

MARKUSEVANGELIET

Bibelstudier

for sabbatsskolen

3. kvartal, 2024

MARKUSEVANGELIET

AV THOMAS R. SHEPHARD

UTGITT AV
SYVENDEDAGS ADVENTISTKIRKENS
SABBATSSKOLEAVDELING

Syvendedags
Adventistkirken

Norsk Bokforlag, Røyse

UTARBEIDELSE

Utarbeidelsen av bibelstudiene ledes av en komité med medlemmer fra verdensfeltet. Komiteens medlemmer er rådgivende redaktører, og de studiene som utgis hvert kvartal, gjenspeiler komiteens synspunkter og representerer ikke bare eller nødvendigvis forfatterens hensikter.

HENVISNINGER

Der forfatternavn ikke er oppgitt, men bare tittelen på en bok eller en artikkel, er henvisningen til en av Ellen G. Whites skrifter. Der en norsk oversettelse foreligger, er henvisningen til denne, men i parentes står også henvisningen til den engelske originalen, med standard forkortelse for tittelen, for eksempel: *AA står for Acts of the Apostles*.

BIBELOVERSETTELSE

Der intet er sagt om versjon, er Bibelselskapets oversettelse av 2011 brukt. I noen tilfeller er tidligere versjoner av Bibelselskapets oversettelse brukt (1930,1978,1985). Der ingen av Bibelselskapets bibeloversettelser støtter forfatterens poeng, har vi oversatt etter forfatterens versjon og merket det med versjonens alminnelige forkortelse, f.eks. NKJV for New King James Version.

Originalens tittel: *The Book of Mark*

Studieforfatter dette kvartal: Thomas R. Shephard

Redaktør: Clifford R. Goldstein (goldsteinc@gc.adventist.org)

Oversettelse: Egil Fredheim (egilfredheim@gmail.com)

Illustrasjoner: Lars Justinen

Sats: Norsk Bokforlag, Røyse 2024

Trykk: X-IDE AS

Copyright © Norsk Bokforlag

BIBELSTUDIER utgis kvartalsvis, og kan abonneres på ved å ta kontakt med Norsk Bokforlag.

Telefon: 32 16 15 60 • E-post: ordre@norskbokforlag.no • Internett: www.norbok.no

En kort introduksjon til dette bibelstudieheftet

Vi tror at Bibelen er en helt spesiell bok. Eller rettere sagt er den en samling bøker, et bibliotek på 66 bøker, skrevet av ca 40 forskjellige forfattere, og blitt til over en periode på opp mot 1000 år. Til sammen utgjør Bibelen en fascinerende og medrivende fortelling om menneskeheten. Den forteller oss at vi er fordi Gud har skapt oss. Han har satt oss i verden for å fylle den med Guds visdom og kjærlighet. Vi skal få verden og menneskesamfunnene til å blomstre, på vegne av han, slik han planla. All bibelsk etikk handler grunnleggende om det. Hver for seg er de ulike bøkene vitnesbyrd om at Gud finner og har møtt ulike mennesker på ulike måter opp gjennom historien. Bibelen inneholder fortellinger om mennesker «under samme kår som vi» (Jak 5,17), som gjorde feil, men som også gjorde store ting for Gud og mennesker. Det er alltid noen der som vi kjenner oss igjen i, som ligner oss og som hadde en erfaring som ligner på vår. Paulus, det nye testamentets viktigste forfatter, og en av urmenighetens viktigste ledere, skriver at er alt er skrevet ned «til rettledning for oss» (1 Kor 10,11). Men framfor alt, er Bibelen skrevet for å «kan være fullt utrustet til all god gjerning». Derfor studerer vi Bibelen for å bli bedre mennesker.

Temaet for dette kvartalet er igjen en bok i Bibelen – denne gangen Markus' evangelium. I oldkirken holdt man forfatteren for å være Johannes Markus, Paulus' medarbeider som han «gav sparken», men som Barnabas forbarmet seg over i stedet (Apg 12,25; 15,37–39). De fleste forskere i dag tror Markus' evangeliet er det eldste vi har, og at i den grad Matteus og Lukas ligner på Markus, har de kopiert Markus. Så om alt dette er tilfellet, er selve evangeliet et vitnesbyrd om nye sjanser, og om at Gud også bruker de mennesker som sviktet og som andre mennesker forkastet. Markus er «action-evangeliet» og omtaler mer det Jesus gjorde, og hvilke effekter det hadde på omgivelsene, enn det han sa. Måtte studiet i Markus ikke bare fortelle om hva Jesus gjorde i menneskeliv for to tusen år siden. Måtte studiet føre til at vi slipper den samme Jesus til i våre liv, slik at han kan gjøre en forskjell i våre liv og fellesskap – også i dag.

Har du spørsmål? Ta gjerne kontakt med sabbatsskoleavdelingen i Adventistkirken.
Du kan skrive til vidar.hovden@adventist.no

REDAKTØRENS FORORD

Markusevangeliet

Fra første stund i Markusevangeliet vet leseren hvem Jesus er – Messias, Guds sønn (Mark 1,1). Men omgivelsene sliter med å forstå hvem han er, og hva han står for – bortsett fra de som har demoner. De vet hvem han er! Demonene kjenner ham igjen og krymper seg for hans ord.

Men Jesus befaler dem konsekvent å holde tett om det. Hvorfor fikk de munnkurv? Bibelforskere har fundert på dette i århundrer. I forskningen har det også fått et navn – den messianske hemmeligheten. Hvorfor vil et evangelium at vi skal holde tett med hvem Jesus er?

På vår reise i Markusevangeliet vil vi få se at det ikke bare finnes hemmelighold i boken – det finnes også en stor åpenbaring. Det kan godt kalles åpenbarings-/hemmeligholdsmotivet, og det går som en rød tråd gjennom hele Markusevangeliet, selv om hemmelighetskremmeriet opphører mot slutten og erstattes av en sterk åpenbaring av Jesus.

Markusevangeliet kan deles inn i to deler – eller halvdel, faktisk. Kapittel én til åtte handler om det store spørsmålet: Hvem er Jesus? Svaret finner vi i hans lære og mirakler. Gang på gang seirer han over det onde, gir håp til de undertrykte og underviser i overbevisende sannheter som går rett til kjernen av menneskets eksistens. Alt dette roper til leseren om at han er den Messias, Kristus, som jødene har ventet på i lang tid.

Men det er først i midten av boken at en som ikke er besatt av demoner, avslører hvem han er, og dermed besvarer spørsmålet om Kristi identitet. Denne personen er Peter, som erklærer: «Du er Messias» (Mark 8,29).

Andre halvdel av Markusevangeliet, fra Mark 8,31 og ut, gir svar på det andre spørsmålet: Hva vil Jesus? Svaret er opprørende. Han vil gå korsets vei, den romerske verdens mest vanærende og skammelige måte å dø på. Og det er et helt uventet endemål for Messias, for tilhengerne hans tror at han skal nedkjempe Roma og gjøre Israel til et mektig folk.

Jesu disipler skjønner ikke hva han snakker om. Etter hvert som boken skrider frem, spør de mindre og mindre om dette vonde temaet, og til slutt er de helt tause i møte med den uønskede sannheten.

Situasjonen blir stadig mer dystert når Jesus konfronterer de religiøse lederne som planlegger hans undergang. Disiplene, som håper på et storslått rike, blir rystet over arrestasjonen, rettsaken og korsfestelsen, for alt dette strider mot deres forventninger.

Men gjennom alt dette holder Jesus fast ved et klart og tydelig budskap om hvor han skal, og hva det betyr at han skal dø og stå opp igjen. Nattverdsbrødet og begeret står for hans legeme og blod (Mark 14,22–25), og han skal bli løsepenge for mange (Mark 10,45).

Ikke slik å forstå at han gikk til korset med stoisk ro. I Getsemane kjemper han med beslutningen (Mark 14,32–42), og på korset roper han i fortvilelse: «Min Gud,

min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» (Mark 15,34). Markusevangeliet viser oss det mørket Jesus opplevde, hva frelsen har kostet. Men korset er ikke endestasjonen. Etter oppstandelsen planlegger han et møte med disiplene i Galilea – og som vi vet, var dette starten på den kristne kirke.

Det er en høyst selsom historie, fortalt i en kortfattet, fartsfylt stil med få kommentarer fra Markus' side. Han nøyer seg med å fortelle historien og lar ordene, gjerningene og handlingen tale for seg om Jesus fra Nasarets liv og død.

Thomas R. Shepherd er professor og seniorforsker i Det nye testamentet på Andrews University. Han har to voksne barn og seks barnebarn.

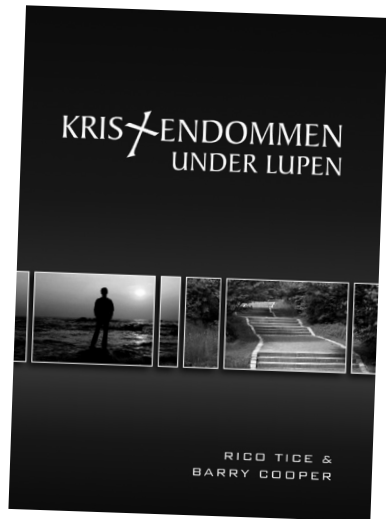
Innhold

1 6. JULI	Evangeliets begynnelse	8
2 13. JULI	En dag i Jesu virke	16
3 20. JULI	Strid	24
4 27. JULI	Lignelser	32
5 3. AUGUST	Mirakler ved sjøen	40
6 10. AUGUST	Opp ned	48
7 17. AUGUST	Jesus lærer opp disiplene: Del 1	56
8 24. AUGUST	Jesus lærer opp disiplene: Del 2	64
9 31. AUGUST	Konflikter i Jerusalem	72
10 7. SEPTEMBER	Den siste tid	80
11 14. SEPTEMBER	Pågrepet og dømt	88
12 21. SEPTEMBER	Dømt og korsfestet	96
13 28. SEPTEMBER	Jesus er stått opp	104
	Solnedgangstabell	113

Kristendommen under lupen

Av Rico Tice og Barry Cooper

På en dyktig måte formidler Rico Tice og Barry Cooper de tidløse sannhetene til mennesker i dagens samfunn. På en forfriskende, avslappende og ærlig måte utfordrer de leseren til på egen hånd å finne ut hvem Jesus er. *Kristendommen under lupen* tar utgangspunkt i Markus sin fortelling om Jesu liv. Fremstillingen er logisk, fornuftig, morsom, lettlest og sann. Dette er en bok som du trygt kan dele med hvem som helst.

GRUNNBOK:

HEFTET • ISBN 978-82-7007-319-1 • 147 SIDER • VAREN. 3393

STUDIEHEFTE:

HEFTET • ISBN 978-82-7007-349-8 • 64 SIDER • VAREN. 3394

**BESTILLES PÅ WWW.NORBOOK.NO ELLER HOS NORSK BOKFORLAG:
E-post: ordre@norskbokforlag.no / Tlf. 32 16 15 60**

Ønsker du å lære mer om temaet dette kvartalet har vi følgende tilleggsmateriale som du kan få kjøpt på engelsk:

Adult Teacher's Quarterly

Dette er den tradisjonelle engelske leksehjelpen for bibelstudier, med mye ekstra informasjon, flere henvisninger og utfyllende spørsmål som du kan bruke i gjennomgåelsen.

<http://sspm.gc.adventist.org>

Bible Study Guide

Det engelske bibelstudieheftet. 1. og 2. kvartal er i et hefte og 3. og 4. kvartal i et hefte. Det er forlaget i England som deler inn materialet slik.

E. G. White Notes

Dette heftet kommer også ut kvartalsvis og er en samling med Ellen G. White-sitater og henvisninger som er av betydning for temaet.

Companion Book

Hvert kvartal kommer det ut en bok som består av 13 kapitler (1 for hver uke) med mange gode tanker rundt de samme temaene som bibelstudiet tar opp. Boken er uavhengig av studieheftet, men kan også være et fint tillegg til det.

Collegiate Quarterly

Dette er en ungdomsversjon med kommentarer og henvisninger som passer til tenåringer/ungdommer/studentene. Det er mye brukt på universitetene, hvor studentene forstår og kan snakke engelsk.

Andre interessante internettadresser:

www.ssnet.org

www.GoBible.org

Den raskeste måten å bestille heftene på er via internett:

www.adventistbookcenter.com

Du kan også bestille hos Norsk Bokforlag,

Postboks 103, 3529 RØYSE Tlf. 32 16 15 60, faks 32 16 15 51 eller epost: ordre@norskbookforlag.no

Evangeliets begynnelse

Ukens tekster:

Apg 13,1–5,13; Apg 15,36–39; Mark 1,1–15; Jes 40,3; Dan 9,24–27.

Ukens vers:

Etter at Johannes var blitt fengslet, kom Jesus til Galilea og forkynte Guds evangelium og sa: «Tiden er inne, Guds rike er kommet nær. Vend om og tro på evangeliet!» (Mark 1,14.15).

Hvem skrev Markusevangeliet, og hvorfor? Ingen av evangeliene oppgir forfatterens navn. Johannes kommer nærmest, med snakk om den disippelen Jesus elsket (se Joh 21,20.24).

Men allerede tidlig ble hvert av de kanoniske evangeliene assosiert med enten en apostel (Matteus, Johannes) eller en følgesvenn av en apostel. Lukasevangeliet er for eksempel knyttet til Paulus (se Kol 4,14; 2 Tim 4,11; Filem 1,24). Markusevangeliet er knyttet til Peter (se 1 Pet 5,13).

Selv om forfatteren av Markusevangeliet aldri nevner navnet sitt i teksten, tyder urkirkens tradisjon på at forfatteren var Johannes Markus, en reisefelle av Paulus og Barnabas (Apg 13,2.5) og senere en av Peters medarbeidere (1 Pet 5,13).

Denne uken skal vi lære om Markus slik Skriften forteller om ham og se på hans tidlige nederlag og senere oppreisning. Deretter tar vi for oss åpningsdelen av Markus med et blikk fremover mot hvor historien er på vei, og et blikk bakover for å forstå hvorfor en misjonær som først mislyktes og deretter ble gjeninnsatt, skrev en slik tekst.

MISJONÆREN SOM MISLYKTES

Les Apg 12,12. Hvordan møter vi Markus i Apostlenes gjerninger?

Johannes Markus, den mest sannsynlige forfatteren av Markusevangeliet, var trolig en ung mann da hendelsene i Apostlenes gjerninger 12 fant sted, trolig midt på 40-tallet e.Kr. I vers 12 omtales han som sønn av en kvinne som het Maria. Hun var nok et velstående medlem av menigheten og holdt det berømte bønnemøtet i sitt hjem i Apostlenes gjerninger 12. Historien om Peters flukt fra fengselet og det som skjedde etterpå, og deretter Herodes' død, er full av slående, ja direkte humoristiske kontraster mellom Peter og kongen. Johannes Markus spiller egentlig ingen rolle i historien, men introduksjonen av ham på dette tidspunktet forbereder hans senere forbindelse med Barnabas og Saulus.

Les Apg 13,1–5.13. Hvordan ble Johannes Markus knyttet til Saulus og Barnabas, og hva var resultatet?

Apostlenes gjerninger 13 beskriver den første misjonsreisen Saulus og Barnabas foretok fra ca. år 46 e.Kr. Johannes Markus nevnes ikke før i vers 5, og da bare som hjelper eller tjener. Han nevnes ikke mer før i vers 13, der det kortfattet sies at han dro tilbake til Jerusalem.

Det gis ingen grunn til denne avskjeden, og fraværet av beskrivelser av hans følelser overlater til fantasien hva som var grunnen til at han trakk seg fra misjonsarbeidet, som utvilsomt var fylt av farer og utfordringer. Ellen G. White mener at «en stund vaklet han i sin bestemmelse om helhjertet å stille seg selv til tjeneste for Herren. Han var ikke vant med motgang og mistet motet når de møtte farer og savn.» – *Alfa og Omega*, bind 6, s. 120. Det ble for mye for ham, og han trakk seg.

Hvem har vel ikke opplevd å trekke seg fra noe, eller å mislykkes med noe, spesielt noe åndelig eller noe som har med kristenlivet å gjøre? Hva lærte du av opplevelsen?

EN NY SJANSE

Les Apg 15,36–39. Hvorfor avviste Paulus Johannes Markus, og hvorfor ga Barnabas ham en ny sjanse?

Bakgrunnen for Paulus' avvisning er beskrevet i Apostlenes gjerninger 15,38. Markus hadde trukket seg og ikke fortsatt i tjenesten. Paulus' holdning er forståelig, men kross. Misjonærlivet var tøft og krevende den gang (jf. 2 Kor 11,23–28). Paulus trengte medarbeidere som hjalp ham å bære byrden av det utfordrende arbeidet. Han mente at en som deserterte så raskt, ikke fortjente en plass i et misjonærteam som kjempet i nærkamp med onde krefter.

Barnabas var uenig. Han så et potensial i Markus og ville ikke la ham i stikken. Paulus og Barnabas ble så uenige om Johannes Markus at de skilte lag. Paulus tok med Silas, og Barnabas tok med Markus.

Apostlenes gjerninger forklarer ikke hvorfor Barnabas valgte å ta med Markus. Dette avsnittet er faktisk det siste der de to opptrer i Apostlenes gjerninger. Men det er ikke det siste stedet Markus nevnes i NT.

Les Kol 4,10; 2 Tim 4,11; Fil 24 og 1 Pet 5,13. Hva sies om Markus?

Det ser ut til å ha skjedd en forvandling med Markus. Her viser Paulus hvor viktig Markus er for ham og for tjenesten. Han regner ham som en av sine medarbeidere og vil at Timoteus skal ta ham med seg. Peters første brev tyder på at også Peter hadde et nært forhold til Markus. Disse tekstene av Paulus og Peter ble trolig skrevet tidlig på 60-tallet e.Kr., 15–20 år etter opplevelsen i Apostlenes gjerninger 15. Markus reiste seg etter nederlaget, ganske sikkert takket være den tilliten fetter Barnabas viste ham.

Tenk på en gang da du eller en venn sviktet og fikk en ny sjanse. Hvordan forandret den opplevelsen deg og dem som hjalp deg? Hvordan endret det din tjeneste for andre?

BUDBÆREREN

Les Mark 1,1–8. Hvem er personene, og hva sier og gjør de?

Det er tre hovedpersoner i avsnittet: Jesus Kristus, som omtales i Markus 1,1, Gud Faderen (underforstått i Markus 1,2) og døperen Johannes, budbringeren og forkynneren som er hovedpersonen i siste del av avsnittet.

Markus 1,2.3 inneholder et sitat fra GT som Markus bruker for å beskrive hva som kommer til å skje i fortellingen. Han siterer en blanding av setninger fra tre steder: 2 Mosebok 23,20; Jesaja 40,3 og Malaki 3,1.

Les 2 Mosebok 23,20; Jesaja 40,3 og Malaki 3,1. Hva har tekstene til felles?

---

2 Mosebok 23,20 viser til en engel som Gud skal sende for å føre Israel til Kanaan. Jesaja 40,3 forteller at Gud viser seg i ørkenen med en vei beredt foran seg. Malaki 3,1 taler om en budbærer som går foran Herren og bereder veien for ham. Alle tre avsnittene handler om en reise.

Teksten i Jesaja har mange forbindelseslinjer til døperen Johannes og fokuserer også på Herrens vei. I Markusevangeliet er Herren Jesus på reise. Den hektiske fortellingen forsterker følelsen av denne reisen, en reise som skal føre til korset og hans offerdød for oss.

Men mye skal skje før korset. Reisen har så vidt begynt, og Markus vil fortelle oss alt om den.

I tråd med sitatet fra GT i Markus 1,2.3 oppfordrer døperen Johannes til omvendelse, til å vende seg bort fra synden og vende om til Gud (Mark 1,4). Han er kledd som profeten Elia (jf. 2 Kong 1,8), og i Markus 1,7.8 snakker han om den som kommer etter ham og er mektigere enn ham. Hans ord om at han ikke er verdig til å løсне en rem på sandalene til ham som kommer, viser hvor høyt han setter Jesus.

JESU DÅP

Les Mark 1,9–13. Hvem er til stede ved Jesu dåp, og hva skjer?

Johannes doper Jesus i elven Jordan, men da han går opp av vannet, ser han himmelen bli åpnet og Den hellige ånd stige ned over ham som en due. Han hører Guds røst fra himmelen: «Du er min Sønn, den elskede, i deg har jeg min glede» (Mark 1,11). Hendelsene peker på betydningen av Jesu dåp. Faderen, Sønnen og Den hellige ånd er til stede, og sammen bekrefter de at Jesu tjeneste har begynt. Betydningen av dåpen finner et ekko på scenen ved korset i Markus 15. Mange av de samme elementene i fortellingen går igjen der.

Ånden drev Jesus ut i ørkenen. Ordet «drev» kommer fra det greske ordet *ekballō*, det ordet som vanligvis brukes om å drive ut demoner i Markusevangeliet. Åndens tilstedeværelse her illustrerer Den hellige ånds kraft i Jesu liv. Herren er allerede i gang med sin tjeneste, og han konfronterer straks Satan. At det er en kamp, ser vi av henvisningen til 40 dagers fristelse, av de ville dyrene som er til stede, og av englene som bistår Jesus.

Et uvanlig trekk ved åpningsscenen hos Markus er at Jesus fremstilles som en skikkelse med både guddom og menneskelighet. På den guddommelige siden: Han er Kristus, Messias (Mark 1,1), Herren som blir meldt av et sendebud (Mark 1,2.3), mektigere enn Johannes (Mark 1,7), Guds elskede Sønn som Ånden stiger ned over (Mark 1,10.11). Men på den menneskelige siden ser vi at: Han blir døpt av Johannes (ikke omvendt, Mark 1,9), han er drevet av Ånden (Mark 1,12), han blir fristet av Satan (Mark 1,13), er sammen med ville dyr (Mark 1,13), og han blir hjulpet av engler (Mark 1,13).

Hvorfor disse kontrastene? Dette peker på at Kristus er vår Herre og Frelser, vår Gud, men også et menneske, vår bror og vårt forbilde. Hvordan kan vi forstå dette fullt ut? Det kan vi ikke. Men vi tror det og undrer oss over det denne sannheten åpenbarer om Guds kjærlighet til menneskene.

Hva sier det om Guds kjærlighet at Jesus, enda han var Gud, tok vår menneskelighet på seg for å frelse oss?

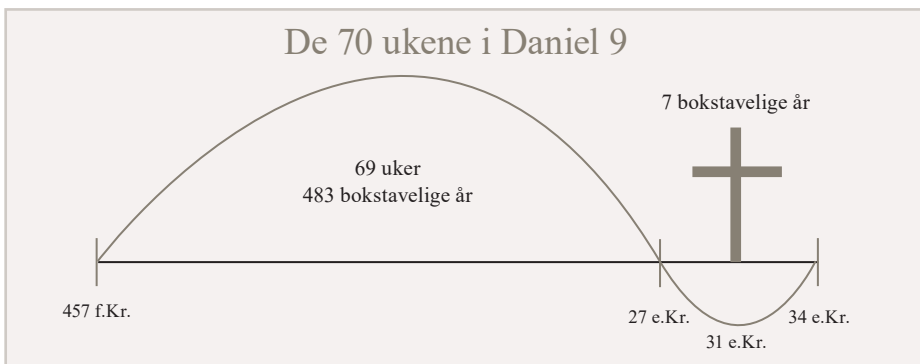
JESU EVANGELIUM

Les Mark 1,14.15. Hva er de tre delene av evangeliets budskap som Jesus forkynte?

Her sammenfatter Markus Jesu enkle og direkte budskap. De tre delene av budskapet er illustrert i tabellen nedenfor.:

Kategori	Innhold
Tidsprofeti	Tiden er inne.
Paktsløfte	Guds rike er kommet nær
Kall til disippelskap	Vend om og tro på evangeliet

Tidsprofetien Jesus viser til, er den om de 70 ukene i Daniel 9,24–27. Den oppfylles i Jesu dåp, der han blir salvet med Den hellige ånd og begynner sin gjerning (Apg 10,38). Profetien om de 70 ukene er fremstilt i diagrammet nedenfor:

I profetien står én dag for ett år (4 Mos 14,34; Esek 4,6). Profetien begynte i 457 f.Kr. med dekretet fra perserkongen Artaxerxes om å fullføre arbeidet med å gjenreise Jerusalem (se Esra 7). De 69 profetiske ukene skulle gå frem til år 27 e.Kr., da Jesus ble døpt og salvet med Den hellige ånd da han begynte sin gjerning. Korsfestelsen skulle skje 3½ år senere. Den 70. uken endte i år 34 e.Kr. da Stefanus ble steinet og evangeliet gikk til både hedningene og jødene.

Når studerte du sist profetien om de 70 ukene? Hvordan kan den styrke din tro, ikke bare på Jesus, men også på at man kan stole på profetiene?

TIL FORDYPNING:

Ellen G. White: «Røsten i ødemarken» i *Slektenes håp*, side 60–69 og «Evangeliets forkynnere» i *Alfa og Omega*, bind 6, side 118–125.

Den første engelens budskap i Åp 14,6.7 er en parallell til Jesu budskap i Mark 1,15. Engelen bringer det evige evangeliet til verden i de siste dager som forberedelse til Jesu gjenkomst. Som Jesu budskap, har også engelens endetidsevangelium de samme tre elementene. Se tabellen nedenfor.:

Markus 1	Kategori	Åpenbaringen 14
Tiden er inne (<i>Daniel 9</i>)	Tidsprofeti	Dommens tid (<i>Daniel 7 og 8</i>)
Riket nær	Paktsløfte	Evig evangelium
Vend om, tro	Kall til disippelskap	Frykte, ære, tilbe Gud

Den første engelens budskap kunngjør begynnelsen på dommen før Kristi gjenkomst, som er forutsagt i profetien om de 2300 dagene i Daniel 8,14 og begynte i 1844. Dommen bringer Guds rike til hans forfulgte folk (Dan 7,22). Den første engelens oppfordring til å frykte, ære og tilbe Gud er kallet til disippelskap som sendes ut til verden i de siste dager når dyrets makter i Åpenbaringen 13 lanserer en falsk gud som man skal frykte, ære og tilbe.

Slik Jesu budskap i Markus 1 er nært knyttet til Daniels profetier ved begynnelsen av evangeliets forkynnelse, er den første engelens budskap knyttet til Daniel ved slutten av jordens historie.

Forslag til samtale:

1. Sammenlign døperen Johannes og Jesus i Mark 1,1–13. Hva kan du lære av måten de fremstilles på?
2. Tenk over dåpens betydning. Les Rom 6,1–4 og Joh 3,1–8, og sammenlign dem med Jesu dåp i Mark 1,9–13. Hvilke paralleller og kontraster ser du? Hvordan hjelper dette deg til å få en bedre forståelse av dåpens betydning?
3. Sammenlign evangeliet om Jesus i Mark 1,14.15 med den første engelens budskap i Åp 14,6.7. Hvordan hjelper forståelsen av disse budskapene deg å se oppdraget ditt i dag bedre?

FORVIRRET SJAMAN (DEL 1)

Av Andrew McChesney

Far var den mest fremtredende personen i den lille byen sin i Nepal. Alle søkte hans hjelp. Folk i byen trodde at dyrefringene hans kunne kurere alle sykdommer. Faren kom fra en lang rekke sjamaner, og han ble sjaman etter at faren, som også var sjaman, døde.

Faren trodde at ritualene hans hadde stor makt i åndeverdenen, så han ble forundret da han ikke kunne hjelpe den personen han elsket mest – kona. Han klarte hverken å kurere henne eller stille diagnose på sykdommen hennes. Han ofret en kylling, men smertene fortsatte. Han ga penger til en annen sjaman, men hun gikk ned i vekt. Han tok henne med til en lege, men hun ble stadig svakere.

Fars forvirring vokste da en voksen datter, Divya, kom hjem for å hjelpe moren. En dag han kom hjem, kunne han hverken finne moren eller Divya. Han gjennomsøkte huset og fant dem til slutt i et rom i andre etasje, der de satt på kne på gulvet og snakket med noen han ikke kunne se.

Far ble forbauset. Han ante at noe var fryktelig galt. Men han snek seg stille ut av rommet for ikke å forstyrre dem. Han lurte på om datteren i hemmelighet hadde blitt sjaman som ham.

Da han så Divya senere, spurte han hva hun og moren hadde gjort.

«Vi ba til guden min om å helbrede mor», sa Divya.

«Hvilken gud?» spurte far. Han dyrket mange guder.

«Til min Gud, Jesus», sa hun. «Jeg har forlatt familiereligionen vår. Jeg har funnet en ny Gud i Jesus.» Hun forklarte at hennes Gud skapte himmelen og jorden. «Hvis jeg ber, vil han høre meg og helbrede mor», sa hun.

Far trodde ikke på det. Han skjønte ikke hvordan denne guden kunne være mektigere enn noen av familiens guder.

Da Divya måtte reise tilbake til hjemmet sitt i en annen by, ba hun om å få ta med seg moren. «Hun er syk, og du har ikke tid til å ta deg av henne fordi du jobber», sa hun. «Jeg tar henne med meg».

Far, som jobbet både som sjaman og bygningsarbeider, gikk med på det. Han var ikke i stand til å hjelpe mor, og han tvilte på at hun ville klare seg lenge.

«Hun er moren din», sa han. «Hvis hun dør, så si fra til meg».

Det gikk seks måneder før far så mor igjen. Han reiste hjem til Divya og ble overrasket over at mor var frisk. Han var full av spørsmål.

«Hvorfor er mor frisk?» spurte han. «Hvilken medisin ga du henne?»

Divya svarte at hun bare hadde bedt til Gud. «Gud hørte bønnen min», sa hun. «Nå er mor frisk og glad og går i kirken sammen med meg».

Far trodde ikke på det. Han lo. Han hadde aldri hørt om en slik Gud som helbredet uten dyreoffer eller andre ritualer.

Denne misjonshistorien illustrerer misjonsmål nr. 2 i Syvendedags Adventistkirkens strategiske plan «I Will Go»: «Å styrke og diversifisere adventistenes arbeid blant unødde og undernådde folkegrupper.» Du finner mer informasjon på nettstedet: IWillGo2020.org.

En dag i Jesu virke

Ukens tekster:

Mark 1,16–45; Joh 1,29–42; Mark 5,41; Luk 6,12; 3 Mos 13.

Ukens vers:

Jesus sa til dem: «Kom og følg meg, så vil jeg gjøre dere til menneskefiskere!» (Mark 1,17).

Evangeliene innleder Jesu virke på hver sin måte.

Hos Matteus kaller Jesus disipler og holder deretter Bergprekenen.

Hos Lukas holder Jesus sin første sabbatspreken i synagogen i Nasaret.

Johannes forteller om hvordan noen av de første disiplene blir kalt og om bryllupet i Kana, der Jesus gjør sitt første tegn.

Hos Markus kaller Jesus fire disipler, og vi hører om en sabbat i Kapernaum og det som fulgte.

Denne «sabbaten med Jesus» i begynnelsen av Markusevangeliet gir oss en fornemmelse av hvem Jesus er. I hele avsnittet for denne uken er det lite av Jesu ord som er nedtegnet: et kort kall til disippelskap, en befaling til en demon, en plan om å besøke andre steder og helbredelsen av en spedalsk med beskjed om å vise seg for en prest for å bli ren. Vekten ligger på handling, særlig helbredelser. Evangelisten bruker gjerne ordet straks for å illustrere den raske handlingen i Jesu virke.

«FØLG MEG»

Les Mark 1,16–20. Hvem var det Jesus kalte til disipler, og hvordan reagerte de?

Det er ikke nedtegnet mange av Jesu ord i Mark 1. I Mark 1,17 står det han sier til to fiskere, Simon, som senere skal bli kalt «Peter», og broren Andreas. De to står ved bredden av Genesaretsjøen og kaster ut et garn.

Det nevnes ingen båt eller annet fiskeutstyr, så kanskje går det ikke så godt økonomisk. I Mark 1,19.20 sitter Jakob og Johannes i en båt sammen med faren og tjenerne sine, noe som tyder på at de var bedre stilt enn Peter og Andreas. Lukas antyder at Peter har en båt, og at Jakob og Johannes faktisk fisket sammen med Peter og Andreas (se Luk 5,1–11). Men kanskje viser Markus en kontrast mellom de to søskenparene, der Jesus kaller både dem som har mindre og dem som har mer, til å bli disipler.

Jesu kall er enkelt, direkte og profetisk. Han kaller dem til å følge ham, det vil si til å bli hans disipler. Han sier at hvis de følger hans kall, vil han gjøre dem til menneskefiskere.

Tenk over hvorfor disse fire straks forlot alt og fulgte Jesus (Mark 1,16–20).

Johannesevangeliet gir en mer utfyllende skildring (se Joh 1,29–42). Det later til at brødrene var tilhengere av døperen Johannes og hadde hørt ham forkynne at Jesus var «Guds lam, som bærer bort verdens synd» (Joh 1,29). De møtte Jesus og var sammen med ham ved elven Jordan. Det at de tok imot Jesu kall til tjeneste, var altså ikke noen plutselig innskytelse. De hadde tenkt gjennom saken.

Men hvorfor skriver ikke Markus mer? Det er nok for å understreke Jesu makt. Han kaller, og villige fiskere svarer, og livet og verden blir aldri det samme igjen.

Hva har du blitt kalt til å gi opp for å følge Jesus? (Tenk over hva svaret ditt innebærer, spesielt hvis du ikke kommer på noe).

EN UFORGLEMMELIG GUDSTJENESTE

Les Mark 1,21–28. Hvilken uforglemmelig opplevelse fant sted i synagogen i Kapernaum, og hvilke åndelige sannheter kan vi lære av dette?

De fleste kristne opplever noen uforglemmelige øyeblikk på sin vandring – beslutningen om å følge Jesus, dåpsdagen, en mektig preken der de følte Guds nærvær sterkt. Noen øyeblikk er ikke bare uforglemmelige, de forandrer også livet.

Slik kan det ha vært for noen i Kapernaum på den sabbaten i Mark 1. «Alle var slått av undring over hans lære, for han lærte dem med myndighet og ikke som de skriftlærde» (Mark 1,22). Mens Jesus underviste, ropte en demonbesatt mann som var påvirket av kraften i Jesu lære: «Hva vil du oss, Jesus fra Nasaret? Er du kommet for å ødelegge oss? Jeg vet hvem du er: Guds Hellige!» (Mark 1,24), og Jesus drev ut demonen.

Tenk på demonens ord.

For det første anerkjenner demonen Jesus som «Guds Hellige». Han anerkjenner at Jesus er Guds hellige utsending, i motsetning til Satans urene, vanhellige hærskarer. Man forventer hellige ting og personer i en gudstjenestesammenheng, ikke vanhellige og urene ting. Her er det altså en skarp kontrast mellom gode og onde krefter. Vi ser realiteten i den store konflikten. Folk vet kanskje ikke hvem Jesus er ennå, men demonen vet det, og han innrømmer det også offentlig.

Befalingen om å fare ut av mannen kan man forstå, men hvorfor befalingen: «Ti stille»? Her dukker det opp et bemerkelsesverdig trekk ved Markusevangeliet: Jesu krav om å tie med hvem han er. Forskerne kaller det «den messianske hemmeligheten».

Jesu kall om taushet gir mening ut fra de politiske overtonene i tidens messianske forventninger. Det var farlig å være en messias. Men sammen med kravet om taushet får vi også umiskjennelige avsløringer av hvem Jesus er. Etter hvert blir det klart at Jesu identitet ikke kan skjules, og sannheten om hvem han er, blir det sentrale i evangeliet. Folk trenger ikke bare å vite hvem Jesus er, men også å velge hvordan de vil reagere på hans komme og hva det betyr for dem.

Når kan det være klokt ikke å legge frem alt vi tror om «sannheten for vår tid»?

FLERE HENDELSER PÅ SABBATEN

Les Mark 1,29–34. Hvordan hjalp Jesus Peters familie, og hva kan vi lære av historien?

Etter synagoge gudstjenesten trekker Jesus seg tilbake til Peters hjem sammen med disiplene (Peter, Andreas, Jakob og Johannes), tydeligvis for å tilbringe resten av sabbatsdagen med et hyggelig måltid og samvær.

Men det ligger en bekymring i luften: Peters svigermor er syk med feber, og den gang betydde det at man enten ble frisk eller døde. De forteller Jesus om sykdommen, og han tar Peters svigermor i hånden og reiser henne opp. Hun begynner straks å stelle for dem. For et eksempel på prinsippet om at de som Jesus har frelst og helbredet, vil tjene andre som et resultat av dette!

Hos Markus er det ofte slik at Jesus helbreder ved å berøre den syke (se Mark 1,41; 5,41), men andre ganger nevnes ingen berøring (se Mark 2,1–12; 3,1–6; 5,7–13).

Jesus var ikke ferdig for dagen. Etter solnedgang kom mange til Peters hus for å bli helbredet, sikkert fordi de hadde sett eller hørt om det som hadde skjedd i synagogen den dagen. Når Markus ikke forteller leserne at folk ventet med å komme på grunn av sabbaten, tyder det på at han forventet at leserne kjente til sabbaten. Dette er et trekk hos Markus som tyder på at leserne hans holdt sabbaten.

Markus forteller at hele byen var samlet foran døren den kvelden (Mark 1,33). Det tok nok litt tid før Jesus fikk hjulpet alle sammen.

«De kom og gikk time etter time, for ingen kunne vite om den store legen ville være der neste dag. Aldri før hadde Kapernaum opplevd en dag som denne. Luften var fylt av jubelrop fra dem som var befridd for sine plager. Jesus frydet seg over den glede han hadde vakt. Når han så lidelsene hos dem som kom til ham, ble han rørt av medlidenhet, og han frydet seg over at han kunne gi dem helsen og lykken tilbake.

Jesus holdt ikke opp før den siste av de syke var blitt hjulpet. Det var langt på natt før folkemengden fjernet seg og det ble stille i Simon Peters hjem. Den lange, begivenhetsrike dagen var slutt, og Jesus søkte hvile. Mens byen sov, og 'mens det ennå var helt mørkt, stod han opp og gikk ut til et ensomt sted og bad der'.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, side 186.

HEMMEIGHETEN BAK JESU VIRKE

Les Mark 1,35–39. Hva kan vi lære av det Jesus gjorde her?

Jesus sto opp før soloppgang og gikk ut til et stille, øde sted for å be. I Mark 1,35 står bønn i sentrum for Jesu handling. Alle de andre verbformene i setningen er oppsummerende – han sto opp, gikk ut og dro (alle i aorist på gresk, som betyr at handlingen er fullført). Men verbet «å be» står i preteritum, en form som spesielt her brukes for å uttrykke en prosess som er i gang. *Han ba og han fortsatte å be*. Teksten legger også vekt på hvor tidlig Jesus gikk ut, noe som tyder på at tiden i bønn var lang.

I evangeliene møter vi Jesus som en bønnens mann (se Matt 14,23; Mark 6,46; Joh 17). Dette er nok en av de store hemmelighetene bak kraften i Jesu virke.

Les Luk 6,12. Hva sier dette om Jesu bønneliv?

Mange kristne har faste bønnetider. Dette er en god vane, men det kan bli bare en rutine. En måte å bryte ut av en fast form på er å endre tidspunktet for bønn av og til eller å be lenger enn vanlig iblant. Poenget er å ikke låse seg fast i en slags formel som aldri kan endres.

Peter og vennene hans ble ikke med til bønnestedet. Kanskje kjente de til stedet, for de fant ham. Bemerkningen om at alle lette etter Jesus antydte at han burde følge opp opplevelsen fra dagen før med mer helbredelse og undervisning. Men Jesus avviser dette og peker på en større oppgave andre steder. «La oss gå videre til småbyene her omkring, så jeg kan forkynne der også. Det er derfor jeg er kommet.» (Mark 1,38).

Hvis Jesus trengte å bruke så mye tid på bønn, hva da med oss og hvor mye tid bør vi bruke på bønn? Hva sier Jesu eksempel oss?

KAN DU HOLDE PÅ EN HEMMELIGHET?

Les Mark 1,40–45. Hva sier dette om Jesus og samfunnets utstøtte?

Spedalskhet slik det beskrives i dette avsnittet, og i hele GT, betyr ikke bare det som i dag er kjent som lepra (ekte spedalskhet). Den bibelske betegnelsen kan bedre oversettes med «fryktet hudsykdom» og kan også omfatte andre hudsykdommer. Lepra kan ha kommet til det gamle Midtøsten rundt det tredje århundret f.Kr. (se David P. Wright og Richard N. Jones, «Leprosy», *The Anchor Bible Dictionary*, bind 4 [New York: Doubleday, 1992], s. 277–282). Den spedalske i dette avsnittet kan altså ha hatt lepra, men vi vet ikke nøyaktig hva mannen led av, bare at det var en alvorlig sykdom.

Den spedalske setter sin lit til at Jesus kan rense ham. Ifølge 3 Mos 13 var en spedalsk rituelt uren og måtte unngå kontakt med andre (se 3 Mos 13,45.46).

Men Jesus får medynk med mannen og rører ved ham. «Jesus fikk inderlig medfølelse med ham, rakte ut hånden og rørte ved ham. ‘Jeg vil’, sa han. ‘Bli ren!’» (Mark 1,41). Handlingen burde ha gjort Jesus uren frem til kvelden, da han skulle bade for å bli rituelt ren igjen (jf. 3 Mos 13–15). Men Markus er tydelig på at Jesu berøring av den syke renser ham for spedalskhet. Jesus ble altså ikke uren da han rørte ved mannen.

Jesus sender mannen til en prest med beskjed om å ofre det offeret Moses påbød for slike tilfeller i 3 Mos 14. Hos Markus fremstår Jesus som en forsvarer og støtte-spiller for det Moses lærte (se Mark 7,10; Mark 10,3.4; Mark 12,26.29–31). Dette står i kontrast til de religiøse lederne, som i avsnittene i Markus 7, 10 og 12 undergraver den opprinnelige hensikten med Moses' lære. Disse detaljene forklarer Jesu befaling om å bringe mannen til taushet i Markus 1,44. Hvis han fortalte at han var blitt helbredet av Jesus, kunne det påvirke prestens avgjørelse negativt.

Men den rensede spedalske forstår ikke dette, og på tross av Jesu ord sprer han nyheten vidt og bredt så Jesus ikke kan komme åpent inn i byene og utføre sin gjerning.

Hvordan kan vi unngå å gjøre ting som kan hindre evangeliets utbredelse, uansett hvor velment det er?

TIL FORDYPNING:

Ellen G. White: «En dag i Kapernaum» og «Tilgitt og helbredet» i *Slektenes håp*, side 180–198.

Hvilket bilde tegner Markus 1 av Jesus? Jesus har autoritet til å kalle disiplene, og de svarer. Han er hellig i motsetning til Satans urene ånder. Det foregår en kamp mellom det gode og det onde, og Jesus er sterkere enn de onde åndene. Jesus viser medlidenhet med de syke, hjelper dem og tar på dem når kanskje ingen andre ville ha gjort det.

«I synagogen talte Jesus om det riket han var kommet for å opprette, og om sin misjon når det gjaldt å sette Satans fanger fri. Plutselig ble han avbrutt av et redselskrik. En sinnssyk mann kom farende frem fra folkemengden og ropte: 'Hva har du med oss å gjøre, Jesus fra Nasaret? Er du kommet for å ødelegge oss? Jeg vet hvem du er, du Guds Hellige!'

Alt var nå bråk og forvirring. Folks oppmerksomhet ble ledet bort fra Kristus, og ingen gav akt på det han sa. Nettopp derfor var det at Satan førte sitt offer til synagogen. Men Jesus truet demonen og sa: 'Ti stille og far ut av ham!' Den onde ånden rev mannen over ende midt iblant dem og for ut av ham, men uten at han ble skadet ... Han som hadde vunnet over Satan i fristelsens ødemark, sto igjen ansikt til ansikt med sin fiende. Demonen gjorde bruk av all sin makt for å beholde herredømmet over sitt offer. Å vike tilbake her ville være å la Jesus seire. Det så ut som om den forpinte mannen måtte miste livet i kampen mot den fienden som hadde ødelagt hans menneskeverd. Men Jesus talte med myndighet og satte fangen fri.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, side 182–183.

I mellomtiden arbeidet Herren iherdig, han dro fra sted til sted, og nesten hele tiden var han i kontakt med mange mennesker. Hvordan klarte han å bevare roen? Det var nok takket være hans bønneliv.

Tenk over hva som kan være en brukbar timeplan for bønn og bibelstudium for deg. Finn ut hva som fungerer for deg, og bruk tiden til å utvikle en fredfylt ånd, ledet av Ånden og Guds ord.

Forslag til samtale:

1. Snakk om bønn og hvorfor det er viktig for kristenlivet. Hvilke spørsmål har folk om bønnens hensikt og virkning?
2. Snakk om tilfeller når det kan være best å ikke si for mye om sin tro. Når kan det være klokt å gjøre det, og hvordan kan vi gjøre det uten at det går ut over vitnesbyrdet vårt?
3. Hvem er de «spedalske» i din kultur i dag? Hvordan kan menigheten nå ut og «røre ved» dem så de nås med evangeliet?

13. juli

FORVIRRET SJAMAN (DEL 2)

Av Andrew McChesney

Far hvilte i flere dager hjemme hos datteren Divya i Nepal. Han var utslitt etter jobbene som bygningsarbeider og sjaman.

Far fulgte interessert med da syvendedags adventistpastoren i Divyas menighet kom på besøk og hadde med seg flere av menighetens medlemmer. Han lyttet mens de sang flere sanger om datterens nye Gud, Jesus.

Så åpnet pastoren en bibel og leste Jesu invitasjon: «Kom til meg, alle dere som strever og bærer tunge byrder, og jeg vil gi dere hvile» (Matteus 11,28, NKJV). Fars hjerte lengtet etter å bli kjent med denne guden. Han ønsket hvile. Så leste pastoren Johannes 3,16: «For så høyt har Gud elsket verden at han gav sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, ikke skal gå fortapt, men ha evig liv.» Fars hjerte ble rørt. Han hadde aldri hørt om en Gud som hadde gitt sin eneste Sønn for å frelse menneskeheten. Han innså at det ikke var behov for dyreofringer fordi Gud hadde sendt sin Sønn som det ultimate offeret for alle tider.

Etter at pastoren hadde gått, ba far Divya om en bibel. Han ville lese de to versene selv. Men da han lette, fant han dem ikke. Divya fant dem heller ikke, så hun ringte pastoren. Han viste hvordan man finner versene. Far ble henrykt, og han begynte å lese i Bibelen hver dag. På sab-baten gikk han i kirken sammen med Divya og kona, som var blitt kurert for sin mystiske sykdom etter at Divya hadde bedt. Han forsto ingenting i kirken eller i Bibelen. Men han tok med seg Bibelen da han forlot mor sammen med Divya og dro hjem til en naboby litt senere.

Hjemme gjenopptok han arbeidet som sjaman og bygningsarbeider på dagtid. Om kvelden leste han i Bibelen. Etter hvert som månedene gikk, forsvant lysten til å tilbe ånder. Han bestemte seg for å slutte som sjaman. «Livet mitt er annerledes», sa han til innbyggerne i byen. «Jeg har ikke lyst til å utføre disse ritualene».

Byboerne ble rasende da de fikk vite at far var blitt kristen. De beskyldte ham for å ha forrådt sine forfedre. Far brydde seg ikke om det. Han var sikker på at han hadde funnet den eneste ene Gud.

I dag er far og mor aktive syvendedagsadventister. Far, som heter Krishna Lama, er 66 år gammel og menighetstjener.

«Før trodde jeg at hjemmet mitt var der forfedrene mine bodde», sier han. «Men nå føler jeg at kirken er hjemmet mitt. Med Jesus har jeg en lys fremtid.»

Denne misjonshistorien illustrerer misjonsmål nr. 2 i Syvendedags Adventistkirkens strategiske plan «I Will Go»: «Å styrke og diversifisere adventistenes arbeid blant unådde og undernådde folkegrupper.» Du finner mer informasjon på nettstedet: IWillGo2020.org.

Strid

Ukens tekster:

Mark 2,1–3,6; Mi 6,6–8; 1 Sam 21,1–6; Mark 3,20–35; Luk 12,53; Luk 14,26.

Ukens vers:

Og Jesus sa til dem: «Sabbaten ble til for mennesket, ikke mennesket for sabbaten. Derfor er Menneskesønnen herre også over sabbaten.» (Mark 2,27.28).

Mark 2,1–3,6 inneholder fem fortellinger som stiller Jesu lære i kontrast til de religiøse ledernes lære. Historiene følger et mønster der hver fortelling er knyttet til den foregående med en tematisk parallell. Den siste fortellingen avslutter en sirkel og knytter an til den første.

Hver og en av historiene sier noe om Jesus, slik det fremgår av uttalelsene i Mark 2,10.17.20.28. Avsnittene for søndag, mandag og tirsdag går dypere inn på disse fortellingene og Jesu uttalelser i dem.

Mark 3,20–35 tas opp onsdag og torsdag.

Vi får også se et eksempel på en fortellerteknikk som evangelisten bruker og som kan kalles «sandwichfortellinger». Dette fortellermønsteret forekommer minst seks ganger hos Markus. I hvert tilfelle er det en viktig side ved Jesu natur og hans rolle som Messias, eller disippelskapets natur, som står i fokus.

Denne uken skal vi lese noen fortellinger om Jesus og se hva vi kan lære av dem.

HELBREDELSE AV EN LAM MANN

Les Mark 2,1–12. Hva ønsket den lamme seg da han ble ført til Jesus, og hva fikk han?

Mannen var lam, så de fire vennene måtte bære ham til Jesus. Da de hadde brutt gjennom taket og heist mannen ned til Jesus, sier Mark 2,5 at Jesus så troen deres. Hvordan kan troen bli synlig? Jo, i handling, og det er vennenes utholdenhet et godt eksempel på.

Mannens åpenbare behov var fysisk. Men da han kommer til Jesus, snakker Jesus først om tilgivelse. Mannen sier ikke et ord. Men de religiøse lederne protesterer mot Jesu ord. De mener at han snakker blasfemisk, baktaler Gud og tilrøver seg Guds privilegier.

Jesus møter dem på deres hjemmebane idet han bruker den rabbiniske argumentasjonsformen «fra mindre til større»: Én ting er å si at en persons synder er tilgitt, noe annet er å faktisk få en lam mann til å gå. Hvis Jesus kan få mannen til å gå ved hjelp av Guds kraft, bekrefter det hans påstand om å kunne tilgi synder.

Les Mika 6,6–8. Hvordan forklarer teksten det som skjedde mellom Jesus og lederne?

De religiøse lederne mistet av syne det som betydde noe: rett, barmhjertighet og ydmykhet overfor Gud. De var så opptatt av å forsvare sin oppfatning av Gud at de ikke så det Gud gjorde rett for øynene på dem. Ingenting tydet på at de endret oppfatning om Jesus, selv om han ga dem mer enn nok bevis på at han var fra Gud: ikke bare ved å vise dem at han kunne lese tankene deres, men også ved å helbrede den lamme for øynene på dem, og det så de ikke kunne benekte det.

Hvordan kan vi unngå å gå i samme felle som disse folkene: å bli så opphengt i religionens former at de mistet av syne det som virkelig teller i sann religion (se Jak 1,27)?

JESUS KALLER LEVI OG SNAKKER OM FASTE

Les Mark 2,13–22. Hvem var Levi, og hvorfor skulle ikke han kunne bli en av Jesu disipler?

Skatteoppkreverne på Jesu tid var embetsmenn under romerne eller den lokale myndighet. De var upopulære blant folk i Judea fordi de ofte krevde inn mer enn nødvendig og gjorde seg rike på sine landsmenns bekostning. I en jødisk kommentar til religiøs lov, traktaten Tohoroth i *Mishna*, står det: «Hvis en skatteoppkrever går inn i et hus, blir alt i huset urent ...»

Derfor spør de skriftlærde kritisk: «Hvorfor spiser han sammen med tollere og syndere?»

Hva svarer Jesus? Han nekter ikke for det, men snur det på hodet og sier at folk som er syke, trenger lege, ikke de som er friske. Dermed gjør han krav på tittelen åndelig lege, en som kan helbrede sjeler som er syke av synd. Og bør ikke en lege oppsøke de syke?

Mark 2,18–22 tar opp et nytt tema. Det er den midterste av de fem fortellingene som handler om stridigheter. Den forrige hadde handlet om et festmåltid Levi sto for, men denne historien handler om faste. Den består av spørsmålet om hvorfor Jesu disipler ikke faster når disiplene til døperen Johannes og fariseerne gjør det. Jesus svarer med å sammenligne sitt nærvær med en bryllupsfest. Det ville bli et merkelig bryllup hvis gjestene fastet. Men Jesus forutsier en dag da brudgommen vil bli tatt fra dem (en hentydning til korset). Da blir det tid nok til å faste.

Jesus gir to illustrasjoner av kontrasten mellom hans og de religiøse ledernes lære – ukrympet tøy på et gammelt klesplagg og ny vin i gamle skinnsekker. En interessant måte å skildre kontrasten mellom Kristi og de religiøse ledernes lære på! Det viser hvor korrump lærernes lære var blitt. Selv sann religion kan bli til mørke hvis man ikke passer seg.

Hvem er de som i dag blir sett på som tollerne på Jesu tid? Hvordan kan vi endre syn på dem?

HERRE OVER SABBATEN

I Mark 2,23.24 anklager fariseerne disiplene for sabbatsbrudd. Ifølge jødisk tradisjon var 39 slags arbeid forbudt på sabbaten, og fariseerne mente disiplene forbrøt seg.

Les Mark 2,23–28. Hvordan imøtegår Jesus anklagene?

Jesus svarer med historien om David som spiste av skuebrødene (1 Sam 21,1–6). Siden skuebrødene ble fjernet på sabbaten, kan Davids reise ha vært en nødflykt på sabbaten. Jesus mener at hvis David og mennene hans hadde rett til å spise skuebrødene, har Jesu disipler rett til å plukke og spise korn.

Jesus sier videre at sabbaten ble til for menneskenes skyld, ikke omvendt, og at han påstår at han kan si det han sier fordi han er Herren over sabbaten.

Les Mark 3,1–6. Hvordan illustrerer historien Jesu poeng om at sabbaten ble til for mennesket?

Igjen er Jesus i strid med de religiøse lederne på grunn av sabbaten (men merk at det aldri dreier seg om selve sabbatsdagen). De religiøse lederne vil anklage Jesus hvis han helbreder på sabbaten. Jesus viker ikke tilbake for konfrontasjonen. Han stiller opp en kontrast mellom det å gjøre godt og det å gjøre vondt, det å redde liv og det å drepe. Svaret på spørsmålet er åpenbart: Å gjøre godt og redde liv er passende sabbatsaktiviteter.

Jesus helbreder mannen, men motstanderne blir rasende og begynner å planlegge hans død. Det ironiske er at de som ville ta Jesus for sabbatsbrudd, brøt sabbaten ved å planlegge drap.

Hvilke prinsipper for sabbatsfeiring kan du ta med deg fra disse historiene og de utfordringene vi i vår tid står overfor med å holde sabbaten?

SMØRBRØDHISTORIE: DEL 1

Les Mark 3,20–35. Hva er sammenhengen mellom de to historiene som er sammenflettet i dette avsnittet?

Dette er den første «smørbrød-historien» hos Markus, der en historie begynner og deretter avbrytes av en annen historie før den første historien fullføres.

Den ytre historien handler om Jesu slektninger som vil ta hånd om ham fordi de tror han har gått fra forstanden (Mark 3,21). Den indre historien handler om de skriftlærde fra Jerusalem som anklager Jesus for å stå i ledtog med djevelen. (Dagens avsnitt fokuserer på den indre historien i Mark 3,22–30).

I Mark 3,22 kommer de skriftlærde med anklagen om at Jesu helbredende kraft er fra djevelen. Jesus svarer først med et overordnet spørsmål: «Hvordan kan Satan drive ut Satan?» Det gir ikke mening at Satan skulle motarbeide seg selv. Jesus fortsetter med å snakke om splittelse i et rike, et hus og Satan selv, og viser hvor absurd en slik splittelse ville være for deres suksess. Men så snur han på flisa og snakker om å binde en sterk mann for å plyndre huset hans. I dette siste eksemplet er Jesus tyven som går inn i Satans hus og binder mørkets fyrste for å befri fangene hans.

Les Mark 3,28–30. Hva er den utilgivelige synd, og hva betyr det?

Den utilgivelige synd er å synde mot Den hellige ånd og si at Åndens gjerning er djevelens gjerning. I Mark 3,30 er grunnen til at Jesus kommer med uttalelsen i Mark 3,28.29 at de skriftlærde sier at han har en uren ånd, mens han i virkeligheten har Den hellige ånd. Hvis du kaller Den hellige ånds gjerning for djevelens verk, vil du ikke lytte til Den hellige ånd, for ingen ved sine fulle fem ønsker å følge djevelens veiledning.

**Hvorfor avslører frykten for å ha begått «den utilgivelige synd» at du ikke har begått den?
Hvorfor er frykten i seg selv et bevis for at du ikke har gjort det?**

SMØRBRØD-HISTORIE: DEL 2

Les Mark 3,20.21. Hva fikk Jesu familie til å tro at han var fra vettet?

En anklage om at man er mentalt ute av fatning, er ganske alvorlig. Den kommer gjerne når en person er en trussel mot sin egen sikkerhet. Jesu familie oppfattet Jesus slik fordi han ikke tok seg tid til å spise. De satte seg fore å ta hånd om ham, og det er her den ytre smørbrød-historien avbrytes av den indre historien om de skriftlærde som anklager Jesus for å stå i ledtog med djevelen.

Det er en merkelig parallell mellom de ytre og indre fortellingene i denne smørbrødshistorien. Jesu egen familie ser ut til å oppfatte Jesus nesten slik de skriftlærde gjorde. Familien sier at han er gal. De skriftlærde sier at han står i ledtog med djevelen.

Les Mark 3,31–35. Hva vil familien, og hva svarer han?

Opptrinnet kan fortone seg merkelig. Burde du ikke møte moren din eller andre familiemedlemmer hvis de kommer for å treffe deg? Problemet var at Jesu familie på den tiden ikke var i harmoni med Guds vilje. Jesus innså dette, og her omdefinerte han familiebegrepet. De som gjør Guds vilje, er hans bror, søster og mor. Han er Guds sønn, og de som retter seg etter Guds vilje, blir hans familie.

Sammen inneholder de to historiene i sandwichfortellingen en dyp ironi. I den indre fortellingen sier Jesus at et hus som er i strid med seg selv, ikke kan bli stående. Ved første øyekast ser det ut til at Jesu eget hus, hans familie, er i strid med seg selv i den ytre fortellingen! Men Jesus løser gåten ved å omdefinere familiebegrepet. Hans egentlige familie er de som gjør Guds vilje sammen med ham (se Luk 12,53; Luk 14,26).

Mange kristne har blitt satt utenfor av slekt og familie. Det er en tung opplevelse. Dette avsnittet hos Markus viser at Jesus opplevde det samme. Han forstår hvordan det er og kan trøste dem som opplever slik smertefull isolasjon.

TIL FORDYPNING:

Ellen G. White: «Tolleren Levi-Matteus» og «Sabbaten – et minne og et tegn» i *Slektenes håp*, side 197–211.

«Da Jesus ble spurt om det var tillatt å helbrede på sabbaten, svarte han: ‘Om en av dere eide en eneste sau og den falt ned i en grøft på sabbaten, vil han ikke da gripe tak i sauen og dra den opp? Hvor mye mer verdt er ikke et menneske enn en sau! Så er det da tillatt å gjøre godt på sabbaten.’ Matt 12,10–12.

Spionene våget ikke å svare Kristus mens folkemengden var til stede. De var redde for å vikle seg inn i vanskeligheter, for de visste at han hadde talt sannhet. De ville heller la et menneske lide enn å bryte sine vedtekter. Men de var villige til å redde et dyr på grunn av tapet eieren ville få hvis de ikke gjorde det. Slik ble det vist større omsorg for et umælende dyr enn for et menneske som er skapt i Guds bilde. Dette viser hvordan alle falske religioner virker. De stammer fra menneskets ønske om å opphøye seg over Gud. Men de ender med å sette mennesket lavere enn et dyr.

Enhver religion som kjemper imot Guds herredømme, fratrar mennesket den herlighet det hadde ved skapelsen, og som det får tilbake i Kristus. All falsk religion lærer sine tilhengere å være likegyldige overfor menneskelige behov, lidelser og rettigheter. Evangeliet verdsetter menneskeheten høyt fordi den er kjøpt med Kristi blod. Det lærer at man skal vise aktelse og medfølelse for menneskers nød og ulykke. Herren sier: ‘Jeg gjør det slik at mennesker blir sjeldnere enn rent gull, og folk blir mer sjeldne enn gull fra Ofir.’ Jes 13,12.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, s. 209.

Forslag til samtale:

1. Hvilke strategier eller rutiner hjelper deg og menigheten din å være lydhøre overfor folk som lider i taushet, som den lamme i Mark 2?
2. Tenk på hvor forblindet av hat, tradisjon, dogmer og religion generelt de var blitt, de religiøse lederne som forkastet Jesus slik at selv miraklene hans, som burde ha åpnet sinnet deres for ham, ikke gjorde det. Hvordan kan vi som folk passe på at dette ikke skjer med oss?
3. Hvordan kan menigheten din bli en «familie» for dem som kan ha blitt avvist av sine nærmeste på grunn av sin tro?
4. Se nærmere på dette med «den utilgivelige synd». Snakk i klassen om hva det er, og hva vi kan for å unngå den.

20. juli

«BORTSETT FRA VED FASTE OG BØNN»

Av Andrew McChesney

Fjorten år gamle Payel forandret seg etter at en 14 år gammel venninne begikk selvmord. Da hun gikk ut, satt hun stille i et hjørne. Så begynte hun å skrike, skjelve og riste uten noen åpenbar grunn. Skrekkslagen fortalte hun at hun fikk besøk av noen som lignet på den døde venninnen.

«Bli med meg», sa skikkelsen til henne. «Jeg vil ta deg med meg».

To ganger forsøkte Payel å hoppe ut fra en balkong, men foreldrene stoppet henne.

I desperasjon ringte foreldrene Rustam for å få hjelp. Rustam var en Global Missions pioner som hadde plantet en menighet i et område i den asiatiske byen der de bodde. Ingen i Payels familie var kristne, bortsett fra en tante, og hun hadde fortalt foreldrene om Rustam. Rustam forklarte at Payel ikke så sin døde venninne, men en ond ånd. «Vi må be til Jesus», sa han.

Rustam tok med seg fire menighetsmedlemmer hjem til Payel for å be. Men Payel ville ikke sitte stille. Hun skrek, kastet hendene opp og ned og trampet med føttene. De besøkende sang salmer, men hver gang de nevnte Jesu navn, skrek hun: «Slutt! Jeg får ikke puste! Noen kveler meg!»

Rustam forsto at Payel var besatt. Han åpnet Bibelen og leste om Jesus som drev ut demoner. Han ba en bønn. Da ble Payel rolig. Hun satte seg ned, snakket og drakk vann. Rustam håpet at ånden hadde forlatt henne.

Men senere på kvelden ringte tanten hjem til ham. «Payel har begynt å skrike og sier at hun ser venninnen sin igjen», sa hun.

Rustam ble forvirret. Hva var det som hadde gått galt? Så husket han bibelfortellingen der Jesu disipler ikke klarte å drive ut en ånd. Da de spurte hvorfor, svarte Jesus: «Slikt går ikke ut uten ved bønn og faste» (Matteus 17,21, NKJV). Rustam tilkalte flere Global Missions-pionerer, og de fastet og ba i to dager. Så kom han tilbake til Payels hus sammen med en gruppe der en syvendedags adventistpastor også var med.

Da Payel så de besøkende, forsøkte hun å flykte. Det måtte fire personer til for å holde henne nede. Men de klarte ikke å få henne til å tie stille. Hun skrek mens de besøkende sang salmer i 30 minutter. Så falt hun inn i bevisstløshet mens pastoren forkynte om Jesu kraft fra Bibelen. Rustam sprutet vann i ansiktet hennes til hun våknet. Noen ga henne vann å drikke.

Siden dette besøket har Rustam kommet tilbake for å be sammen med Payel og familien hennes annenhver uke. Payel har ikke sett vesenet igjen. Hun har blitt seg selv igjen. «Vi var ikke klare første gangen vi besøkte henne», sier Rustam. «Det var først andre gang vi var klare, for Jesus lærer oss at 'slike går ikke ut uten ved bønn og faste'.»

Takk for dine bønner for Global Missions pionerer som, i likhet med Rustam, står overfor store utfordringer når de planter menigheter blant unådde folkegrupper rundt om i verden. Les mer om Global Missions pionerer på Adventistmisjonens nettside: bit.ly/GMPioneers.

Lignelser

Ukens tekster:

Mark 4,1–34; Jak 1,21; Jes 6,1–13; Sal 104,12; Dan 4,10–12.

Ukens vers:

Og han sa til dem: «Pass på hva dere hører! For i samme mål som dere selv måler opp med, skal det også måles opp til dere, og enda mer skal gis dere. For den som har, skal få. Men den som ikke har, skal bli fratatt selv det han har.» (Mark 4,24.25).

Denne uken skal vi se på lignelsene i Markus 4. Markusevangeliet har færrest lignelser av alle de synoptiske evangeliene (Matteus, Markus og Lukas).

Forskerne har lenge diskutert hvordan Jesu lignelser skal forstås: Hvordan de skal tolkes, hva de betyr, hvorfor Jesus brukte dem, hva de var ment å avsløre, og hvor bokstavelig de skulle tas, eller om de var rene allegorier, og så videre.

Vi skal ikke løse alle disse spørsmålene denne uken. I stedet skal vi se på dem og ved Guds nåde få en forståelse av de poengene Jesus kom med.

Markus 4 har bare fem lignelser – såmannen, lampen, målet, såkornet og sennepsfrøet. Lignelsen om såmannen tar størst plass. Den kommer først, deretter følger begrunnelsen for lignelsen og til slutt tolkningen av lignelsen. Dette tretrinns-mønsteret er fokus for studiet på søndag, mandag og tirsdag. Deretter tar vi for oss de andre lignelsene onsdag og torsdag.

LIGNELSEN OM SÅMANNEN

Les Mark 4,1–9. Hva er de ulike jordsmonnene, og hva skjer med såkornet som faller på dem?

Når folk leser Jesu lignelser, har de ofte lyst til å hoppe direkte til tolkningen Jesus gir. For er ikke poenget å lære bort en åndelig sannhet for kristenlivet? Jo, men noen ganger forklarer ikke Jesus lignelsen, bortsett fra i korte kommentarer, som «Guds rike er» eller «Om noen har ører å høre med, så hør».

Derfor bør vi sette ned tempoet og analysere selve fortellingen for å se hvilken retning de ulike trekkene i fortellingen peker mot. Når vi gjør det med lignelsen om såmannen, får vi en rekke tanker. Frøet er det samme i alle tilfellene, men det faller på fire slags jordsmonn. Jordsmonnet har stor betydning for hva som skjer med såkornet. I stedet for én sammenhengende fortelling, er lignelsen egentlig fire enkelt-historier som fortelles fullt ut i hver setting. Tiden det tar å fullføre fortellingen, forlenges for hver fortelling.

Det frøet som faller på veien, blir straks spist av fuglene. «Og da han sådde, falt noe ved veien, og fuglene kom og tok det» (Mark 4,4).

Frøet som faller på steingrunn, tar noen dager eller uker før det når sitt mislykkede mål, som blant annet var å bli svidd av solen.

Frøet som faller blant ugress, bruker enda lenger tid på å nå sitt uproduktive mål, kvalt av torner.

Frøet som faller i god jord, bruker lengst tid av alle, antagelig en hel vekstsesong, som er det normale for en avling.

Tre av fortellingene handler om nederlag, bare den siste handler om suksess og en god og rik avling. Lengden på fortellingene, den stadig lengre tiden som hver fortelling strekker seg over, og det at bare én fortelling handler om suksess, peker mot faren for å mislykkes, men også resultatet av suksess.

Lignelsen ser ut til å peke på hva det koster å være disippel og risikoen det medfører, men også den store belønningen ved å følge Jesus.

Hvilke andre åndelige lærdommer kan vi hente fra naturen?

JESU TOLKNING

Jesus var ferdig med lignelsen uten å gi noen forklaring. Ifølge teksten (Mark 4,1) fortalte Jesus lignelsen for en «stor folkemengde». Først senere forklarte han for en mindre gruppe hva den betydde (Mark 4,10).

Les Mark 4,13–20. Hvordan tolket Jesus lignelsen om såmannen?

Jesus tolker lignelsen ved å peke på ting utenfor fortellingen som flere av detaljene i fortellingen står for. Tolkningen viser at fortellingen er en slags allegori med koblinger til den virkelige verden, men uten å gi en kobling til hver enkelt detalj.

Jesus sier at såkornet er «ordet». Dette er Guds ord, spesielt slik Jesus forkynte det. I Jakob 1,21 står det: «Legg da av alt urent og all ondskap, og ta ydmykt imot det ordet som er plantet i dere, og som har makt til å frelse sjelene deres.»

De ulike jordsmonnene er ulike slags lyttere. Slik Jesus tolker det, hører alle Ordet, det vil si at alle slags jordsmonn mottar såkorn. Men det mottas forskjellig. Jorden på stien er hardpakket, og fuglene snapper opp kornet. Jesus knytter dette til at Satan tar fra oss sannheten. Steinete jord har liten dybde. Jesus forbinder dette med mennesker med et overfladisk engasjement: De har ikke regnet på hva det koster å være disippel. Jord med ugress kveler frøet som er sådd i den. Jesus forklarer at dette står for livets bekymringer og rikdom som kveler Ordet. Men den gode jorden står for dem som hører Ordet og tar imot det slik at det vokser og gir en stor avling.

De lengste forklaringene gjelder den steinete jorden og den ugresskledd jorden. I beskrivelsen av tilhørerne på steingrunn peker Jesus på motsetninger – de tar imot Ordet med glede, men er kortvarige disipler. Når forfølgelsen kommer, faller de fra. De som hører Ordet på ugressgrunn, er en kontrast. De faller ikke fra på grunn av vanskelige tider, men på grunn av gode tider – de er mer opptatt av verdens ting enn Guds rike. De ser etter hva verden har å by på.

Tenk på ditt eget liv. Er det noen av kjennetegnene ved stien, steingrunnen eller ugresset som sniker seg inn i din erfaring? Det kan skje ganske umerkelig. Hva kan du gjøre for å endre på det, om nødvendig?

BAKGRUNNEN FOR LIGNELSENE

Les Mark 4,10–12. Hvorfor brukte Jesus lignelser?

En overfladisk lesning av disse versene gir inntrykk av at Jesus underviste i lignelser for å holde utenforstående utenfor. Men dette stemmer ikke med Jesu handlinger andre steder hos Markus. I Mark 3,5.6 er Jesus bedrøvet over de religiøse ledernes harde hjerte. I Mark 3,22–30 tar Jesus de skriftlærdes argumenter på alvor og forklarer i detalj hvorfor de tar feil. I Mark 12,1–12 forstår de religiøse lederne at Jesu lignelse om vinbøndene handler om dem. Den er egentlig en advarsel om hvor deres komplott mot ham bærer hen, og hvilke følger det vil få. Hvis han ikke hadde brydd seg om dem, ville han ikke ha advart dem. Derfor må vi se nærmere på Jesu ord her i Mark 4 for å få tak i poenget. Jesus omskriver Jesaja 6,9.10.

Les Jesaja 6,1–13. Hva skjer med Jesaja her, og hva er budskapet til Israel?

Jesaja ser Gud i et syn i tempelet og blir overveldet av Guds herlighet og egen urenheter. Gud rensar ham og gir ham et rystende budskap. Akkurat som hos Markus er det i utakt med resten av Jesaja, der det er mye trøst for Guds folk.

I Jes 6 skal budskapet sjokkere folket slik at de vender om fra sin onde ferd. Hos Markus finner vi nøkkelen til å forstå Jesu ord i Markus 3,35. Skal man forstå Jesu ord og lære, må man gjøre Guds vilje (Mark 3,35). Dette fører en inn i Jesu familie. De som alt har bestemt seg for at Jesus er besatt av djevelen, lytter ikke.

Poenget med Jesu sitat fra Jesaja 6 er ikke at Gud stenger mennesker ute, men at deres forutinntatte meninger og harde hjerte hindrer dem i å ta imot den sannheten som frelser.

Denne sannheten er det overordnede temaet i lignelsen om såmannen. Alle velger selv hva slags jord de vil være, om de vil overgi seg til Jesus eller ei. Til syvende og sist er det vi selv som velger.

LAMPE OG VEKTSKÅL

Les Mark 4,21–23. Hva legger Jesus særlig vekt på i lignelsen om lampen?

På Jesu tid varierte husene i den delen av verden i størrelse og utforming, alt etter beliggenhet og velstand. Husene kom til å følge et gresk mønster der de ble bygget rundt en gårds plass, men med ulik grad av luksus. Det kan også tenkes at Jesus snakker om bøndernes små hus. Stort eller lite, det handler om prinsippet: En dag vil sannheten om Jesus bli åpenbart.

Jesus stiller to spørsmål i Mark 4,21. Det første forventer et negativt svar – «Når en kommer inn med en oljelampe, blir den da satt under et kar eller under sengen?» Det andre forventer et positivt svar – «Settes ikke lampen på en holder?» Jesus bruker et absurd, nesten humoristisk bilde for å få frem poenget. Lamper er til for å gi lys, ellers mister de sin funksjon. I Mark 4,22 forklares lignelsen med henvisning til hemmeligheter som blir åpenbart. Alle som har fått sin e-post eller datamaskin hacket, vet at hemmeligheter blir offentlige! Men det Jesus snakker om, er evangeliet.

Les Mark 4,24.25. Hvilken lærdom vil Jesus frem til med lignelsen om vektskålen?

Mange steder i verden selges ferskvarer på torget i friluft. Selgerne har gjerne en vekt for å måle produktet de selger. Det er vanlig at slike selgere legger på litt ekstra for at kjøperen skal føle seg godt behandlet. Jesus tar opp hvordan gode selgere behandler kjøpere for å få frem et poeng om åpenhet for sannheten. Er man åpen og følger lyset, får man enda mer. Men hvis man avviser lyset, vil også det man hadde før, bli tatt fra en.

Hvordan kan vi bedre lære oss prinsippet om at det målet du bruker, vil bli brukt til å måle opp for deg? Tenk på det i din omgang med andre.

LIGNELSER OM FRØ SOM VOKSER

Les Mark 4,26–29. Hva er viktigst i denne lignelsen?

Det meste i Markusevangeliet har paralleller hos enten Matteus eller Lukas, eller begge. Men ikke denne lignelsen. Den er unik hos Markus. Fokuset i den korte lignelsen er vekstprosessen. Jesus peker på at det er slik Guds rike fungerer. Menneskene har en rolle å spille, men den virkelige veksten er Guds verk. Det er ingen endeløs prosess. Historien får en brå slutt når kornet modnes. Og slik vil Kristi andre komme brått sette punktum for vår verdens historie.

Les Mark 4,30–32. Hva er hovedpoenget i lignelsen om sennepsfrøet?

Lignelsen understreker at noe veldig lite kan vokse og bli noe utrolig stort. Sennepsfrø måler gjerne 1 til 2 millimeter i diameter. Planten som beskrives her, er trolig svart sennep (*Brassica nigra*) med bittesmå frø (over 700 frø per gram). De er ikke verdens minste, men de er veldig små i forhold til planten de gir opphav til, som kan bli hele 3 meter høy. Jesus forteller at fugler til og med bygger rede i sennepsplantens grener. Dette siste er en hentydning både til Salme 104,12 og Daniel 4,10–12. Salme 104 taler om Guds makt da han skapte verden, og Daniel 4 fremstiller Nebukadnesar som et stort tre som hele verden finner skygge og mat under.

Jesu poeng er at Guds rike, som begynte i det små, skal bli stort og imponerende. Folk på Jesu tid så kanskje ned på den støvete landeveispredikanten fra Galilea og disippelflokken hans, men tiden har vist at nåderiket hans fortsetter å vokse over hele verden.

«Og dette evangeliet om riket skal forkynnes i hele verden til vitnesbyrd for alle folkeslag, og så skal enden komme» (Matt 24,14). Tenk på hvordan «kirken» var da Jesus forutsa dette. Hvorfor er denne bemerkelsesverdige forutsigelsen så trosbekreftende?

TIL FORDYPNING:

Ellen G. White: «En såmann gikk ut for å så» i *Ord som lever*, side 14–38

«Sann hellighet er også sann helhet i tjenesten for Gud. Dette er selve vilkåret for et sant kristenliv. Kristus forlanger en total helligelse, en udelt tjeneste. Han gjør krav på hjertet, sinnet, sjelen og livsstyrken. Selvet må vi ikke degge for. Den som lever for seg selv, er ikke noen kristen.

Kjærligheten må være prinsippet for vår handling. Kjærlighet er det grunnleggende prinsippet for Guds styre i himmelen og på jorden. Den må bli grunnlaget for den kristnes karakter. Den – og bare den – kan gjøre ham stø. Den – og bare den – kan sette ham i stand til å stå fast i prøver og fristelser.

Og kjærligheten vil åpenbare seg i offer. Forløsningsplanen ble lagt i selvopofrelse – et offer med en bredde, en dybde og en høyde som gjør det grenseløst. Kristus ga alt for vår skyld. Og de som tar imot Kristus, vil være beredt til å ofre alt for sin Gjenløseres skyld. Tanken på hans ære og herlighet vil gå foran alt annet.» – Ellen G. White: *Ord som lever*, s. 25.

Forslag til samtale:

1. «Kjærligheten må være prinsippet for vår handling. Kjærlighet er det grunnleggende prinsippet for Guds styre i himmelen og på jorden.» Hvordan åpenbarer korset dette for oss? Hvordan kan vi gjenspeile slik kjærlighet? Hvorfor må vi det?
2. Hva ville du ha sagt om noen sa at Jesus fortalte lignelser for å holde utenforstående utenfor? Hvorfor skulle Jesus, som døde for alle (se 1 Joh 2,2), bevisst holde mennesker utenfor som han døde for å frelse?
3. En lampe skal stå i en holder, ikke under et kar (Mark 4,21). Bruk dette på menighetens engasjement i lokalsamfunnet. Hvordan kan dere løfte lyset høyere?
4. Tenk på lignelsen om frøet som vokser (Mark 4,26–29). Hvilken rolle spiller vi når det gjelder å få evangeliets frø til å vokse, og hvilken rolle spiller Gud? Vi spiller selvsagt en rolle, men hvordan kan vi sørge for å være helt avhengige av Gud? Kan denne avhengigheten være noe av det vi trenger for å vokse?

27. juli

GNISTER OVER SABBATEN (DEL 1)

Av Andrew McChesney

Far var ikke bekymret da mor lot seg døpe etter å ha deltatt på syvendedags adventismøter på byskolen i Armenia.

Far var heller ikke bekymret da datteren Anush og søsteren hennes begynte å dra på adventistenes sommerleirer. Han kjørte dem til og med til leiren.

Far var heller ikke bekymret da Anush som 17-årig universitetsstudent bestemte seg for å la seg døpe og melde seg inn i Adventistkirken.

Men han ble rasende da universitetet ringte og klaget over at Anush skulket undervisningen på sabbaten. Studenter skulker av ulike grunner, og universitetet hadde ikke noe imot at Anush ville holde sabbaten. Problemet var at andre studenter holdt sine grunner for seg selv, mens Anush uten blygsel annonserte sitt fravær som et spørsmål om religionsfrihet.

«Hvis hun ikke vil gå på forelesning, trenger hun ikke å gå på forelesning», sa en universitetsadministrator til far. «Men hvorfor må hun gjøre et stort nummer ut av det? Hun skader universitetets omdømme.»

Faren var forferdet. Han følte at datterens tro satte familien i et dårlig lys. Han irettesatte henne da hun kom hjem.

«Hvorfor var du nødt til å kunngjøre det på universitetet?» sa han. «Hvis det er slik det skal være, forbyr jeg deg å gå i kirken.»

Han forbød henne også å bli døpt.

«Det er mitt ansvar å beskytte deg», sa han. «Når du blir eldre, kan du ta dine egne avgjørelser. Men akkurat nå er det jeg som er din verge.»

Anush protesterte ikke. Armenia er i stor grad et patriarkalsk samfunn der fars ord er lov. Men hun lurte på hvor grensen gikk mellom det fjerde og det femte budet. Kunne hun gå i kirken og samtidig ære far? Hun hadde bestemt seg for å bli døpt, men var redd for at far ville forbyr mor å gå i kirken hvis hun insisterte. Mor foreslo at Anush skulle vente. Hun fant støtte for en utsettelse i 4. Mosebok 30,3–5, der det står at hvis en datter avgir et løfte mens hun bor i farens hus, og faren godkjenner det, godtar Gud det. Men hvis datteren avgir et løfte som faren opphever, løser Gud datteren fra løftet.

«Jeg tror Gud støtter beslutningen om å vente med å bli døpt», sa mor.

Anush ventet. Det ble fire vanskelige år på universitetet. Hun trodde at far var en god mann som bare ville henne det beste. Men hun lengtet også etter å gå i kirken og bli døpt. Hun fant glede i dåpen til en klassevenninne, en kvinne som hadde lært om sabbaten da hun nektet å studere på den dagen. Klassekameraten ble Anush sin første sjel for Kristus.

En del av det trettende sabbatsofferet i forrige kvartal gikk til å åpne et innflytelsessenter for familier som Anush sin, i Jerevan i Armenia. Takk for at du bidrar til å spre evangeliet med dine offergaver. Neste uke: Far ombestemmer seg om Anush sin dåp.

Mirakler ved sjøen

Ukens tekster:

Mark 4,35–41; Sal 104,1–9; Mark 5,1–43; 4 Mos 27,17.

Ukens vers:

Men Jesus ga ham ikke lov til det. Han sa: «Gå hjem til dine og fortell dem alt det Herren har gjort for deg, og hvordan han har forbarmet seg over deg.» (Mark 5,19).

Jesu virke var for en stor del konsentrert om Galilea, spesielt på og rundt Genesaretsjøen, som er cirka 21 km lang og 13 km bred. Det er den største vannmassen der omkring, og den var midtpunktet i livet for dem som bodde i nærheten.

Markus 4 ender med at Jesus og disiplene krysser Genesaretsjøen. Det blåser opp til storm, og Jesus stiller stormen ved å snakke til vinden og bølgene. Markus 6 ender med et lignende opptrinn, men denne gangen går Jesus disiplene i møte på vannet. Mellom disse scenene på vannet finner vi en rekke mirakler som Jesus utførte på land, og disiplenes første misjonsvirksomhet. Disse fortellingene er temaet for denne uken.

Disse dramatiske fortellingene avslører hvem Jesus er. Det er han som kan stille en storm, helbrede en som er besatt av en ond ånd, lege en kvinne som bare rører ved klærne hans, vekke opp en død jente, forkynne på hjemstedet sitt, sende disiplene ut på forkynneroppdrag, mette 5000 med noen få brød og fisker og gå på vannet – makt-demonstrasjoner som fører disiplene nærmere en forståelse av at han er Guds Sønn.

JESUS STILLER STORMEN

Les Mark 4,35–41. Hva skjer, og hva kan det si oss om hvem Jesus er?

I begynnelsen av Markus 4 går Jesus ut i en båt for å undervise folkemengden på land. I Mark 4,10–12 ser det ut til at han kan ha gått ut av båten og snakket med disiplene alene. Etter en lang dags undervisning tar disiplene Jesus med seg i båten «som han var», med andre ord veldig trøtt. Han sovner straks på puten som ligger bak i båten. Det blåser opp til storm, og båten holder på å synke da disiplene vekker ham. Jesus sier at vinden og bølgene skal legge seg. En stor ro faller over sjøen. Disiplene blir rimelig nok skremt av denne åpenbaringen av Guds makt.

Les Salme 104,1–9. Kan bildet av Jahve her sammenlignes med da Kristus stilte stormen?

Fortellingen i Markus 4,35–41 passer inn i et vanlig bibelsk mønster, nemlig en «teofani» – når Gud eller en av hans engler viser seg. Fem kjennetegn går igjen i slike hendelser: (1) åpenbaring av guddommelig makt, (2) menneskers frykt, (3) befalingen «Frykt ikke», (4) budskapet som Gud eller engelen kom med, og (5) menneskers respons på åpenbaringen. Fire av de fem er med i denne fortellingen – det at stormen legger seg er uttrykk for guddommelig makt, mens disiplenes frykt er den menneskelige frykten. Spørsmålet «Hvorfor er dere så redde?» er «Frykt ikke». Disiplenes spørsmål «Hvem er han?» er den menneskelige responsen. Det som mangler, er åpenbaringsord. Denne manglende detaljen spiller inn i temaet åpenbaring/hemmelighold som går igjen i boken, der sannheten om Jesus kommer frem. Her er det disiplenes spørsmål: «Hvem er han? Både vind og sjø adlyder ham!» som presser leseren til å fylle ut svaret på de manglende åpenbaringsordene – han er Guds Sønn, Herren selv.

Tenk på Guds kraft. Hvordan kan du lære å støtte deg til denne kraften og stole på den i alle livets forhold?

KAN DU HØRE EN HVISKING OVER ET ROP?

Les Mark 5,1–20. Hva kan vi lære om den store konflikten ut fra denne beretningen, og hva lærer vi om Jesu makt?

Hvis opplevelsen på innsjøen natten før var uforglemmelig, var ankomsten til Gerasener-landet neste morgen minst like imponerende. Historien til den besatte mannen er fortalt i hjerteskjærende detalj. Han rev seg løs fra all tvang, bodde i gravene og skar seg selv med steiner. «Ingen klarte å rå med ham» (Mark 5,4) – og så møtte han Jesus.

Mannen stormet mot Jesus – ikke et ord om disiplene (de stakk nok av). Da mannen nærmet seg Jesus, kastet han seg ned foran ham. Ordene «kastet seg ned» oversetter det greske verbet *proskyneō*, som gjerne oversettes med «tilbe». Det virker som om mannen skjønnte at Jesus kunne hjelpe ham. Men da han åpnet munnen, ropte demonene inni ham til Jesus, som kunne høre mannens stille bønn om hjelp over demonenes rop. Da de ba om å få slippe inn i en flokk griser, gikk Jesus med på det. Hele flokken på cirka to tusen dyr styrtet ned skråningen og druknet. Det ble en økonomisk katastrofe for eierne.

Det som er interessant er at demonene visste nøyaktig hvem Jesus var, og de visste også at de sto maktesløse overfor ham. Derfor «tryglet» de ham to ganger (Mark 5,10.12) om å føye dem. De visste at han hadde makt over dem.

Historien har to vesentlige kjennetegn. For det første er den full av slikt som er urent eller seremonielt urent etter gammeltestamentlig lov. Graver og døde var urene (4 Mos 19,11.16). Blødning gjorde en uren (3 Mos 15). Griser var urene (3 Mos 11,7).

Men over all denne oppramsingen av urenheter står kampen frem og tilbake mellom gode og onde krefter. Jesus driver ut de onde åndene (to poeng til Jesus), demonene dreper grisene (to poeng til Satan). Innbyggerne ber Jesus om å dra (to poeng til Satan), men Jesus sender mannen som ble helbredet tilbake som sitt vitne (tre poeng til Jesus). På mange måter var denne mannen en helt usannsynlig misjonær, men han hadde da absolutt en historie å fortelle.

Hva sier denne historien om Jesu kraft til å hjelpe deg med det du sliter med?

BERG- OG DALBANE MED JESUS

Les Mark 5,21–24. Hvilke trekk ved Jairus skiller seg spesielt ut?

Religiøse ledere som Jairus pleide ikke å være venner med Jesus (se Mark 1,22; Mark 3,2.6; Luk 13,14). Derfor er det sannsynlig at han er desperat. Fortvilelsen kommer til uttrykk ved at han faller på kne for Jesus. Alle foreldre forstår ham – datteren ligger for døden. Men han har tiltro til at Jesus kan hjelpe. Uten et ord blir Jesus med faren hjem.

Les Mark 5,25–34. Hva forstyrrer ferden mot Jairus' hus?

Med ett skifter historien til en annen scene – en kvinne som har vært syk i tolv forferdelige år. Fortellingen om Jairus og kvinnen er den andre smørbrødhistorien hos Markus (se Mark 3,20–35 i 3. studium). Her kommer de to kontrastpersonene Jairus og kvinnen til Jesus for å få hjelp.

Kvinnen kommer til Jesus bakfra og rører ved klærne hans. Hun blir straks frisk. Men Jesus stopper og spør: «Hvem rørte ved klærne mine?»

Hun som hadde vært så syk, ble plutselig frisk. Likevel fryktet hun at Jesus var sint etter det inntrufne. Følelsene ble satt i sving. Men Jesus ville helbrede, ikke bare kroppen, men også sjelen hennes.

Tilbake til Jairus (se Mark 5,35–43). Det var også en stor emosjonell opplevelse for synagogeforstanderen. Jesus lot ingen andre enn Peter, Jakob og Johannes bli med ham og foreldrene. Jesus sier at jenta ikke er død, men at hun sover. Han sender alle de sørgende ut og går inn på rommet der den døde ligger. Han griper hånden hennes og sier: «Talitha koum». Markus oversetter det med «Lille jente, jeg sier deg: Stå opp!». Ordet *talitha* betyr egentlig «lam» og var et vanlig kjæleavn for et barn i hjemmet. Befalingen om å holde ting hemmelig er en del av temaet åpenbaring/hemmelighold som løper som en rød tråd gjennom Markus og peker mot hvem Jesus er, og at han til syvende og sist ikke kan forbli skjult.

AVVISNING OG MOTTAKELSE

Les Mark 6,1–6. Hvorfor ble Jesus avvist på hjemstedet sitt?

Når en person fra en liten by blir populær, pleier folk der hjemme å nyte oppmerksomheten. Men ikke i Nasaret. De ble fornærmet og overrasket over Jesu suksess som lærer og helbreder. De hadde vondt for å godta at han gikk fra å være håndverker til å bli lærer. Det kan også ha vært en viss motvilje mot at han utførte de fleste miraklene i Kapernaum (se Luk 4,23). Og han hadde allerede hatt en uoverensstemmelse med familien sin (Mark 3,31–35).

Les Mark 6,7–30. Hvordan står de tolv apostlenes oppdrag i kontrast til halshuggingen av døperen Johannes?

Dette er den tredje smørbrødhistorien hos Markus (se studium 3). Apostlenes oppdrag med å bringe budskapet om Jesus ut overalt står i kontrast til at døperen ble fengslet og brakt til taushet. Disiplene får beskjed om å ha lite bagasje og støtte seg til andre. Strategien gjør faktisk misjonærene avhengige av menneskene de arbeider for, og det knytter dem til dem som trenger budskapet.

Men døperen hadde ikke slike bånd til Herodes og familien hans. Johannes' død beskriver i detalj hvordan Herodias utnytter Herodes' tvil og begjær. Hennes datter bidrar til den skandaløse planen med sin anmodning om å få døperens hode på et fat.

Døperens klare røst forstummer samtidig med at apostlene forkynner omvendelse slik døperen hadde gjort. Johannes' død blir en forsmak på Jesu død. Johannes blir drept, begravet og meldt oppreist fra de døde (Mark 6,14–16.29), slik Jesus skulle bli det (Mark 15 og 16). De parallelle historiene peker mot en kommende krise for Jesus og følgesvennene hans.

Har du blitt avvist slik Jesus ble det eller gjennomlevd en krise som var vanskelig å forstå? Hva har du lært av disse opplevelsene som kanskje kan være til hjelp en annen gang?

EN ANNEN SLAGS MESSIAS

Les Mark 6,34–52. Hvilket problem sto Jesus og disiplene overfor, og hvordan ble det løst?

Da disiplene kommer tilbake fra oppdraget sitt, blir de med Jesus til et fjerntliggende område på østsiden av Genesaretsjøen for å hvile. Men en stor folkemengde på 5000 mennesker kommer dem i forkjøpet. Jesus ser at de er som sauer uten gjeter. Han underviser dem hele dagen.

Om kvelden vil disiplene at de skal sende folkemengden bort for å skaffe mat, men Jesus ber dem gi folket mat. Dialogen som følger (Mark 6,35–38) viser at disiplene tenker på menneskelig vis om hvordan problemet kan løses. Men Jesus løser problemet med et mirakel ved å mette den store folkemengden med bare fem brød og to fisker.

Det som kjennetegner denne historien, er at den spiller på Jesu samtidige populære forestilling om Messias. Man forventet at Messias skulle befri Israel fra sine fiender og skape rettferd og fred. Et stort antall menn i en ørken ville ha militære overtoner av opprør (jf. Joh 6,14.15; Apg 21,38).

Denne tanken styrkes av Jesu omtale av folket som «sauer uten gjeter», et delvis sitat fra 4 Mos 27,17, der Moses ber Gud om å utnevne en leder for Israel etter ham. Denne formuleringen om en hyrde for Guds folk dukker opp andre steder i GT, ofte i forbindelse med at Israel mangler en leder eller konge (jf. 1 Kong 22,17; 2 Krøn 18,16; Esek 34,5.6).

Men Jesus innfrir ikke forventningen. I stedet sender han disiplene bort og tar avskjed med folkemengden. Og hva gjør han i stedet for å lede et opprør mot Roma? Han trekker seg tilbake til et fjell for å be – ikke det folk hadde forventet.

I stedet for det populære bildet av Messias som en konge som befri Israel, vil han befri mennesker fra syndens trelldom. Når han går på vannet, viser han at han er Herre over naturen. Men han har ikke kommet for å herske, han skal gi sitt liv som løsepenge for mange (Mark 10,45).

Hva kan denne historien si oss om hvorfor det er viktig å forstå profetiene rett? Hvis en feil forståelse av Kristi første komme førte til katastrofe for noen, hvor mye mer kan ikke en feil forståelse gjøre det samme for noen når det gjelder hans andre komme?

TIL FORDYPNING:

Ellen G. White: «Makt over storm og demoner» og «Gnisten som utløser guddoms-makt» side 247–259 i *Slektenes håp*.

«De som blir opplært av Gud, bør ikke leve på verdslig vis og følge verdens skikker og praksis. Enhver trenger en personlig erfaring når det gjelder å oppnå kunnskap om Guds vilje. Hver enkelt må høre ham tale til hjertet. Når alle andre stemmer tier, og vi venter i stillhet, vil sjelens taushet gjøre at Guds stemme høres desto klarere. Han sier til oss: 'Stans og innse at jeg er Gud!' Sal 46.11. Bare hos ham kan vi finne sann hvile. Dette er den virkningsfulle forberedelse til all gjerning for Gud. Midt i den travle mengden og det stress som livets intense aktiviteter fører med seg, vil det menneske som er blitt fornyet på denne måten, være omgitt av en atmosfære av lys og fred. Livet vil bli som en deilig duft og åpenbare en guddommelig kraft som vil påvirke andre mennesker.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, s. 271.

«Misnøyde tenkte de: Hvorfor kunne ikke Jesus gi helse, styrke og rikdom til hele folket, all den stund han hadde utført så mange undere som de selv hadde vært vitne til. Hvorfor kunne han ikke fri dem fra undertrykkerne og gi dem makt og ære? Her var et mysterium de ikke kunne fatte: Han sa at han var den som Gud skulle sende, og likevel avlo han å være Israels konge. Avslaget ble mistolket. Mange gikk ut fra at han ikke våget å hevde sine krav fordi han var usikker på om han virkelig hadde et oppdrag fra Gud. Slik åpnet de opp for vantro, og det Satan hadde sådd, bar frukt etter sitt slag, med misforståelser og frafall.» – *Slektenes håp*, s. 286–287.

Forslag til samtale:

1. Hva ville du svare hvis noen spurte deg hva Jesus har satt deg fri fra?
2. Snakk om hvorfor Gud iblant tillater at en god person som døperen Johannes blir kastet i fengsel og henrettet. Hvilken trøst eller hvilket håp kan vi finne tross disse vanskelige tingene?
3. Hva kan en menighet med få ressurser lære av bespisningen av de 5000?
4. Sammenlign dagens populære syn på Jesus med bildet av ham i Markus 5 og 6: Hva med dem som bruker Jesus til å søke politisk makt og herske over andre?

3. august

UVENTET OMBESTEMMELSE (DEL 2)

Av Andrew McChesney

Som universitetsstudent fikk Anush mange ganger høre: «Når du er ferdig med studiene, sørg for jobb til deg». Men da hun ble ferdig med studiene, var det ingen som tilbød henne jobb.

Faren var dypt bekymret. I Armenia hjelper fedre ofte barna sine med å få jobb. Noen fedre bestikker til og med bedrifter for at de skal ansette barna deres. Men far ga ingen bestikkelser, og Anush var uten jobb i byen sin i Armenia.

Så fikk hun høre om en tverrkirkelig misjonsorganisasjon fra USA som søkte etter en armensk oversetter. Jobben var lavt lønnet og krevde at hun flyttet midlertidig til en nærliggende by, Vanadzor. Hun ba far om tillatelse til å jobbe som oversetter. Armenia er i stor grad et patriarkalsk samfunn der fedre blir konsultert i mange avgjørelser. Far mente at det å jobbe med amerikanere ville være en god mulighet for Anush. «Ja, du kan begynne», sa han.

Anush fikk jobben. Hun var lykkelig. Fire år tidligere hadde far forbudt henne å gå i kirken og la seg døpe. Nå leste hun Bibelen, delte Jesus med andre – og fikk betalt for det! Mens hun jobbet, vokste det frem et ønske i hjertet hennes om å bli misjonær. Da jobben tok slutt, dro hun hjem og lurte på hvordan hun kunne oppfylle drømmen sin.

Etter å ha bedt og fastet i tre dager, leste hun i 2. Mosebok at Gud ba Moses ved den brennende busken om å be Farao om å la folket hans dra for å tjene ham. Hun følte det som om Gud sa til henne: «Gå og spør far om å få lov til å tjene meg».

Hun gikk til far. «Vil du tillate meg å studere for å bli misjonær i et annet land?» spurte hun. «Nei», sa han.

Neste morgen leste Anush i 2. Mosebok at Farao avviste Moses' forespørsel, men Gud sendte Moses tilbake og sa: «Gå og snakk med Farao».

Hun gikk til far. «Kan jeg få lov til å studere på et misjonærprogram for å tjene Gud?» spurte hun. «Nei», sa han.

Hun fortsatte å lese 2. Mosebok. Igjen og igjen sendte Gud Moses for å snakke med Farao. Hver gang Moses snakket med Farao, snakket Anush med far. Far ble opprørt. En dag eksploderte han. «Kan du ikke bare gå til den lokale kirken og la deg døpe og glemme alt om å bli misjonær i et annet land?» utbrøt han.

Anush var forvirret. Hun hadde ikke forventet en slik reaksjon. Hun bestemte seg for å gå i kirken. Hun dro til en nærliggende by der en adventistkirke holdt evangeliserende møter. Da predikanten spurte hvem som ønsket å bli døpt, reiste hun seg.

«Er du sikker?» spurte predikanten. «Hva med faren din?»

Alle kjente historien hennes. «Far synes det er greit at jeg tar denne avgjørelsen», sa Anush. Far stoppet ikke dåpen. Anush senket seg under vannet med glede.

En del av det trettende sabbatofferet i forrige kvartal gikk til å åpne et innflytelsessenter for familier som Anush sin familie, i Jerevan i Armenia. Takk for at du bidrar til å spre evangeliet med dine offergaver. Neste uke: Anush satser på å invitere far inn i menigheten.

Opp ned

Ukens tekster:

Mark 7; Jes 29,13; 2 Mos 20,12; Mark 8,11–21.

Ukens vers:

Ikke noe av det som kommer inn i mennesket utenfra, kan gjøre det urent. Nei, det er det som går ut fra mennesket, som gjør mennesket urent. (Mark 7,15).

Denne uken ser vi på Markus 7 og første del av Markus 8. I begynnelsen av Markus 7 skaper Jesus brudulje når han avviser religiøse tradisjoner. Men måten han gjør det på, er svært relevant for dagens kristenliv. Deretter stiller han en gåte som åpner døren til en sann forståelse av hva tro er.

Etter dette drar han til Tyrus og Sidon og møter en unik kvinne: Hun er den eneste i evangeliene som vinner en diskusjon med Jesus! Møtet er uvanlig, og under det ligger det en hemmelig kommunikasjon som kvinnen har fanget opp, og takket være hennes tro innvilget Jesus hennes anmodning.

Med en annen helbredelse avslører Markus 7 den viktige sannheten at selv om mirakler kan være aldri så imponerende, kommer de ofte til kort når det gjelder å åpne hjerter for sannheten. For hva hjalp miraklene de religiøse lederne som ville avvise Jesus?

I Markus 8 ser vi på brødets betydning som symbol på lære og tradisjon. Disse fortellingene inneholder mye lærdom om meningen med og utøvelsen av det religiøse liv.

MENNESKELIGE TRADISJONER MOT GUDS BUD

Les Mark 7,1–13. Hvilke sannheter trekkes frem her?

Man kan forestille seg at barn lærer om dette avsnittet i sabbatsskolen og kommer hjem og forteller foreldrene sine at de ikke behøver å vaske hendene før de spiser, for Jesus har sagt det! Men dette handler ikke om hygiene.

På Jesu tid var mange svært opptatt av rituell renhet. I tiden mellom GT og NT spredte tanken om å vaske hendene for å bevare rituell renhet seg til vanlige folk, selv om det fra først av bare gjaldt prestene (2 Mos 30,17–21). Det er derfor de religiøse lederne klager til Jesus over disiplene hans.

Jesus svarer ikke rett ut. I stedet gir han et todelt svar. Først siterer han Jesajas ord om en nasjon som ærer Gud med ord, men har et hjerte som er langt borte fra ham (Jes 29,13). Sitatet fortsetter med en fordømmelse av det å erstatte Guds befalinger med menneskers tradisjoner.

Den andre delen av Jesu svar spinner videre på Jesaja-sitatet. Han viser til Guds befaling om å ære sine foreldre (2 Mos 20,12), det vil si å ta vare på dem når de blir gamle, og setter dette opp mot en religiøs tradisjon der man kan innvie noe til Gud (en gave, *korban*) og bruke det selv mens man nekter å gi det til gamle foreldre i nød. Man kan tenke seg møtet: «Jeg er så lei meg, far. Jeg skulle så gjerne ha hjulpet deg, men jeg har gitt pengene til tempelet.»

Slikt hykleri går Jesus hardt ut mot. De har satt sine tradisjoner over Guds ord, og dermed har de syndet.

Så hva var svaret på fariseernes spørsmål? Jesu svar tyder på at han ikke lar seg overbevise av deres insistering på at renselse av hender er nødvendig for å være i pakt med Guds vilje. Han støtter lovens bud i møte med menneskers tradisjoner. (Se også Mark 1,44; Mark 7,10–13; Mark 10,3–8; Mark 12,26.29–31).

Kan det tenkes at også vi har «tradisjoner» som går mot Guds lovs prinsipper? Hva kan det i så fall være?

RENE HENDER ELLER ET RENT HJERTE?

Les Mark 7,14–19. Hva mente Jesus med gåten i Markus 7,15?

Jesu ord her har vært en gåte for mange som har fundert over sammenhengen med læren i 3 Mos 11 om ren og uren mat. Avskaffer Jesus et slikt skille? Tar adventistene feil når de lærer at medlemmer som spiser kjøtt, skal holde seg til kjøtt fra listen over rene dyr?

For det første ville det være merkelig om Jesus plutselig skulle forkaste Moses' regler i Mark 7,14–19 når han nettopp hadde forsvart Moses mot tradisjonen i Mark 7,6–13. For det andre har den tradisjonen fariseerne forfekter, ikke hjemmel i GT, men det har matlovene. For det tredje betyr det Markus 7,19 sier om at Jesus renser all mat, ikke at matlovene er opphevet, men at fariseernes tradisjon om kontaktsmitte er ugyldig. Dette er for eksempel tanken om at hvis man kunne bli uren av kontakt med hedninger, kunne man også bli uren av kontakt med mat de hadde rørt ved.

Les Mark 7,20–23. Hva kan gjøre en person uren?

I Markus 7,19 sier Jesus at maten ikke går inn i hjertet, men ned i magen og så ut gjennom tarmen. Men i 7,21–23 påpeker han at det onde kommer fra hjertet, fra selve kjernen av den vi er. Han legger frem en liste over laster som starter med onde tanker, men ender i onde handlinger.

Når henvisningen til det femte budet i Markus 7,10 tas med i listen over laster, er alle budene i dekalogens andre tabell med. I Markus 7,7 viser Jesus dessuten til fåfengt tilbudelse, brudd på det som er kjernen i de fire første budene. Jesus forsvarer altså Guds lov i hele avsnittet.

Du kan ha den rette teologien, men hvem har ditt hjerte?

SMULER TIL HUNDENE

Les Mark 7,24–30. Hvilke viktige lærdommer finner vi her?

Etter det vanskelige avsnittet i gårdagens avsnitt reiser også dette avsnittet noen spørsmål. Hvorfor reagerer Jesus så sterkt på denne kvinnen og kaller henne en hund?

Han sier det ikke rett ut, men to ting i svaret gir oss en pekepinn om hva han vil lære oss. I Markus 7,27 sier han at barna bør få mat «først». Hvis det finnes et «først», er det logisk at det også må finnes et «andre». Det andre er at Jesus bruker en diminutivform av ordet *hund* som ikke betyr valp, men snarere hund som får være i huset, i motsetning til gatehunder. Kvinnen plukker opp disse to signalene i sitt svar til Jesus, og det forklarer hennes reaksjon.

Hun går rett på sak og svarer: «Herre ... selv hundene under bordet spiser jo smulene etter barna» (Mark 7,28).

Hvordan kom hun på et slikt svar? Jo visst, kjærligheten til datteren drev henne. Men Jesus hadde også oppmuntret henne. Han hadde sagt «først» og antydnet dermed at det kunne finnes et «andre». Dessuten antydnet han at hun var en hund under bordet. Slik hunden befant seg under bordet i huset, befant hun seg ved Jesu føtter og ba for datteren sin. Hun gjorde altså krav på hundens rett til den maten som falt på gulvet.

Kvinnens reaksjon viser hennes tro. Når hun kalte det store miraklet med å helbrede datteren på avstand for en «smule», tydet det både på at Jesu kraft var stor (hvis et slikt mirakel var en smule, hva ville da et helt brød være?) og at det bare var en bagatell for ham å gi henne det hun ba om. Jesus ble rørt og ga henne det hun ba om.

«Ved sin handlemåte overfor henne har han vist at denne personen som Israels folk betraktet som utstøtt, ikke lenger er en fremmed. Hun er medlem av Guds familie. Som barn har hun rett til å få del i sin Fars gaver.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, s. 303.

Hvorfor er fordømning mot andre raser og nasjonaliteter i strid med Jesu lære? Hvordan kan vi bli fri for dette ondet?

STUM

Les Mark 7,31–37. Hvem ble ført til Jesus, og hva gjorde Jesus for ham?

Jesus tok ingen snarvei til Galilea fra området rundt Tyrus og Sidon. Det ser ut som han dro nordover fra området ved Tyrus, opp gjennom Sidon-regionen, deretter innover i landet og ned gjennom området nordøst for Genesaretsjøen for til slutt å ende opp ved selve sjøen. Omveien ga ham sikkert ekstra tid til å undervise disiplene.

Teksten sier ikke hvem som kom til Jesus med mannen, men problemet var tydelig nok – han kunne ikke høre og hadde vanskelig for å snakke. Hørselstap isolerer mennesker fra omgivelsene, og alvorlig døvhet kan gjøre det vanskelig å lære å snakke. Mannen kan ha hatt problemet lenge.

Jesus forstår situasjonen og tar mannen til side alene. Han helbreder mannen på en merkelig måte. Han stikker fingrene i mannens ører, spytter, rører ved tungen hans og sukker. Jesus rører ved de delene av mannen som han vil helbrede, men hvorfor sukker han? Han sukket «ved tanken på de ører som ikke ville åpne seg for sannheten og de tungene som nektet å anerkjenne ham.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, s. 304.

Jesus ga mannen hørselen tilbake og satte ham i stand til å snakke tydelig. Hans sukk viser hvilke grenser Gud har satt for seg selv når det gjelder menneskets frie valg. Han tvinger ikke viljen. Alle kan velge hvem de vil skal lede deres liv – livets eller mørkets fyrste. Jesus kunne åpne døve ører, men ville ikke tvinge de vantro til å anerkjenne ham som Messias.

Den korte historien viser også hva Gud kan gjøre for dem som frivillig vender seg til ham. Kanskje har du nølt med å dele din tro og vært usikker på hva du skal si. Dette miraklet er en oppmuntring om at Herren Jesus kan åpne ørene dine slik at du blir lydhør for andres behov og kan komme med ord som kan hjelpe dem på veien videre.

Hva gjør du med de gavene du har fått til å høre og tale?

PASS DEG FOR DÅRLIG BRØD

Les Mark 8,11–13. Hva gjorde fariseerne som skuffet Jesus?

Hvorfor ikke vise sin guddomskraft og overbevise tvilerne? Problemet går tilbake til slutten av Markus 3, der Jesus snakker om synden mot Den hellige ånd. Hvis ørene og øynene er lukket, blir man ikke overbevist av et nytt mirakel, ikke engang et tegn fra himmelen. Det blir bare avfeid som alt annet. Selv et mirakel er ikke nok til å overbevise den som ikke vil tro.

Les Mark 8,14–21. Hva hadde disiplene glemt, og hva var Jesu poeng?

Jesus benytter anledningen til å advare disiplene mot fariseernes og Herodes' «surdeig» (Mark 8,15), det vil si deres lære (jf. Matt 16,12).

Men disiplene misforstår og tror han mener at de ikke skal kjøpe brød. Som vanlig når disiplene misforstår, rettleder Jesus dem. Han stiller en rekke spørsmål der de første er retoriske og uttrykker skuffelse over at de ikke har forstått oppdraget hans. Ordene minner om det han sier i Markus 4,10–12 om utenforstående som ikke forstår. Det skal vekke disiplene fra deres åndelige sløvhet.

I Mark 8,19,20 stiller han enkle spørsmål om hvor mange kurver med matrester de hadde samlet inn etter at han hadde mett de 5000 (Mark 6,30–44) og de 4000 (Mark 8,1–10), for å vise at de burde ha forstått at små ressurser ikke kan stoppe Guds Messias. Det siste spørsmålet i Mark 8,21 er også retorisk: «Forstår dere ennå ikke?» Se bare på alt de allerede har sett og opplevd sammen med Jesus.

Hvordan kan vi bli mer åpne for Guds virkelighet og kjærlighet? Tenk på alle bevisene vi har fått for Gud og hans kjærlighet. Men hvorfor er det så lett å tvile?

TIL FORDYPNING:

Ellen G. White: «Menneskebud og Guds bud», «Evangeliet fjerner grenser» og «Krav om tegn» i *Slektenes håp*, side 295–308.

«Denne lumske, bedrageriske synden er også utbredt blant Herrens etterfølgere i våre dager. Vår tjeneste for Kristus og vår omgang med hverandre skjemmes ofte av et hemmelig ønske om å fremme oss selv. Det er fort gjort å klappe seg selv på skulderen og lengte etter andres bifall. Det er kjærligheten til selvet, ønsket om en lettere vei enn den Gud har pekt ut, som gjør at vi erstatter Guds bud med menneskers teorier og tradisjoner. Jesus formante sine egne med ordene: 'Ta dere i vare for fariseernes surdeig!'

Kristi religion er oppriktigheten selv. Nidkjærhet for Guds ære er det motivet som Den hellige ånd gir oss, og det er bare Den hellige ånd som kan plante dette i sinnet. Guds kraft er det eneste som kan fordrive egenkjærligheten og hykleriet. Denne forandringen er tegnet på at Gud arbeider med oss. Når den troen vi mottar, tilintetgjør egoisme og hykleri og får oss til å søke Guds ære og ikke vår egen, da kan vi vite at den er ekte. 'Far, la ditt navn bli herliggjort!' (Joh 12,28). Dette var grunntonen i Kristi liv. Hvis vi følger ham, vil dette være grunntonen i vårt liv. Han pålegger oss å 'leve slik Jesus levde'. 'På dette vet vi at vi kjenner ham: at vi holder hans bud.' 1 Joh 2,6.3.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, s. 308.

Forslag til samtale:

1. Hvilke kristne vaner synes du bidrar til å holde hjertet rent?
2. Hvem er de «urene» der du bor? Hvordan kan du hjelpe dem å bli kjent med evangeliet?
3. Drøft hvilke enkle tiltak dere kan bruke for å dele evangeliet med naboene deres.
4. Les Mark 8,1–10 om bespisningen av de 4000. Hva har det å si for tolkningen av avsnittet at folkemengden nok var ikke-jøder? Hvorfor burde det ikke ha noe å si?
5. Hvordan kan vi unngå vårt medfødte ønske om å opphøye oss selv?

10. august

EN BØNN OM FARS FRELSE (DEL 3)

Av Andrew McChesney

Som universitetsstudent, så Anush en meksikansk film om en liten gutt som ba for sin fars Somvendelse. I filmen sa gutten: «Jeg tror at hvis jeg ber for faren min hver eneste dag, vil han for all del komme til Gud». Gutten ba hver dag, og faren ga sitt hjerte til Gud.

Inspirert av historien bestemte Anush seg for å be hver eneste dag for at faren skulle bli døpt. Hun begynte å be fire år før sin egen dåp. To år etter dåpen ba hun fortsatt for ham. Hun var sikker på at han ville komme til Gud. Men da det begynte å ulme i hjemmet, begynte hun å lure på hvor mye lenger hun måtte vente.

Etter dåpen ble Anush svært aktiv i Syvendedags Adventistkirken. Hun stilte opp som frivillig i kirkens arbeid, og noen ganger fikk hun en liten lønn, andre ganger ikke noe i det hele tatt.

Far klaget ikke, for han hadde gitt Anush tillatelse til å gå i kirken og bli døpt. Armenia er i stor grad et patriarkalsk samfunn der mange fedre er beslutningstakere i hjemmet.

Men far ville det beste for datteren, og han kunne ikke forstå hvorfor hun jobbet for så lite lønn. «Kirken utnytter deg», sa han. «Du er talentfull, og de utnytter deg uten å gi deg det du fortjener».

Anush begynte å føle spenninger når hun var hjemme, og hun likte det ikke. Hver gang hun ble invitert til å delta i et kirkeprogram, ba hun far om tillatelse. Far ga henne lov, men klaget hver gang.

Anush bestemte seg for å snakke med Gud.

«Gud, jeg vet at far vil komme til deg, men jeg er så sliten», sa hun. «Jeg gir deg to alternativer: enten kommer han til deg, eller så kommer han til deg».

Etterpå sa hun til mor: «I dag ber jeg inderlig til Gud. Vær sammen med meg. Vi vil ikke at denne situasjonen skal fortsette. Vi vil at far skal gå i kirken sammen med oss».

I Armenia er det mange mødre og barn som går i kirken uten ektemenn og fedre. Mange familier er komfortable med ordningen så lenge mennene lar mødrene og barna gå uten forfølgelse. Men Anush var ikke lenger fornøyd med en slik ordning. Hun ville at far også skulle gå i kirken.

Mor gikk med på å be. Anush sitt håp steg til himmels. Hun var sikker på at Gud ville forandre fars hjerte. Hun var overbevist om at det kunne skje når som helst.

En del av det trettende sabbatofferet i forrige kvartal gikk til å åpne et innflytelsessenter for familier som familien til Anush, i Jerevan i Armenia. Takk for at du bidrar til å spre evangeliet med dine offragaver. Neste uke: Far forbyr Anush og mor å gå i kirken.

Jesus lærer opp disiplene: Del 1

Ukens tekster:

Mark 8,22–38; Matt 20,29–34; Joh 12,25; Mark 9,1–50; Mal 4,5.6; Luk 9,30.31.

Ukens vers:

Så kalte han til seg både folket og disiplene sine og sa til dem: «Om noen vil følge etter meg, må han fornekte seg selv og ta sitt kors opp og følge meg.» (Mark 8,34).

Første halvdel av Markus er opptatt av hvem Jesus er. Hans undervisning og mirakler peker i samme retning: Han er Messias. Ved dette vendepunktet i fortellingen spør Jesus disiplene hvem de tror han er.

Peters svar er klart og tydelig, og Jesus begynner straks å forklare hvor han er på vei som Messias: til korset.

I siste del av Markus 8 og frem til slutten av Markus 10 underviser Jesus om reisen sin. Her forutsier han korset. Dette følges av retningslinjer for disippelskapet. Disse leksene er relevante den dag i dag.

Denne delen av Markusevangeliet kjennetegnes av helbredelsen av to blinde menn, den ene midt i Markus 8 og den andre på slutten av Markus 10. Disse to «bokstøttene» viser at disippelskap inkluderer åndelig innsikt om hvem Jesus er og hvor han er på vei. Jesu undervisning utfordret de tolv for 2000 år siden, og den utfordrer vår tids disipler om hva det koster og hva det er verdt å følge Jesus.

SE KLART

Les Mark 8,22–30. Hvorfor skulle det to berøringer til før den blinde ble helbredet, og hva kan vi lære av dette?

Evangeliene nevner flere blinde som Jesus helbredet. Foruten dette i Markus 8, blir den blinde Bartimeus helbredet i Markus 10,46–52. Matteus nevner to blinde menn (Matt 20,29–34), og Johannes 9 forteller at Jesus helbredet en blindfødt mann som vasket seg i Siloa-dammen.

Men historien i Markus 8 finnes bare hos Markus, og det er det eneste av Jesu mirakler der det må to handlinger til for å bli helt frisk. Det er en rørende detalj at Jesus tar mannen i hånden og fører ham ut av landsbyen. Man fornemmer hans sympati for mannens handikap.

Men hvorfor to berøringer? Det er neppe fordi Jesus mangler kraft. Det er snarere en iscenesatt lignelse som viser at åndelig innsikt kan ta tid. Det er det som skjer med Jesu disipler. Hele denne delen, Markus 8,22–10,25, starter og slutter med at en blind mann blir helbredet. I denne avdelingen av Markus underviser Jesus disiplene sine spesifikt om sin kommende død. De har problemer med å forstå det, selv om han forklarer det for dem flere ganger. Det at en blind får synet tilbake, blir et bilde på innsiktsfullt disippelskap.

Lærere elsker spørsmål. De blir ofte nøkkelen til elevens forståelse. Her i Markus 8 er vendepunktet i boken. Tre ting viser dette. For det første spør Jesus disiplene hvem han er, det har han ikke gjort før. For det andre er Peter den første som sier at Jesus er Messias uten å være besatt av demoner. For det tredje, og rett etter avsløringen av hvem Jesus er, begynner han å forklare hvor han er på vei hen – til korset.

Hvorfor ber Jesus disiplene om ikke å si til noen at han er Messias? Det virker ulogisk med tanke på å opprette Guds rike. Men på Jesu tid hadde «Messias» politiske overtoner om å styrte det romerske styret. Jesus ville ikke være en slik Messias, og derfor ba han folk tie med hvem han var.

Hva kan denne historien lære oss om når det er viktig å ikke si ting, selv om det er sant?

DISIPPELSKAPETS PRIS

Les Mark 8,31–38. Hva koster det å følge Kristus?

Disiplene har nådd et vendepunkt i forholdet til Jesus. Nå vet de at han er Messias. Leseren har visst det fra begynnelsen av boken (Mark 1,1) og har dermed hatt en fordel i forhold til disiplene.

Da Jesus kalte disiplene, sa han at han ville gjøre dem til menneskefiskere (Mark 1,17). Det var ikke snakk om eventuelle problemer. Men nå som de vet hvem han er, forteller han dem om målet for oppdraget sitt – at han må lide mye, bli forkastet og drept, for så å stå opp igjen tre dager senere.

Det er skremmende nytt. Peter, som har bekjent at Jesus er Messias, tar ham til side og irettesetter ham for det han sier. Alt dette ble fortalt i indirekte tale, men nå gjengir evangelisten Jesu ord, ord som det må ha gjort vondt for Peter å høre. Jesus kaller Peter Satan og ber ham gå av veien, for slike tanker er ikke etter Guds vilje.

«Peters uttalelse var ikke egnet til å være til hjelp og lindring for Jesus i den store prøven som ventet ham. Den var ikke i samsvar med Guds plan for en fortapt verden. Den stemte heller ikke med den undervisningen om selvpoffrelse Jesus var kommet for å gi ved sitt eget eksempel.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, s. 313.

Jesu følgesvenner er kalt til å ha samme mål som han – å ta korset og følge ham. Korsfestelse var den mest grusomme, ydmykende og skremmende henrettelsesmetoden romerne hadde. Alle ønsket å unngå korset. Så hvorfor skulle noen ønske å ta opp korset som et symbol på sin hengivenhet til Jesus?

Jesus sier ikke bare hva det koster å være disippel, men også hva det er verd. Kristentroens paradoks er at det å miste livet er veien til å finne det. Derimot er det meningsløst å vinne hele verden, men gå glipp av evig liv. Som misjonæren Jim Elliott skrev i dagboken sin 28. oktober 1949: «Den som gir det han ikke kan beholde for å få det han ikke kan miste, er ikke dum.»

«Den som elsker sitt liv, skal miste det. Men den som hater sitt liv i denne verden, skal berge det og få evig liv.» (Joh 12,25). Har du opplevd sannheten i disse ordene? Fortell.

FJELLET OG FOLKET

Les Mark 9,1–13. Hva fikk Peter, Jakob og Johannes se den natten de var sammen med Jesus?

Jesu profeti i Markus 9,1 om at noen av dem som sto sammen med ham, ikke skulle smake døden før de fikk se Guds rike komme med kraft, blir oppfylt da han tar med seg Peter, Jakob og Johannes opp på et høyt fjell. Der blir han forvandlet til himmelrikets herlighet for øynene på dem.

Elia og Moses kommer fra himmelriket og snakker med Jesus. Lukas bemerker at de snakket om Jesu utgang fra livet (gresk *exodos*) som skulle skje i Jerusalem (Luk 9,30.31). Denne herlighetsscenen er altså knyttet til Jesu død på korset (jf. Mark 9,9). Det skulle gi disiplene håp når de så ham korsfestet.

Da de tre kommer ned fra fjellet neste morgen, spør de Jesus om Elia kommer først. Denne tanken er trolig knyttet til forventningen om at Elia skulle komme tilbake før Messias kom (jf. Mal 4,5.6). Jesus svarer at Elia alt har kommet, en henrydning til døperen Johannes. Slik de drepte Johannes, skal Jesus dø for deres hånd, men stå opp etter tre dager.

Etter herlighetsnatten var det et sørgelig kaos ved foten av fjellet (se Mark 9,14–29). De ni disiplene hadde møtt en demonbesatt gutt de ikke klarte å helbrede. Da Jesus kommer, løper alle til ham. Historien om demonens makt over gutten utfolder seg. Jesus synes å bruke lang tid på å forhøre seg om detaljene bak demonbesettelsen. Det blir for mye for faren, som utbryter: «Men om det er mulig for deg å gjøre noe, så ha medfølelse med oss og hjelp oss!» (Mark 9,22).

Jesus merker seg straks tvilen som kommer til uttrykk. Svaret hans kan parafraseres slik: «Hva mener du med: 'Hvis du kan'?» (Mark 9,23). Nå innser faren at det ikke bare er sønnen som har et problem – hans eget problem er vantro. Og så blir sønnen kanskje ikke helbredet. Den fortvilte faren ber Jesus vise barmhjertighet med den minneverdige replikken: «Jeg tror, hjelp meg i min vantro!» (Mark 9,24). Jesus helbreder gutten.

Når har du opplevd å måtte rope: «Jeg tror, hjelp meg i min vantro!»? Hva har de opplevelsene lært deg?

HVEM ER STØRST?

Les Mark 9,30–41. Hva er annerledes med Jesu andre forutsigelse om sin død og oppstandelse (jf. Mark 8,31)? Hva krangler disiplene om, og hva sier Jesus til det?

I den første forutsigelsen viser Jesus til dem som vil avvise ham og drepe ham. I den andre viser han til at han skal bli forrådt. Forræderen pekes ikke ut der og da, men leseren vet hvem det er, fordi han er allerede nevnt (se Mark 3,19). Igjen viser Jesus til at han skal bli drept og stå opp etter tre dager. Men disiplene virker om mulig mindre interessert i denne forutsigelsen enn i den første. Uvelkomne nyheter snakker vi ikke om.

I Markus 8,27 var Jesus nord for Genesaretsjøen, i nærheten av Cæsarea Filippi. I Markus 9,30 er han på vei gjennom Galilea, og i Markus 9,33 kommer han inn i Kapernaum. Dermed kan vi tenke oss til at han reiser fra nord til sør. Men han kommer inn i Kapernaum alene mens de tolv disiplene blir hengende etter. I huset spør han hva de har snakket om på veien. Ingen svarer, et tegn på at de ikke liker spørsmålet, nesten som barn som blir tatt på fersken. De hadde drøftet hvem som var den største. De færreste vil innrømme det, enda spørsmålet om hvem som er størst opptar alle. Men i Guds rike snus tanken på hodet.

Jesus svarer på problemet i to trinn. Først sier han at for å bli den første (største), må du bli tjener. Deretter viser Jesus hva han mener med en handling. Jesus tar et barn og stiller det midt blant dem. Det kan ha vært skremmende for barnet. Men så tar Jesus barnet i armene og roer ned situasjonen. Han sier at hvis du tar imot barnet, tar du imot ham. Og tar du imot ham, tar du imot hans Far. Slik blir det minste barnet knyttet til Gud selv.

Johannes stiller et spørsmål om utenforstående, og Jesus sier at de som ikke er imot oss, er for oss. Herren bekrefter at det å hjelpe dem som utfører kristen tjeneste, ikke går ubemerket hen i himmelen.

Hva er Bibelens syn på storhet i motsetning til verdens? Hvilken streber du etter?

DEN FRISKE I HELVETET

Les Mark 9,42–50. Hva binder Jesu lære sammen i dette avsnittet?

Avsnittet kan se ut som løsrevne lærepunkter Jesus slynger ut på målfå. Men hvert poeng henger sammen med det foregående. Avsnittet kretser om tre begrep som fører undervisningen fremover trinn for trinn – «årsaker til synd», «ild» og «salt».

Det første budskapet handler om «de små», altså de nye troende. Lærere og ledere i Guds rike skal ta seg godt av de nyomvendte, slik man i GT tok seg av de svakeste i samfunnet – enker, foreldreløse og utlendinger. Jesus sier i en overdrivelse at det er bedre å bli druknet i havet enn å lokke en av disse «små» til fall.

Uttrykket «lokke til fall» leder til den lengste læresetningen i dette avsnittet. Leseren står overfor to gåter. For det første, lærer Jesus virkelig folk å hugge av en hånd eller fot eller rive ut et øye? For det andre, lærer han at det er et evig brennende helvete? Svaret på det første spørsmålet er nei, Jesus oppfordrer ikke til lemlestelse – det ble forkastet i jødedommen (jf. 5 Mos 14,1 og 1 Kong 18,27.28). Han bruker en overdrivelse for å få frem poenget. Det er forferdelig å miste en hånd, en fot eller et øye, men hvor mye mer katastrofalt er det ikke for en kristen å synde!

Det andre spørsmålet får også et negativt svar: nei, Jesus lærer ikke at det er et evig brennende helvete. Hvordan vet vi det? For det første inneholder avsnittet et visst komisk aspekt. Tenk deg mennesker som kommer inn i den himmelske by med ett øye, én fot eller én hånd. Tenk deretter på mennesker som kommer til helvete. Burde det ikke være omvendt? Den friske i helvete? Det er komedie. En slik komedie over et så alvorlig tema får en til å tenke at Jesus illustrerer et poeng med en overdrivelse. Synd bør tas så alvorlig at det er bedre å miste en hånd, en fot eller et øye enn å synde.

Når det gjelder dette at helvete er evig, er det følgene av synden som er evige, ikke selve helvetesilden. «For så høyt har Gud elsket verden at han ga sin Sønn, den enbårne, for at hver den som tror på ham, *ikke skal gå bortapt*, men ha evig liv.» (Joh 3,16; *uthevet av meg*). De som går bortapt, brenner ikke evig, men går bortapt for evig – en veldig stor forskjell!

TIL FORDYPNING:

Ellen G. White: «Herren og hans tjenere» og «Hvem er den største?» i *Slektenes håp*, side 321–333.

«Ydmykhet går forut for ære. Til å fylle en betrodd plass blant mennesker velger Gud arbeidere som døperen Johannes, mennesker som inntar en beskjeden plass overfor Gud. Den disippelen som har mest av barnets sinn, er Guds beste arbeider. De himmelske vesener kan samarbeide med den som ikke opphøyer seg selv, men prøver å frelse andre.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, s. 328.

«Alt det som gir oss større fordeler enn andre, enten det er kunnskap og dannels, en edel karakter, en kristen oppdragelse eller religiøse erfaringer, gjør at vi står vi i gjeld til dem som er dårligere stilt. Derfor skal vi hjelpe dem så langt det står i vår makt.

Hvis vi er sterke, skal vi holde de svakes hender oppe. Herlighetens engler, som alltid ser vår himmelske Fars ansikt, fryder seg over å kunne hjelpe de svake. De tar seg særskilt av dem som er usikre og har mange karakterbrister. Englene er alltid til stede der behovet er størst. De er hos dem som kjemper de hardeste kampene med seg selv, og som har de mest nedslående omgivelser. Kristi sanne etterfølgere vil ta del i denne tjenesten.» – s. 331.

Forslag til samtale:

1. Les Markus 8,27–29 en gang til. Hvor ofte bekjenner du overfor andre at du tror på Jesus som Kristus?
2. Hva er den rette balansen mellom å oppleve fellesskapet med Kristus på toppen av fjellet og å tjene andres behov?
3. Snakk sammen om svaret på spørsmålet om storhet på slutten av onsdagens studie. Hva er forskjellen på verdens og Guds syn på storhet? Hvem er noen av de menneskene som verden betrakter som store, men som Gud kanskje ikke gjør det? Og hvem kan Gud anse som store som verden ignorerer eller forakter? Hva sier dette om hvor forskrudde verdens idealer egentlig er?
4. Hvordan kan vi lære å ta synden så alvorlig at det, som Jesus sa, er bedre å bli lemlestet enn å synde?

17. august

MATVAREVALG UTLØSER OPPRØR (DEL 4)

Av Andrew McChesney

En sabbat kom Anush og mor hjem fra kirken og fikk vite at far hadde planlagt en piknik på landet. «La oss grille», sa han.

Anush husket hvordan israelittene hadde tilberedt sabbatsmåltidene sine på fredagen, før sabbatstimen (2. Mosebok 16) og lurte på om det var en god idé å grille på sabbaten. Hun sa høyt: «Nei, far. Det er ingen god plan. Jeg spiser ikke engang kjøtt». Hun hadde blitt vegetarianer.

Far avlyste pikniken, men han skjønte fortsatt ikke at Anush ikke lenger spiste kjøtt. Dagen etter lagde han kylling til søndagslunsjen og ga henne et stykke. «Far, jeg spiser ikke kjøtt», sa Anush. Nå forsto far, og han ble opprørt. Han syntes det var unormalt å ikke spise kjøtt.

Dagen etter forbød han Anush og mor å gå på bønnemøtet i husmenigheten i byen. Da paret protesterte, luftet far sinte frustrasjoner som han hadde samlet på seg mot adventister. Han kritiserte det bibelske kravet om å gi tilbake tiende og offergaver (Malaki 3,8–10). «Tiende og offergaver er en forretning», sa han. «Dere støtter bare en virksomhet». Han beskyldte Adventistkirken for å være en utenlandsk gruppe som ønsker å ødelegge Armenia. Han langet ut mot Anush sin livsstil. «I dag sier du: 'Jeg spiser ikke kjøtt', og i morgen vil du si: 'Jeg har ingen far'», sa han.

Anush satt taust og ba i stillhet: «Hva skal jeg si, Herre?» Hver gang far snakket mot Gud eller kirken, ba hun: «Dette er ikke rettet mot meg. Det er rettet til deg. Det er ditt ansvar å svare.» Hun husket Romerne 2,4, der det står at «Guds godhet driver deg til omvendelse». Hun følte at Gud ba henne om å vise en lignende godhet mot faren sin. Hun ba: «Jeg kan ikke gjøre noe annet enn å elske far».

Far eide en liten dagligvarebutikk. Da han overlot ansvaret til mor eller Anush, ville de ikke selge alkohol eller sigaretter. Når far nå skjelte dem ut, følte han seg fordømt. «Tror dere at jeg er ond og at dere er gode fordi jeg selger alkohol og sigaretter og dere ikke gjør det?» sa han. «Jeg er en bedre kristen enn dere. Fra nå av skal jeg lede sabbatsgudstjenestene. Dere får ikke lenger gå i kirken. Jeg skal lede gudstjenestene».

Dermed var samtalen over. Anush gikk på rommet sitt, og mor fulgte etter. Begge var sjokkerte. «Hva skal vi gjøre?» sa mor.

Anush foreslo å samarbeide med far så lenge han ikke motsatte seg Bibelen. «Han sa at vi skal holde gudstjeneste hjemme på sabbaten», sa hun. «Han tok ikke fra oss biblene våre. Han respekterer til og med sabbaten. La oss vente på sabbaten. Hvis han holder ord, vil vi feire sabbaten hjemme sammen med ham. Hvis han glemmer sitt ord, skal vi be og se hvordan Gud leder oss».

En del av det trettende sabbatsofferet i forrige kvartal gikk til å åpne et innflytelsessenter for familier som Anush sin familie, i Jerevan i Armenia. Takk for at du bidrar til å spre evangeliet med dine offergaver. Neste uke: Far lar Anush og mor vende tilbake til kirken.

Jesus lærer opp disiplene: Del 2

Ukens tekster:

Mark 10; 1 Mos 1,27; 1 Mos 2,24; Gal 4,1,2; Rom 6,1–11; Jes 11,1–16.

Ukens vers:

For heller ikke Menneskesønnen er kommet for å la seg tjene, men for selv å tjene og gi sitt liv som løsepenge for mange (Mark 10,45).

Denne uken tar vi for oss Markus 10, som runder av den delen der Jesus underviser disiplene som forberedelse til korset. Cirka halvparten av kapittelet handler om disiplene selv, resten om temaer som er viktige for disippelskapet, men som fortelles gjennom andre som har med Jesus å gjøre. Fariseerne kommer og krangler med ham om skilsmisse. Foreldre kommer med barna sine for at Jesus skal velsigne dem. En rik mann spør om evig liv, og en blind mann ber om å få synet igjen.

Kapittelet inneholder viktig lærdom om hva det vil si å følge Jesus, spesielt når det gjelder livet her og nå: ekteskap, barn, hvordan man skal forholde seg til rikdom, og belønningen og prisen for å følge ham. På toppen av det hele kommer helbredelsen av den andre blinde mannen (Mark 10,46–52, jf. Mark 8,22–26), som avslutter avsnittet (Mark 8,22–10,52) og gir en vakker illustrasjon av hva det både koster og fører til å følge Jesus.

Samlet sett forbereder alt dette Jesu følgesvenner – enten det er disiplene for 2000 år siden eller vår tids disipler – på de utfordringene som hører med til livet som disippel.

GUDS PLAN FOR EKTESKAPET

Les Mark 10,1–12; 1 Mos 1,27 og 1 Mos 2,24. Hvilken felle skjulte seg bak fariseernes spørsmål om skilsmisse, og hva lærte Jesus oss med sitt svar?

I dette avsnittet spør fariseerne Jesus om en mann har lov å skille seg fra sin kone. Fariseerne mente skilsmisse var OK. Spørsmålet var på hvilket grunnlag. Shammai-skolen var nok mest restriktiv – bare ved barnløshet, materiell forsømmelse, emosjonell forsømmelse eller utroskap. Hillel-skolen var romsligere og godtok skilsmisse nesten uansett grunn, men prosessen med å innvilge skilsmisse var mer komplisert og gjorde at prosessen trakk ut.

Derfor kan det virke noe underlig at de stiller Jesus spørsmålet om skilsmisse i det hele tatt er akseptabelt. Men bak spørsmålet lå et komplott for å få Jesus i klammeri med Herodes Antipas, som hersket over området øst for Jordan, der Jesus var. Antipas hadde skilt seg fra sin kone og giftet seg med sin brors kone Herodias. Herodes hadde halshugget døperen Johannes fordi han hadde irettesatt ham for dette ulovlige forholdet (se Matt 14,1–12).

Jesus parerer spørsmålet med sitt eget og spør fariseerne hva Moses har sagt i sakens anledning. Fariseerne viser til 5 Mos 24,1–4, som beskriver et spesielt tilfelle av gjengifte etter skilsmisse. Israelittene på Moses' tid praktiserte allerede skilsmisse. Rettsreglene i 5 Mos 24 var ment å beskytte kvinnen. Men på Jesu tid fordreide Hillel-skolen dette slik at det ble lettere å få skilsmisse av nesten hvilken som helst grunn. Den loven som skulle beskytte kvinnen, ble altså brukt til å gjøre det lettere å støte henne fra seg.

I stedet for å ta opp rettspraksisen i 5 Mos 24, peker Jesus på Guds opprinnelige ideal for ekteskapet i 1 Mos 1 og 2. Han påpeker at Gud fra først av skapte en mann og en kvinne (1 Mos 1,27), to individer. Så kobler han denne sannheten til 1 Mos 2,24 om at en mann forlater sine foreldre og gifter seg med sin kone, og de to blir ett kjøtt. Dette enhetsbegrepet blir grunnlaget for Jesu stadfestelse av ekteskapsbåndet. Det Gud har sammenføyd, skal mennesker ikke skille.

Hva kan menigheten din gjøre for å styrke ekteskapet blant dere? Hvordan kan dere hjelpe dem som allerede har gått fra hverandre?

JESUS OG BARNA

Les Mark 10,13–16. Hva gjorde Jesus for dem som kom til ham med barn?

Barn var ettertraktet i antikkens verden (spesielt gutter i den mannsdominerte kulturen), men fødsel og barndom var ikke enkelt. Mangel på moderne medisinsk behandling økte risikoen for mødre i forbindelse med fødsler og for nyfødte, spedbarn og barn. Mange kulturer brukte tradisjonelle medisiner og amuletter til å beskytte sårbare individer mot onde krefter.

Selv om barn var ønsket, hadde de lav sosial status, på linje med slaver (Gal 4,1.2). I den gresk-romerske verdenen ble de som var deformerte eller uønsket satt ut eller kastet i en elv. Gutter ble verdsatt høyere enn jenter, og noen ganger ble jentebarn etterlatt i naturen for å dø. Av og til ble de forlatte barna «reddet», bare for å bli oppdratt og solgt som slaver.

Disiplene ser ikke ut til å ha forstått Jesu undervisning i Markus 9 om å ta imot Guds rike som et barn (Mark 9,33–37). Nå refser de dem som kom med barn til Jesus for å få hans velsignelse, kanskje fordi de trodde han ikke hadde tid til slikt.

De tok feil. Jesus blir forarget. Gjennom hele Markusevangeliet viser Jesus noen slående reaksjoner, og en av de sterke reaksjonene var mot mennesker som holdt barn borte fra ham.

Han insisterer på at disiplene ikke må stå i veien for barna. Hvorfor? Fordi Guds rike hører dem til, og man må ta imot det med barnets innstilling – trolig en henvisning til en liketil tillit til Gud.

«Vi må ikke framstille Kristus i et falskt lys gjennom en ukristelig karakter. Vi må ikke holde de små borte fra ham ved å være kalde og hardhjertet. De må aldri få noen grunn til å føle at himmelen vil være et ubehagelig sted å være hvis du også skal være der. Snakk ikke om religion som om det er noe barn ikke kan forstå, og la dem ikke få den oppfatningen at en ikke venter av dem at de skal overgi seg til Kristus mens de er små. De må ikke få det inntrykk at kristendom er noe mørkt og trist noe, og at de må gi avkall på alt som gjør livet lykkelig når de kommer til Frelseren.» – Ellen G. White: *Helse og livsglede*, side 30.

Hvordan kan du gjøre mer for å åpne Jesus for de barna du har rundt deg?

DEN BESTE INVESTERINGEN

Les Mark 10,17–31. Hvilke viktige lærdommer om tro og hva det koster å være en discipel, for alle, både rike og fattige, kommer frem her?

Mannen viser oppriktighet og respekt for Jesus. Han løper bort til ham, kneler for ham og stiller det spørsmålet som er avgjørende for alles skjebne: Hva skal til for å arve evig liv? Jesus svarer ved å henvise til den andre tavlen i de ti bud. Igjen viser mannen sin idealisme ved å si at han har holdt alt dette siden han var ung.

Av de fire evangeliene er det bare Markus som skriver at Jesus ble glad i mannen. Det er noe tiltalende ved hans idealisme. Men Jesus setter oppriktigheten hans på prøve og ber ham selge alt og følge ham. Mannen går skuffet bort, for han eide mye. Egentlig fulgte han ikke budene. Han brøt det første da han satte noe over Gud. Rikdommen var avguden hans.

Jesus forklarer så hvor forførende rikdom er og at det er lettere for et stort dyr som en kamel å komme gjennom et lite nåløy enn det er for en rik mann å komme inn i himmelen.

Disiplene blir forbauset over Jesu ord og lurer på hvem som da kan bli frelst. Jesus kommer til poenget i Markus 10,27: «For mennesker er det umulig, men ikke for Gud. Alt er mulig for Gud.»

Markus 10,27 virker som et vakkert sted å avslutte historien: Du kan ikke komme til himmelen på egen hånd, du må ha Guds nåde for å bli frelst.

Men så utbryter Peter at han og vennene hans har forlatt alt for å følge Jesus. Jesus svarer at det dere har forlatt for å følge ham, er ingenting i forhold til det dere vil få, nå og i «den kommende verden».

Her er poenget: Det er Kristi død som opphever menneskets skyld, og så er det Kristi nåde og hans oppstandelsesliv som gir kraft til å følge hans befalinger.

Les Rom 6,1–11. Hvordan åpenbarer disse versene Guds nåde i våre liv, både når han rettferdiggjør oss og når han gjør oss til nye mennesker i ham?

KAN DERE DRIKKE MITT BEGER?

Les Mark 10,32–45. Hvordan avslører disse versene disiplenes uvitenhet, ikke bare om Jesu misjon og oppdrag, men også om hva det vil si å følge ham?

Jesus nærmer seg Jerusalem, og underveis forteller han disiplene hva som skal skje der. De hverken tror det eller har lyst til å høre. Jesus er konkret om sin egen død og oppstandelse. Men når det ikke er det man vil høre, er det lett å avfeie det.

Det er nok det Jakob og Johannes gjør når de henvender seg til Jesus. Jesus ber om flere detaljer, og de svarer at de ønsker å sitte til høyre og venstre for ham i hans herlighet. Det er lett å kritisere ønsket som ren og skjær egoisme. Men begge har vriet seg til Jesu tjeneste, og ønskene var nok ikke bare egoistiske.

Jesus forsøker å gi dem større forståelse for hva det er de ber om. Kan de drikke hans beger eller bli døpt med hans dåp? Hans beger er lidelsens beger i Getsemane og på korset (jf. Mark 14,36), og hans dåp er hans død og begravelse (Mark 15,33–47), der hendelsene er parallelle med dåpen i Mark 1.

Men Jakob og Johannes ser det ikke. De svarer friskt og freidig at det kan de da. Da profeterer Jesus at de faktisk skal få drikke hans beger og bli døpt med hans dåp. Jakob ble den første apostelen som led martyrdøden (Apg 12,2). Johannes var den som levde lengst og ble forvist til Patmos (Åp 1,9). Men Jesus viser at det er Gud som bestemmer hvem som skal sitte hvor i herlighetsriket.

Hvordan reagerte de andre disiplene på Jesu svar? Ikke så bra. Det samme greske ordet, *aganakteō* «å bli sint, indignert», brukes i Mark 10,41 som i Mark 10,14 om Jesu sinne over at barna ble holdt borte fra ham.

Deretter samler Jesus gruppen og gir en av sine dypeste belæring. Han sier at hedenske herskere bruker makt for å oppnå fordeler for seg selv. Men i Guds rike må makt alltid brukes til å oppløfte og velsigne andre. Jesus viser vei som kongen i Guds rike. Hvordan? Ved å gi sitt liv som løsepenge – ikke akkurat det følgesvennene ønsket å høre.

Hva betyr det for deg som kristen å være en «tjener» for andre? Hvordan lever du ut dette i din omgang med andre?

«HVA VIL DU JEG SKAL GJØRE FOR DEG?»

Les Mark 10,46–52. Hvordan reagerte Bartimeus da Jesus gikk forbi?

Frem til dette punktet i Markusevangeliet har Jesus med få unntak bedt folk om å tie om miraklene hans og hvem han er. Her er han på vei ut av Jeriko, og da en blind tigger i veikanten får høre at det er Jesus fra Nasaret, begynner han å rope: «Jesus, du Davids sønn, ha barmhjertighet med meg!» (Mark 10,47). I tråd med bokens motiv om åpenbaring og hemmelighold, inntar folkemengden rollen som de som ber om stillhet når de uten hell prøver å få den høylytte tiggeren til å tie.

Men Bartimeus lar seg ikke affisere og roper enda høyere: «Du Davids sønn, ha barmhjertighet med meg!» (Mark 10,48). Ordene er både en bekjennelse av tro på Jesus som Messias og tillit til at han kan helbrede ham. På Jesu tid var tittelen «Davids sønn» knyttet til to begrep – at en konge skulle innsettes på Israels trone (jf. Jes 11; Jer 23,5.6; 33,15; Esek 34,23.24; 37,24; Mik 5,2–4; Sak 3,8; 6,12) og at denne personen skulle være en helbreder og eksorsist.

Jesus stopper opp og ber dem hente den blinde. Det er betegnende at mannen kaster av seg kappen da han kommer bort til Jesus. På Jesu tid sto de blinde lavest av alle samfunnet, sammen med enker og foreldreløse. De levde under eksistensminimum og var i stor fare. Kappen var mannens sikkerhet. At han la den fra seg, betydde at han hadde tillit til at Jesus ville helbrede ham.

Jesus skuffer ikke. Alle som kommer for å få hjelp av ham i evangeliene, får hjelp. Jesus stiller det samme spørsmålet som han stilte Jakob og Johannes i Markus 10,36: «Hva vil du jeg skal gjøre for deg?» (Mark 10,51). Uten å nøle ber den blinde om å få se igjen, og Jesus gir ham straks synet tilbake. Den blinde følger ham på veien.

Denne fortellingen er avslutningen på avsnittet om disippelskap i Markus og fungerer som «bokstøtte» sammen med den andre fortellingen om helbredelsen av en blind mann i Mark 8,22–26. De to fortellingene illustrerer at disippelskap handler om å se verden med nye øyne, noen ganger ikke helt klart til å begynne med, men alltid å følge Jesus på den veien han går.

Hvordan har du noen ganger ropt: «Jesus, du Davids sønn, ha barmhjertighet med meg!»? Hva skjedde, og hva lærte du av det?

TIL FORDYPNING:

Ellen G. White: «Jesus og barna» og «Det viktigste» i *Slektenes håp*, side 384–392.

«Jesus var alltid barnas venn. Han gledet seg over deres tillitsfulle hengivenhet og åpne, naturlige kjærlighet. Deres takknemlige lovprisning lød som musikk i ørene hans. Den virket oppkvikkende på sinnet når han var tynget av kontakten med listige hyklere. Jesu milde ansikt og hans vennlige måte å være på, vant barnas hengivenhet og tillit overalt hvor han kom.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, s. 384.

«For dem som i likhet med den unge rådsherren sitter i høyt betrodde posisjoner og er svært velstående, kan det se ut som et for stort offer å gi avkall på alt for å følge Jesus. Men dette gjelder alle som ønsker å bli hans disipler. Ikke noe mindre enn lydighet kan godtas. Overgivelse til Gud er kjernen i Kristi undervisning. Dette blir ofte lagt fram og påbudt på en måte som kan virke streng. Grunnen er at det ikke finnes noen annen måte å frelse menneskene på enn ved at de kvitter seg med ting som vil ødelegge hele deres vesen hvis de holder fast på dem.» – *Slektenes håp*, s. 392.

Forslag til samtale:

1. Hvordan kan du hjelpe barn og unge å holde kontakten med Kristus og menigheten? Hvorfor er dette en viktig oppgave?
2. Noen ganger hører vi folk si at de ikke er interessert i penger. Det er ikke sant. Alle interesserer seg for penger, og det er ikke noe galt i det. Hva kan da være problemet med penger, og hvorfor må trofaste kristne, både rike og fattige, vise varsomhet i sin omgang med penger?
3. Hvis Jesus hadde spurte deg: «Hva vil du jeg skal gjøre for deg?», hva ville du ha svart?
4. Tenk over Jesu ord i Markus 10,43–45. Hva betyr det å leve slik? Hvordan lærer vi å tjene i stedet for å bli tjent? Hva betyr dette for den måten vi lever og er på sammen med andre?

24. august

HJEMMET FORVANDLET TIL EN KIRKE (DEL 5)

Av Andrew McChesney

Far holdt sitt ord om å arrangere sabbatsgudstjenester hjemme i Armenia. Etter å ha forbudt mor og datteren Anush å gå i syvendedagsadventistkirken, kalte han dem inn i stuen på sabbatsmorgenen. På sabbatsskolen studerte de bibelstudiet for de voksne og ba sammen. Deretter holdt Anush en kort preken.

Gudstjenestene fortsatte i flere måneder. Far, som aldri hadde besøkt en adventistkirke, var så opptatt av gudstjenestene at hvis han fikk gjester på besøk, inviterte han dem inn i stuen, åpnet Bibelen og sa: «Velkommen til gudstjenesten vår. I dag er det sabbat, og dere kan være med oss». Dette var ikke den armenske måten å gjøre det på. I Armenia lar vertene alt ligge for å underholde gjestene. Gjestene ble sjokkerte og lurte på hva som foregikk.

Når familien tilba sammen, innså far at han ikke kjente Bibelen. I Matteus 4 leste familien om hvordan Jesus møtte hver eneste fristelse fra Satan med ordene: «Det står skrevet». Dette påvirket far. Han innså at han ikke ville vite om Satan fristet ham hvis han ikke kjente Bibelen. Fra den dagen begynte han å lese i Bibelen hver dag. Mens han leste, søkte han også svar på hvorfor han og familien holdt gudstjeneste på den syvende dagen, lørdag, mens mange kristne i Armenia holder gudstjeneste på den første dagen, søndag.

Far hadde lovet at Anush og mor aldri skulle vende tilbake til adventistkirken, og han ønsket å holde sitt ord. Anush savnet gudstjenestene, men hun skjulte sine følelser fordi hun forsto at det var hennes plikt å elske faren og vente på at Gud skulle få ham til å omvende seg.

Men da hun fikk vite at adventistenes husmenighet i byen deres forberedte en nattverdsabbat, ba hun far om tillatelse til å dra dit. Armenia er i stor grad et patriarkalsk samfunn der mange fedre er beslutningstaker i hjemmet. «Kan vi få lov til å delta i nattverdgudstjenesten?» spurte hun. «Nattverd?» sa far. «Du vet, jeg kan lede den seremonien også».

Ingen gikk til nattverd den sabbaten.

Så ble far og mor besteforeldre. Anush hadde en storesøster som hadde giftet seg og flyttet hjemmefra, og hun fødte et barn. Mor fikk vite at barnet og resten av familien hadde blitt løftet opp i bønn i kirken. «De ba for oss i kirken, og jeg vil ta med noe søtt til dem som en takkegave», sa hun til far.

Fars hjerte ble rørt av menighetsmedlemmenes vennlighet, og han lot Anush og mor gå tilbake til kirken.

En del av det trettende sabbatsofferet i forrige kvartal gikk til å åpne et innflytelsessenter for familier som Anush sin familie, i Jerevan i Armenia. Takk for at du bidrar til å spre evangeliet med dine offergaver. Neste uke: Far begynner å gå i kirken.

Konflikter i Jerusalem

Ukens tekster:

Mark 11; 1 Kong 1,32–48; Sak 9,9.10; Jes 56,7; Jer 7,11; Mark 12,1–34.

Ukens vers:

Men når dere står og ber og har noe å anklage en annen for, så tilgi ham, for at deres Far i himmelen kan tilgi dere misgjeringene deres (Mark 11,25).

Markus 2 og 3 forteller om fem konflikter mellom Jesus og de religiøse lederne (se studium 3). I denne ukens studium har Jesus en serie på seks konflikter med de religiøse lederne når han kommer til Jerusalem. De to rekkene av konflikter er som bokstøtter ved begynnelsen og slutten av Jesu virksomhet. Hver av dem handler om noe som er viktig i kristenlivet. Men selv i disse polemiske situasjonene bidrar Jesu undervisning til å veilede de kristne både når det gjelder grunnleggende trosspørsmål og praktiske hverdagsspørsmål.

De religiøse lederne kommer for å konfrontere, forvirre og nedkjempe Jesus, men de klarer det aldri. En del av ukens studium går ut på å se hva det er som får mennesker til å stå i opposisjon til Gud, og hva kristne kan gjøre for å bryte gjennom fordom og tale til hjertet til dem som står imot Åndens kall.

I Markus 11 er Jesus i Jerusalem i forbindelse med påskehøytiden (mars–april). Markus 11–16 dekker bare litt over én uke mens de første 10 kapitlene dekker cirka tre og et halvt år. Denne nedbremsingen viser hvor viktige disse avslutningsscenerne er.

JESUS RIR INN I JERUSALEM

Les Mark 11,1–11 og Sak 9,9.10. Hva skjer?

Halve denne historien handler om at Jesus sender to disipler til en landsby i nærheten for å hente et esel som han kan ri på inn i Jerusalem. Hvorfor brukes det så mye tid på dette?

Svaret er todelt. Det viser for det første Jesu profetiske evner, gjør hans ankomst mer verdig og knytter den til Guds vilje. For det andre knytter det an til Sakarja 9,9.10, der kongen rir inn i Jerusalem på et esel. Det minner om Salomos inntog i Jerusalem på et esel (1 Kong 1,32–48) da Adonja prøvde å tilrane seg tronen og David befalte at Salomo straks skulle krones.

«Fem hundre år før Kristi fødsel forutsa profeten Sakarja at Israels konge skulle komme. Denne profetien blir nå oppfylt. Han som så lenge har avvist kongelige æresbevisninger, oppfylder løftet og kommer til Jerusalem som arving til Davids trone.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, s. 428.

Jerusalem ligger i et kupert område ca. 740 meter over havet. På Jesu tid kan det ha bodd mellom 40.000 og 50.000 mennesker i byen, men antallet økte i påsken. Byen dekket bare 1 kvadratkilometer, men tempelhøyden dekket 15 prosent av dette. Det vakre tempelkomplekset dominerte byen.

Jesus red inn i byen fra øst, kom ned fra Oljeberget og kom trolig gjennom Den gylne port og inn på Tempelhøyden (en port som nå er murt igjen). Hele byen var i ekstase da han kom, og alle skjønte hva den symbolske handlingen betydde. Folkemengden som fulgte Jesus, ropte hosianna, et uttrykk som opprinnelig betydde «frels nå», men som etter hvert kom til å bety «lovpris Gud».

Tiden for hemmelighold, som Jesus hadde insistert på gjennom det meste av Markus, er forbi. Nå rir Jesus åpent inn i Jerusalem med en kjent kongelig symbolsk handling. Han går inn i tempelet, men da det er sent på dagen, ser han seg bare rundt og trekker seg så tilbake til Betania sammen med de tolv. Det som kunne ha utviklet seg til et opprør, ender i stedet med at han trekker seg rolig tilbake. Men neste dag skal bli annerledes.

Dette med å ri på eselet leder tankene hen på ydmykhet. Hvorfor er ydmykhet så viktig, spesielt for kristne? Hva har vi (i lys av korset) å være stolte av?

ET FORBANNET TRE OG ET RENSET TEMPEL

Les Mark 11,12–26. Hva betyr hendelsene som beskrives her?

Jesus var sulten om morgenen da han kom fra Betania, bare tre kilometer fra Jerusalem. Han så et fikentre med blader og gikk bort for å se om han kunne finne litt tidlig frukt. Dette var ikke tyveri, for ifølge gammeltestamentlig lov kunne man spise av naboens åker eller frukthage for å stille sulten (3 Mos 19,9; 23,22; 5 Mos 23,25). Men han fant ingen frukt og sa til treet: «Aldri mer skal noen spise frukt av deg!» (Mark 11,14). Det var en merkelig og uvanlig handling av Jesus, men det som følger rett etterpå, er enda mer oppsiktsvekkende.

Det neste som skjedde, skjedde sannsynligvis i hedningenes forgård, der det ble solgt offergaver (noe Kaifas nylig hadde begynt med). Jesus driver selgerne bort fra forgården slik at det igjen kan bli ro til å tilbe. Handlingen hans er en direkte utfordring til dem som har ansvaret for tempelsystemet.

Jesus kobler sammen to tekster fra GT i en skarp irettesettelse av ukulturen i tempelet. Han krever at templet skal være et bønnens hus for alle mennesker (Jes 56,7), også hedningene. Så sier han at lederne har gjort templet til en røverhule (Jer 7,11). Etter denne uvanlige dagen, forlater Jesus byen sammen med disiplene (Mark 11,19).

På vei tilbake til byen neste morgen (se Mark 11,20–26) ser disiplene til sin forbløffelse at fikentreet har visnet med røttene. I sin forklaring av det som har skjedd, kommer Jesus med en lærdom om bønn og tilgivelse. Hva betyr alt dette?

Disse to fortellingene er den fjerde smørbrødfortellingen i Markus (se studium 3). I slike fortellinger oppstår det dramatisert ironi ved at parallelle personer gjør motsatte handlinger eller motsatte personer gjør parallelle handlinger. I denne historien er fikentreet og tempelet paralleller. Jesus forbanner treet, men renser tempelet, altså motsatte handlinger. Men det ironiske er at de religiøse lederne nå vil planlegge å drepe Jesus, og denne handlingen vil bety slutten på tempelgudstjenestens betydning, som ble oppfylt i Jesus.

Hvilke ting i ditt liv trenger du at Jesus renser? Hvordan skjer det?

HVEM SA AT DU KUNNE GJØRE DET?

Les Mark 11,27–33. Hvilken utfordring rettet de religiøse lederne mot Jesus, og hvordan svarte han?

Dagen etter at Jesus har rensset tempelet, kommer de religiøse lederne til ham i tempelgården og spør hvilken myndighet han hadde handlet med dagen før. Slik forsøker de å legge en felle for ham. Hvis han sier at hans myndighet er fra Gud, vil de nekte for at en enkel snekker fra landet kan ha slik myndighet. Hvis han medgir at autoriteten hans er menneskelig, vil de avfeie ham som en tåpe.

Men Jesus gjennomskuer fellen og sier at han vil svare på spørsmålet deres hvis de svarer på hans spørsmål. Han spør om døperen Johannes' dåp var fra Gud eller fra mennesker. Lederne skjønner straks at det er de som har gått i fellen. Sier de at den var fra Gud, sier Jesus: «Hvorfor trodde dere ikke på ham?» Sier de at den er fra mennesker, frykter de folket. Så de lyver og sier at de ikke vet. Dermed kan Jesus nekte å svare på spørsmålet deres.

Les Mark 12,1–12. Hvordan fulgte Jesus opp avslaget om å svare, og hva var virkningen?

Jesus forteller en lignelse om en vinmark, en eier og vinbønder som han leier ut åkeren til. Historien Jesus forteller, har store likhetstrekk med lignelsen om vingården i Jesaja 5, der Gud retter en anklage mot det utro Israel. Alle vil kjenne igjen parallellen, spesielt de religiøse lederne.

Historien utspiller seg på en høyst uvanlig måte, da leilendingene nekter å gi noe av frukten fra vingården til eieren. I stedet mishandler og dreper de tjenerne hans. Til slutt sender eieren sin elskede sønn, som han forventer at de skal respektere. Men nei. De tenker at hvis de dreper sønnen, blir vingården deres. Mangelen på logikk er slående, og dommen over dem er rettferdiggjort.

Her ga Jesus de religiøse lederne en advarsel om hvor de var på vei. Slik sett er lignelsen en kjærlig advarsel. Det er ikke for sent for dem å vende om og unngå dommen. Noen kommer til å omvende seg og ta imot Jesus. Andre ikke.

JORDISKE PLIKTER OG HIMMELSE RESULTATER

Les Mark 12,13–27. Hva skjer her, og hvilke sannheter lærer Jesus?

De religiøse lederne prøvde å fange Jesus i noe de kunne bruke til å fordømme ham, enten overfor den romerske stattholderen eller folket. Her dreide det seg om spørsmålet om å betale skatt. Der og da kunne det å nekte å betale skatt bli oppfattet som opprør mot det romerske styret, og det var en alvorlig forbrytelse.

Med svaret om å gi keiseren det som er keiserens, og Gud det som er Guds, unngikk Jesus fellen, men han fikk også gitt en grundig innføring i de troendes ansvar overfor myndighetene. «Han sa at siden de levde under romermaktens beskyttelse, skyldte de imperiet den støtten som det gjorde krav på, så lenge det ikke var i strid med en overordnet plikt. De skulle holde fred og underkaste seg landets lover, men troskapen mot Gud hadde første prioritet.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, s. 455.

Nå følger et spørsmål om de dødes oppstandelse. Saddukeerne var en prestegruppe som kun godtok de fem Mosebøkene som Skriften. De trodde ikke på de dødes oppstandelse. Det scenariet de la frem for Jesus, var trolig hypotetisk. Det dreide seg om sju brødre og én kvinne. Ifølge Moseloven skulle broren til en mann som døde uten sønner, gifte seg med enken, og den første sønnen som ble født i ekteskapet, skulle juridisk sett være den døde mannens barn (5 Mos 25,5–10).

Saddukeerne prøver å sverte læren om oppstandelsen ved å peke på det moralske dilemmaet om hvem sin kone kvinnen ville være i oppstandelsen. Jesus imøtegår argumentet deres i to trinn ved å henvise til Skriften og Guds kraft. Først beskriver han Guds kraft i oppstandelsen og sier at det ikke vil bli inngått ekteskap i himmelen. Deretter forsvarer han læren om oppstandelsen ved å henvise til 2 Mos 3,1–22, der Gud sier at han er Abrahams, Isaks og Jakobs Gud. Jesus antyder at dette betyr at de kommer til å stå opp; de kan ikke forbli døde hvis Gud er Abrahams, Isaks og Jakobs Gud, som for øyeblikket er døde.

Hva ville du svare hvis noen spurte deg: «Kjenner du Guds makt?», og hvorfor?

DET STØRSTE BUDET

Les Mark 12,28–34. Hva spurte den vennlige skriftlærde, og hvilket dobbeltsvar ga Jesus?

Frem til dette punktet i Markusevangeliet er de fleste av de religiøse lederne motstandere av Jesus. Dette gjelder spesielt i Jerusalem, der Jesus har konfrontert lederskapet med tempelgudstjenesten – selve kjernen i jødedommen. Når en skriftlærde lytter til uenighetene og oppfatter Jesu svar positivt, viser han både ærlighet og mot i møte med det rådende fiendskapet mot Jesus. Det ville ha vært enklere å bare stå og se på, selv om man sympatiserte med Jesus. Men det gjør ikke denne mannen.

Den skriftlærde går rett til religionens kjerne med spørsmålet om hvilket bud som er det viktigste. Jesus svarer klart og enkelt ved å sitere Shema, jødedommens trosbekjennelse fra 5 Mos 6,4.5. Det største budet, sier Jesus, er å elske Gud av hele sitt hjerte, hele sin sjel, hele sitt sinn og all sin kraft – det vil si med hele seg. Jesus gir den skriftlærde en bonus ved å ramse opp det nest viktigste budet, og siterer igjen GT, denne gangen fra 3 Mos 19,18, om å elske sin neste som seg selv.

Iblant lurer folk på hvordan kjærlighet kan påbys. Budets kulturelle sammenheng i 5 Mos bidrar til å forklare dette. Språket er hentet fra gamle traktater mellom parter, og begrepet «kjærlighet» viser til trofasthet mot kravene i traktaten, til trofast oppfyllelse av dem. Selv om det ikke utelukker dyp hengivenhet mellom partene, er det altså mye mer opptatt av handlinger som viser slik lojalitet.

Den skriftlærde var ærlig og så hvor klart og enkelt Jesu svar var, og sa det. Man kan tenke seg at de andre religiøse lederne rynket på nesen da den skriftlærde bekreftet at Jesu svar var riktig, noe ingen andre var villige til å gjøre. Jesus anerkjente også den skriftlærde for hans ærlige svar og sa at han ikke var langt fra Guds rike. Ikke langt unna betyr ikke innenfor. Det den skriftlærde fortsatt trengte, var å erkjenne hvem Jesus var og følge ham, et skritt videre på troens vei.

Hvordan lærer vi å elske Gud og å elske vår neste som oss selv? Hvorfor er korset nøkkelen til å følge disse befalingene?

TIL FORDYPNING:

Ellen G. White: «Jødefolket besegler sin skjebne», «I sitt tempel» og «Ny konfrontasjon» i *Slektenes håp*, side 437–460.

«At Kristus forbannet det treet som han selv hadde skapt, er en advarsel til alle kirkesamfunn og alle troende mennesker. Ingen kan leve ut Guds lov uten å hjelpe andre. Men det er mange som ikke lever Kristi barmhjertige, uselviske liv. Mange tror at de er utmerkede kristne, men forstår ikke hva det vil si å tjene Gud. Deres planer og studier går ut på å behage seg selv. De er alltid sentrum for alt de gjør. Tiden er bare viktig når de kan bruke den til å berike seg selv. Dette er målet med alt de foretar seg. De hjelper ikke andre, bare seg selv. Gud har skapt dem til å leve i en verden der man må hjelpe andre uten å tenke på seg selv. Han ville at de skulle støtte og styrke sine medmennesker på alle mulige vis. Men selvet blir så stort at de ikke ser noe annet. De mangler menneskelighet. De som lever slik, bare for seg selv, ligner fikentreet som så ut til å ha så mye å by på, men manglet frukt. Deres gudsdyrkelse er en formsak, uten anger eller tro. De sier at de respekterer Guds lov, men lever ikke etter den. De snakker, men foretar seg ikke noe. Dommen over fikentreet viser tydelig hvor avskyelig Jesus synes denne hule liksomtroen er. Han sier at de som synder åpenlyst, er mindre skyldig enn de som sier at de tjener Gud, men som ikke bærer frukt til hans ære.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, s. 440–441.

Forslag til samtale:

1. Tenk over hva det betyr at Kristus rensket templet. Hvordan kan dette prinsippet gjelde for kirken i dag? Hvordan bør en slik renselse foregå?
2. I evangeliene viser Jesus gang på gang til Skriftene og hvordan de må oppfylles. Hva sier dette om hvor sentrale de er i troslivet? Hvorfor må vi avvise alle forsøk på å nedtone Skriftens autoritet, særlig tanken om at Skriften bare er menneskers egne forestillinger om Gud, hvem Gud er og hvordan han virker?
3. Hvor går grensen mellom kirke og stat? Hvordan kan Jesu undervisning i Markus 12,13–17 være en rettesnor for denne diskusjonen?
4. Slå opp tekster som handler om oppstandelsen. Hvorfor er denne læren så viktig for vår tro, spesielt med tanke på de dødes tilstand?

31. august

EN DRØM FORANDRER FARS LIV (DEL 6)

Av Andrew McChesney

Anush hadde bedt i årevis om at far skulle komme til Gud. Etter at far tillot henne og mor å gå tilbake til kirken på sabbatene, begynte hun å be enda mer inderlig og tryglet Gud om å åpenbare seg for far. «Jeg vil ikke være sentrum i denne historien. Ignorer meg», ba hun. «Snakk til far gjennom drømmer, visjoner eller venner. Jeg vil bare ha hans frelse».

Hun overlot saken til Gud. «Det handler om deg og ham», sa hun.

Så fikk far en drøm. I drømmen så han ild falle ned over en by i nærheten av byen deres i Armenia. Han så noen mennesker som løp og skrek, og andre som var fredelige og sang. Far ble forbløffet. Han fortalte Anush og mor om drømmen.

Omtrent samtidig så Anush en preken om Den hellige ånd på nettet, og hun fortalte far om den. «Predikanten sa at Den hellige ånds ild beskytter oss mot helvetes ild», sa hun. «Når du får Den hellige ånds ild, vil du ikke være redd for ilden ved verdens ende».

Plutselig falt ting på plass. Far forsto at de redde menneskene i drømmen ikke hadde Den hellige ånd og var redde for helvetes ild, mens de fredelige menneskene ikke var redde fordi de hadde fått Den hellige ånds ild. Han husket at han hadde lest at Den hellige ånd, i form av en due, dalte ned over Jesus da han ble døpt (Matteus 3,16).

«Jeg trenger å bli døpt», sa far.

Men ordene høstes merkelige ut i det de kom ut av munnen hans. Armenia er stolt over å være det første landet som ble kristnet i 301 e.Kr., og mange armenere ser det som sin plikt å være kristne. De ble døpt som spedbarn, ikke som voksne. Nå var far usikker på hva han skulle gjøre.

«Du har jo Bibelen», sa Anush. «Les den. La Bibelen svare på spørsmålene dine. La Bibelen lede deg til den rette kirken».

Far leste Bibelen enda mer iherdig. En dag spurte en venn ham hvorfor han leste Bibelen så intenst. «Er det noe å skryte av?» spurte vennen. «Hvis Jesus kom i morgen, ville du da si: 'Jeg har lest Bibelen'? Ville det være nok?»

Spørsmålene sjokkerte far. Hele kroppen hans skalv. Kort tid senere, da han hadde forlatt vennens hus og satt alene i bilen, utøste han sitt hjerte for Gud. «Hvis Jesus kom i morgen, hva ville jeg sagt til ham?» ba han. «Hvis Jesus virkelig kom, hva ville jeg sagt til ham?»

Han gikk hjem og sa til mor: «Jeg blir med deg i kirken neste sabbat».

Men far ville ikke gå til byens husmenighet, som besto av syv kvinner. «La oss gå til kirken i nabobyen», sa han.

Fra den sabbaten begynte far å gå i kirken hver uke.

En del av det trettende sabbatofferet i forrige kvartal gikk til å åpne et innflytelsessenter for familier som familien til Anush, i Jerevan i Armenia. Takk for at du bidrar til å spre evangeliet med dine offergaver. Neste uke: Far blir døpt.

Den siste tid

Ukens tekster:

Mark 12,41–44; Mark 13,1–32; Dan 9,24–27; Dan 7,25; 1 Tess 4,13–18.

Ukens vers:

Da skal de se Menneskesønnen komme i skyene med stor makt og herlighet. Han skal sende ut englene og samle sine utvalgte fra de fire verdenshjørner, fra jordens ytterste grense til himmelens ytterste grense. (Mark 13,26.27).

Ukens studium starter med en kort fortelling i slutten av Markus 12 der Jesus kommer med en dyp uttalelse om en liten handling utført av en enke. Men hoveddelen av ukens studium handler om Markus 13, en profeti om blant annet tempelets skjebne i Jerusalem. Dette kapittelet og parallellene i Matteus 24 og Lukas 21 forteller både om Jerusalems fall og om tiden etter, helt til verdens ende.

Markus 13 er tydelig på at profetien strekker seg fra Jesu tid til endetiden og hans gjenkomst. Dette mønsteret følger det som kalles «den historistiske tolkningen av endetidsprofetiene», i motsetning til å plassere profetiene i fortiden eller langt inn i fremtiden.

Som så ofte før i Markusevangeliet, er Jesu undervisning svar på et spørsmål eller en misforståelse fra disiplenes side. Spørsmålene eller misforståelsene gir Jesus anledning til å komme med sannheter som er viktige for kristenlivet og den kristne erfaring. Jesus forutsier ikke bare fremtiden, men veileder også disiplene om hvordan de kan forberede seg på prøvelsene som kommer.

TO SMÅ MYNTER I KOLLEKTEN

Les Mark 12,41–44. Hvor mye ga enken, og hva sa Jesus om det?

Tempelet i Jerusalem var svært vakkert. Tempelhøyden dominerte byen, og de massive steinene som ble brukt i byggingen er den dag i dag et underverk, noen av dem veier flere hundre tonn. Ombyggingen og utvidelsen av tempelet og tempelhøyden begynte under Herodes den store ca. år 20 f.Kr., men byggingen og utsmykningen av tempelet fortsatte inn på 60-tallet e.Kr.

Mange kom med store offergaver som ble lagt i 13 kister som sto i kvinnenes forgård like ved tempelet. Det var her Jesus satt da han så en enke komme og kaste inn to *lepta*. Dette tilsvarte 1/32 del av en denar, den vanlige lønnen for en dagarbeider. Kvinnens offergave var altså temmelig liten.

Men Jesus ble imponert over gaven. Mange rike ga store beløp uten at han kommenterte gavene deres. Men han lovpriste enkens offer. Han sier at hun ga mer enn alle andre. Hvordan er det mulig? Jesus sier at de ga av sin overflod mens hun ga av sin fattigdom. De hadde mye igjen, men hun ga alt hun hadde å leve av. Dette gjør gaven hennes ekstraordinær enda pengeverdien var forsvinnende liten.

Fortellingen inneholder en lærdom om forvaltning av ressurser. Gaver til Guds sak er ikke avhengig av ledernes handlinger for å være verdifulle. De religiøse lederne i tempelet var korruperte, men Jesus sa ikke at det var riktig å holde tilbake offergaver. De religiøse lederne på denne tiden var blant de verste av alle korruperte religiøse ledere (Kaifas? Annas?). Jesus var også klar over det.

Det er sant at lederne har et hellig ansvar for å bruke ressursene i samsvar med Guds vilje, men om de ikke gjør det, vil de som gir til Guds sak likevel bli velsignet, slik denne kvinnen ble det.

Hvis man derimot holder tilbake tiende eller offergaver når lederne gjør noe som ikke behager en, betyr det at givertjenesten er knyttet til ledernes handlinger i stedet for å være gitt i takknemlighet til Gud. Dette er feil, uansett hvor fristende det måtte være.

Hva kan denne historien lære oss om betydningen av å være trofaste i det vi gir til Guds verk?

IKKE STEIN PÅ STEIN

Les Mark 13,1–13. Hvordan reagerte disiplene på Jesu ord om tempelet, og hva betyr hans svar?

Vi har sett at tempelkomplekset var en fantastisk bygning. Josefus forteller at søylegangen på sørsiden hadde 162 søyler, og tre menn som holdt hverandre i hendene kunne nå rundt hver av dem (*Antiquities*, 15.11.5 §§413–414). Jesus sier at alt sammen skal rives ned. For tilhørerne vil en slik profeti om dette fantastiske bygverket ha hørt ut som verdens undergang.

«Hvilke usagte tanker kan i dette øyeblikket ha rørt seg i sinnet hos ham som folket forkastet? Det var virkelig et imponerende syn han hadde foran seg. Men med sorg sa han: Jeg ser det alt sammen. Bygningene er praktfulle. Dere peker på disse murene som synes å være uforgjengelige. Men hør her: Det skal komme en dag da det ikke skal bli 'stein tilbake på stein; alt skal rives ned'.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, s. 476.

Disiplene vil vite når forutsigelsen skal gå i oppfyllelse. I Markus 13,4 spør Peter, Jakob, Johannes og Andreas om tiden. De vil vite når alt dette skal skje og hva som vil være tegnet på at det er i ferd med å skje.

Det som er slående i Markus 13,5–13, er at Jesus ikke bruker det meste av tiden på å skildre Jerusalems fall, men på å advare disiplene om hva de kan vente seg i arbeidet med å bygge den første kristne menighet. Det høres ikke ut som om det blir lett.

De vil bli forfulgt, stilt for retten, og noen vil bli drept. Men Jesus sier at tiden ennå ikke er inne. De må ikke la seg lure av de voldsomme hendelsene. Og Den hellige ånd vil gi dem ord å tale i rette tid, selv når familie og venner forlater dem.

Disse innledende ordene i Jesu profeti viser at Guds folk ikke skal frykte uro og prøvelser. De skal være årvåkne, for Guds Ånd vil bære dem gjennom vanskelighetene.

Hvordan har du opplevd de prøvelsene som følger av å følge Jesus? Hvis du ikke har opplevd noen, kan det være fordi du egentlig ikke følger ham?

DET MOTBYDELIGE SOM ØDELEGGER

Les Mark 13,14–18. Hvilken ledetråd gir Jesus når det gjelder hva «det motbydelige som ødelegger» er?

Jesus kommer til det sentrale poenget om Jerusalems fall i Markus 13,14. Han viser til «det motbydelige som ødelegger». Han sier at leseren bør forstå. Med disse ordene henviser han til Daniels bok. Ordbruken finnes i Dan 9,27; Dan 11,31 og Dan 12,11, med en parallell i Dan 8,13.

Les Dan 9,26.27. Hvem er den «som er salvet», og hvem er «fyrsten som kommer»?

Den «som er salvet» i Dan 9,26 er det hebraiske ordet *māšīah*, på norsk Messias. Et studium av Dan 9,24–27 viser at denne salvede sikter til Jesu Kristi komme.

Men hvem er «fyrsten som skal komme», som legger byen Jerusalem øde? Byen ble ødelagt av den romerske generalen Titus. Det virker derfor logisk at han er «fyrsten som skal komme» som det vises til i Dan 9,26.27. De to er knyttet sammen fordi den måten Messias ble behandlet på, førte til byens undergang.

Men hva er dette «motbydelige som ødelegger» som Jesus snakker om med henvisning til Daniel? Mange mener at dette viser til Antiokos Epifanes' vanhelligelse av templet i det andre århundret f.Kr. Men det holder ikke. Jesus beskriver det «motbydelige som ødelegger» som noe som skjer etter hans tid her, så det kan neppe vise til noe som skjedde to århundrer før.

Det motbydelige viser trolig til plantingen av de romerske hedenske fanene i Israel under beleiringen av Jerusalem på slutten av 60-tallet e.Kr. Dette var tegnet som skulle få de kristne til å flykte, og det gjorde de.

Jerusalem falt slik Jesus hadde forutsagt. Hvordan kan vi lære å stole på ham og Bibelen når det gjelder dens forutsigelser?

DEN STORE TRENGSEL

Les Mark 13,19. Hva handler verset om?

Markus 13,14 om det motbydelige som ødelegger er kapittelets omdreiningspunkt (se tirsdagens studium). Markus 13,19 markerer også et skille. Her omtales en trengsel uten like siden verden ble til. Dette varsler en større eller mer vidtgående forfølgelse enn den ved Jerusalems fall. Markus 13,19 skifter også til futurum og peker mot hendelser som ligger fjernere fra Jesu tid.

Slik Markus 13,14 er et ekko av profetien i Daniel 9, er den store forfølgelsen i Markus 13,19–23 et ekko av profetiene i Daniel 7 og 8, der den lille horn-makten forfølger Guds folk i «en tid og tider og en halv tid» (Dan 7,25). Denne profetiske perioden på 1260 dager tilsvarer 1260 virkelige år (4 Mos 14,34; Esek 4,6). Perioden strakte seg fra 538 e.Kr. til 1798 e.Kr. I 1798 e.Kr. sendte Napoleon sin general for å ta paven til fange. I denne perioden på 1260 år forfulgte og drepte det lille hornets makt dem som ikke var enige i dets kirkelige styresett.

Les Mark 13,20–23. Hvilket håp gir Gud sitt folk i forfølgelsestiden, og hvilken advarsel får de når den nærmer seg slutten?

I Markus 13,20 står det at forfølgelsen blir forkortet for Guds folks skyld. Historisk sett avtok forfølgelsene etter reformasjonen, og trengselstiden ble forkortet. Etter hvert som det lille hornets makt avtok, sluttet flere seg til reformene. Men det lille hornet skulle få makt igjen, slik profetien i Åpenbaringen 13 viser.

I Markus 13,21–23 advarer Jesus mot en annen trussel, nemlig falske profeter og falske kristne som vil stå frem før han kommer tilbake. Jesus ber sine om å ta seg i akt for dem.

Da Jesus advarte om falske kristne, hadde bevegelsen hans så vidt begynt, og likevel kunne han komme med en så utrolig forutsigelse som har gått i oppfyllelse (selv i dag hevder folk at de er Jesus). Burde ikke denne forutsigelsen øke vår tillit til Guds ord?

MENNESKESØNNENS KOMME

Les Mark 13,24–32. Hvilken stor begivenhet skildres her?

Det er ingen ringere enn Jesu Kristi gjenkomst i herlighet, innledet av tegn i sol, måne og stjerner. NT er fullt av profetier om denne fantastiske begivenheten. Paulus beskriver den i detalj i 1 Tess 4,13–18, der han sier at de som har sovnet inn i Kristus, blir vekket til live og rykket opp sammen med de levende hellige for å møte Kristus i luften. I 1 Kor 15 taler apostelen i detalj om de dødes oppstandelse, som skjer ved Kristi gjenkomst.

Peter beskriver også denne store dagen i 2 Pet 3,3–13, der han sier at Herren ikke nøler med løftet, men ønsker at alle skal komme til omvendelse. Og Åpenbaringen har levende skildringer av Kristi gjenkomst (se Åp 1,7; 6,12–17; 14,14–20; 19,11–21). NT lærer at Kristi gjenkomst er personlig og bokstavelig, og at den både kan ses og høres. Alle skal få se ham når han kommer.

Men hva mener Jesus med «denne slekten» og «den dagen» eller «den timen»? Disse ordene har plaget mange, for det er tydelig at den generasjonen Jesus snakket til, for lengst er død.

Flere løsninger på dette avsnittet har blitt foreslått. Noen hevder at ordet «slekten» kan vise til en folkegruppe, i dette tilfellet jødene. Det vil si at jødene ikke vil gå til grunne før Kristus kommer tilbake. En annen løsning er å snakke om den generasjonen av mennesker som ser alle tegnene gå i oppfyllelse, at de ikke vil forgå før Kristus kommer tilbake.

Men det er enklere å merke seg at Jesus i Mark 13,30 bruker ordet «denne» som i «denne slekten», og i Mark 13,32 ordet «den» som i «den dagen eller den timen». I Markus 13 forekommer ordet «denne» (*houtos, hautē, touto*) mest i versene 1–13, som leder frem til Jerusalems ødeleggelse. Ordet «den» kjennetegner den siste delen av kapitlet.

Dermed viser «denne slekten» trolig til den generasjonen i det første århundret som opplevde Jerusalems ødeleggelse, slik Markus 13,30 beskriver. Markus 13,32 viser imidlertid til Kristi gjenkomst, som ennå ligger langt frem i tid og var fjernere fra det første århundret. Derfor bruker Markus 13,32 ordet «den» for å beskrive hendelser som ligger lenger unna det første århundret.

TIL FORDYPNING:

Ellen G. White: «Jesu store endetidsprofeti» i *Slektenes håp*, side 476–483.

Det skjer mye urovekkende i verden. Folk er redde for det som skjer. Hvordan kan vi som syvendedagsadventister, som har et visst «innblikk» i det som skjer, bruke dette til å vise folk det håpet vi har i Jesus og løftet om hans komme?

«Vi kjenner ikke det nøyaktige tidspunktet for Kristi gjenkomst, så vi har fått beskjed om å våke. 'Lykkelige er de tjenere som Herren finner våkne når han kommer!' Luk 12,37. De som våker og venter på Herrens komme, hengir seg ikke til ørkesløs venting. Å vente på Kristi komme vil si å få mennesker til å vise ærefrykt for Herren og frykte hans straffedom for synd. Det er å vekke dem til forståelse av at det er en stor synd å forkaste tilbudet om nåde. De som venter på Herren, renser seg ved lydighet mot sannheten. De forener alvorlig innsats med årvåkenhet. Siden de vet at Herren er nær for døren, ansføres de til å virke sammen med Guds redskaper i arbeidet for å frelse mennesker. Dette er de tro og kloke forvalterne 'som Herren vil sette over tjenestefolket sitt', så de 'skal gi dem mat i rett tid'. Luk 12,42. De framholder den sannheten som er spesielt aktuell nå. Enok, Noah, Abraham og Moses forkynte sannheten for sin tid. Kristi tjenere vil komme med en spesiell advarsel for vår generasjon.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, s. 481–482.

Forslag til samtale:

1. Én ting er å gi til Guds verk. Det er noe annet å gi et offer. Hva er forskjellen, og hvorfor er den viktig?
2. Hvorfor hindret ikke Gud at hans folk ble forfulgt gjennom århundrene og i vår tid? Hvordan kan temaet om den store konflikten gjøre det lettere å forstå hvorfor det finnes forfølgelse?
3. Hvilke tegn på Kristi komme synes du er spesielt tydelige i dagens verden?
4. Tenk på de dødes tilstand og det at de sover til Kristus kommer tilbake. Folk lukker øynene når de dør, og hva er det neste de vet? Hvordan hjelper denne tanken oss å se at Kristi gjenkomst alltid er nær for hvert enkelt menneske?

7. september

«ADVENTISTER ER GODE MENNESKER» (DEL 7)

Av Andrew McChesney

Anush jobbet som prosjektleder for Adventist Development and Relief Agency før far forbød henne og mor å gå til gudstjeneste i syvendedags-adventistkirken i byen deres i Armenia. Etter at han opphevet forbudet, gjenopptok Anush arbeidet i ADRA.

Gjennom arbeidet hennes møtte far en rekke besøkende adventistledere, deriblant direktøren for ADRA's euroasiatiske divisjon, som dekker store deler av det tidligere Sovjetunionen, inkludert Armenia.

Da Anush tok med seg gjestene hjem, ble far imponert over at de var oppriktige og velutdannede.

«Adventister er gode mennesker», sa han til Anush.

Etter hvert som han ble kjent med de sju kvinnene som gikk i adventistenes husmenighet i byen, konkluderte han med at de også var gode mennesker.

Så kom Anush inn på et masterstudium ved Andrews University i USA, og Den euroasiatiske divisjon og ADRA gikk med på å dekke utgiftene hennes. Far ble også imponert over dette. Han ønsket bare det beste for henne.

Da Anush var ferdig utdannet, ble hun utnevnt til ADRA's direktør for Armenia. Far så henne lede en rekke prosjekter, og respekten hans for både adventistkirken og adventistenes livsstil vokste. Han fjernet tobakk og deretter alkohol fra den lille dagligvarebutikken han eide.

Så lot han seg døpe og ble medlem av Adventistkirken. Det var 21 år siden mor ble døpt og ni år siden Anush hadde begynt å be om at far skulle finne veien til Gud.

Etter dåpen møtte far vennen som hadde stilt spørsmålene om bibellesning som hadde sjokkert ham og fått ham til å begynne å gå i kirken. «Er du klar over at ordene dine forandret livet mitt?» spurte han. «Jeg sluttet å være en passiv bibelleser og lot meg døpe».

«Hva snakker du om?» spurte vennen.

«Du spurte: 'Hvis Jesus kom i morgen, ville du da si: «Jeg har lest Bibelen»? Ville det være nok?» sa far.

Vennen nektet for at samtalen noen gang hadde funnet sted.

«Det har jeg aldri sagt», sa han. «Jeg ville aldri dømme deg på den måten. Du må ha tatt feil».

I det øyeblikket innså far at Gud hadde talt til ham gjennom vennen, som ikke engang var klar over hva han hadde sagt.

En del av det trettende sabbatofferet i forrige kvartal gikk til å åpne et innflytelsessenter for familier som familien til Anush, i Jerevan i Armenia. Takk for at du bidrar til å spre evangeliet med dine offergaver. Neste uke: Far har en ny drøm.

Pågrepet og dømt

Ukens tekster:

Mark 14; Joh 12,4–6; Rom 8,28; 2 Mos 24,8; Jer 31,31–34; Sak 13,7.

Ukens vers:

Han sa: «Abba, Far! Alt er mulig for deg. Ta dette begeret fra meg! Men ikke som jeg vil, bare som du vil.» (Mark 14,36).

Kapitlene 14 til 16 i Markus kalles «lidelseshistorien» fordi de beskriver Jesu lidelse, død og oppstandelse. I studium 9 nevnte vi at de seks siste kapitlene bare dekker ca. én uke. De fleste hendelsene i Markus 14–16 finner sted torsdag og fredag i lidelsesuken. Jesu død inntreffer på fredag, og han står opp søndag.

Denne ukens studium tar for seg Markus 14 og begynner med den femte smørbrødhistorien, som knytter sammen to motsatte handlinger i forhold til Jesus. Deretter følger nattverden, etterfulgt av kampen i Getsemane. Der blir han arrestert og ført frem for lederne for å bli dømt. Scenen med rettergangen er knyttet til Peters fornektelse av Jesus og er den sjette og siste av Markus' smørbrødfortellinger. Igjen skjer det to motsatte handlinger, men ironisk nok bekrefter de den samme sannheten.

Gjennom hele fortellingen går to kontrasterende handlingsforløp hånd i hånd. I en kvikk stil presenterer Markus de motstridende handlingene for leseren mens han åpenbarer Jesu triumf.

UFORGLEMMELIG

Les Mark 14,1–11. Hvilke to historier er flettet sammen her, og hvordan utspiller de seg i forhold til hverandre?

Markus 14,1 viser at det var to dager til påsken. Møtet fant trolig sted enten tirsdag kveld eller onsdag den uken. De religiøse lederne har en plan og en tidsplan. De trenger bare et middel for å nå målet. Det kommer fra uventet hold.

Avsnittet er den femte smørbrødhistorien i Markus (se studium 3). Historien om komplottet mot Jesus knyttes til historien om en kvinne som salver Jesu hode med kostbar parfyme. To parallelle personer utfører motsatte handlinger som gir en ironisk kontrast.

Markus forteller ikke hvem hun er. Hennes utrolige gave står i kontrast til Judas' svik mot sin Herre. Hun står uten navn mens han nevnes som en av de tolv. Vi får vite prisen på gaven hennes, men hans pris er bare et løfte om penger.

Vi får ingen begrunnelse for det hun gjør, men middagsgjestene blir forferdet over det de mener er sløsing med nesten en årslønn da hun heller parfymen over Jesus. Jesus tar henne imidlertid i forsvar og sier at det hun har gjort, skal bli en del av evangeliets forkynnelse over hele verden til minne om henne. Det er uforglemmelig. Alle de fire evangeliene forteller historien i en eller annen form, trolig fordi Jesu ord sa hennes gjerning skulle huskes.

Judas' forræderi er også uforglemmelig. Markus antyder at motivet var grådighet. Johannesevangeliet sier det med rene ord (Joh 12,4–6).

Markus spiller på ordet «god» for å illustrere at det er snakk om to ulike motiver i disse historiene. Jesus kaller kvinnens handling «god» i Markus 14,6. Han sier at man alltid kan gjøre «godt» mot de fattige (Mark 14,7), og i Markus 14,9 kaller han handlingen hennes en del av «de gode nyhetene/evangeliet». I Markus 14,11 ser Judas etter en «god anledning» til å forråde Jesus. Ordspillet antyder at menneskers planer om å tilintetgjøre Messias faktisk blir en del av evangeliets fortelling, fordi det virkelig gjør Guds vilje til å gi sin Sønn til frelse for menneskene.

Hvordan kan Rom 8,28 bidra til å forklare det som vil skje her?

NATTVERDEN

Les Mark 14,22–31 og 2 Mos 24,8. Hvilken betydning har beretningen for kristentroen?

I Markus 14,12 står det at dette er de usyrede brøds første dag, da påskelammet ble ofret. Måltidet ble inntatt torsdag kveld.

Under nattverden innfører Jesus en ny minnegudstjeneste. Den er en overgang fra den jødiske påskefeiringen og er knyttet til at Israel forlot Egypt og ble Guds paktsfolk på Sinai. Da pakten ble beseget i 2 Mos 24,8, stenker Moses offerblod på folket og sier: «Se, dette er paktens blod, den pakten Herren har sluttet med dere på grunnlag av alle disse ordene».

Det er påfallende at i nattverden som Jesus innstifter, brukes ikke påskelammet. Det er fordi Jesus er Guds lam (jf. Joh 1,29). Brødet i nattverden er et bilde på hans legeme. Den nye pakt (jf. Jer 31,31–34) er beseget med Jesu blod, og begeret er et bilde på dette. Han sier: «Dette er mitt blod, paktens blod, som blir utøst for mange» (Mark 14,24).

Midt i alt dette forutsier Jesus at alle disiplene vil forlate ham. Han siterer Sakarja 13,7, der det står om sverdet som treffer hyrden og sauene som blir spredt. Jesus er hyrden, og disiplene er sauene. Det er et dystert og deprimerende budskap. Men Jesus tilføyer et ord om håp og gjentar løftet om sin oppstandelse. Han tilføyer at han vil gå foran disiplene til Galilea. Det er denne forutsigelsen som den unge mannen ved Jesu grav viser til i Markus 16,7, og derfor har den en spesiell tyngde her.

Men alt dette er for vanskelig for disiplene å akseptere, særlig for Peter, som sier at om alle andre kan falle fra, vil ikke han gjøre det. Men Jesus fortsetter sin tale og sier at Peter vil fornekte ham tre ganger før hanen galler to ganger. Forutsigelsen kommer til å spille en avgjørende rolle i scenen med Jesu rettssak og Peters fornektelse, så den spiller også en viktig rolle her.

Hva kan du lære av de gangene du har gitt Gud et løfte og ikke holdt det?

GETSEMANE

Les Mark 14,32–42. Hva ba Jesus om i Getsemane, og hvordan ble bønnen besvart?

Jesus og disiplene forlater Jerusalem, der de har spist påskemåltidet, og går over Kidrondalen til en hage på skråningene av Oljeberget. Navnet Getsemane betyr oljepresse, så det fantes nok en olivenoljepresse i nærheten. Det nøyaktige stedet er ukjent fordi romerne hogde ned alle trærne på Oljeberget under beleiringen i år 70 e.Kr.

Da Jesus går inn i hagen, lar han disiplene være igjen der og går videre sammen med Peter, Jakob og Johannes. Men så lar han også dem være igjen og går videre alene. Denne romlige distanseringen antyder at Jesus blir stadig mer isolert og alene i møte med den kommende lidelsen.

Jesus ber om at lidelsens beger må bli tatt bort, men bare hvis det er Guds vilje (Mark 14,36). Han bruker det arameiske uttrykket *Abba*, som Markus oversetter med «far». Det betyr ikke «pappa», slik noen har antydnet. Et barn tiltalte sin far som *abi* (se Raymond E. Brown: *The Death of the Messiah*, Anchor Bible Reference Library [New York: Doubleday, 1994], bind 1, s. 172, 173). Men bruken av uttrykket *Abba*, far, innebærer en nær familiær tilknytning, som ikke bør undervurderes.

Det Jesus ber om, er at lidelsens beger skal bli tatt bort. Men han gir seg inn under Guds vilje (se også Fadervår, Matt 6,10). Gjennom resten av lidelseshistorien blir det tydelig at svaret på Jesu bønn er «nei». Han vil ikke fjerne lidelsens beger, for det er veien til verden frelse.

Når du møter motgang, er det godt å ha venner som støtter deg. I Filipperebrevet 4,13 snakker Paulus om at han klarer alt gjennom ham som gir ham kraft. Mange glemmer neste vers, der apostelen begynner med «Likevel». Her står det: «Likevel gjorde det meg godt at dere sto sammen med meg da jeg var i nød». Det var dette Jesus ønsket seg i Getsemane. Tre ganger søkte han trøst hos disiplene. Tre ganger sov de. Til slutt vekker han dem slik at de går ut sammen med ham for å møte prøvelsen. Han er klar, det er ikke de.

FRA Å FORLATE ALT TIL Å FLYKTE FRA JESUS

Les Mark 14,43–52. Hva skjer her som er så viktig for frelsesplanen?

Det er et sjokk at en av Jesu nærmeste medarbeidere forrådte ham til hans fiender. Evangeliene går ikke inn på Judas' motiver. Ellen G. White skriver: «Judas var svært pengekjær. Men han hadde ikke alltid vært korrump nok til å gjøre noe slikt. Han hadde pleiet sin griskhet til den styrte hans liv. Kjærligheten til penger var sterkere enn kjærligheten til Kristus. Da han ble slave under en last, overga han seg til Satan og lot seg drive til det ytterste i synd.» – *Slektenes håp*, s. 542.

Alle beklager forræderi, også de som benytter seg av forrædere (jf. Matt 27,3–7). Men det Judas gjør, er spesielt ille fordi han prøver å skjule forræderiet under dekke av vennskap. Han gir beskjed om at den han kysser, er den de skal pågripe. Det ser ut til at Judas ville skjule sviket for Jesus og de andre.

Det bryter ut kaos når gruppen arresterer Jesus. Noen trekker et sverd (Joh 18,10.11 sier det var Peter) og hugger øret av øversteprestens tjener. Jesus taler til mobben og refser dem for å ha gjort det i det skjulte som de var redde for å gjøre i det åpne, da han underviste i tempelet. Men han avslutter med å vise til at Skriftene er oppfylt. Det er enda et tegn på den doble handlingen som går igjen i lidelseshistorien – at Guds vilje blir oppfylt samtidig som menneskers vilje arbeider for å knuse Messias.

Alle disiplene flykter, også Peter, som likevel dukker opp igjen, følger Jesus på avstand og havner i knipe. Men i Markus 14,51.52 fortelles det om en ung mann som fulgte Jesus, en fortelling som ikke finnes noe sted i de andre evangeliene. Noen mener det var Markus selv, men det kan ikke bevises. Det bemerkelsesverdige er at han løper av gårde naken. I stedet for å forlate alt for å «følge» Jesus, forlater den unge mannen alt for å «flykte» fra Jesus.

Tenk at det å være slave av bare én last fikk Judas til å gjøre det han gjorde. Hva bør dette si oss om å hate synden og overvinne den ved Guds nåde?

HVEM ER DU?

Les Mark 14,60–72. Sammenlign Jesu reaksjon på hendelsene med Peters. Hva kan vi lære av forskjellene?

Markus 14,53–59 forteller om da Jesus blir ført frem for Rådet og den første delen av rettssaken. Det er en øvelse i frustrasjon. Gang på gang prøver lederne å få anklagene mot Jesus til å holde. Evangelisten påpeker at vitnesbyrdene var falske og at vitnene ikke var enige.

Til slutt reiser øverstepresten seg og taler direkte til Jesus. Først svarer ikke Jesus. Men så stiller øverstepresten ham under ed foran Gud (se Matt 26,63) og spør rett ut om han er Messias. Jesus innrømmer åpent og ærlig at han er det, og henviser deretter til Daniel 7,13.14 der det står at Menneskesønnen skal sitte ved Guds høyre hånd og komme med himmelens skyer. Det blir for mye for øverstepresten, som river i stykker kjortlene sine og krever at Jesus skal dømmes, noe rådet straks gjør. Lederne begynner å ydmyke Jesus ved å spytte på ham, dekke til ansiktet hans, slå ham og be ham profetere.

Mens Jesus står inne og blir anklaget og avlegger sitt vitnesbyrd, står Peter utenfor og avlegger et falskt vitnesbyrd. Dette er den sjette og siste smørbrødhistorien hos Markus, og her er ironien klokkeklar. To parallelle personer, Jesus og Peter, gjør det motsatte. Jesus gir et trofast vitnesbyrd, Peter et falskt. Tre ganger blir Peter tilsnakket av en tjener eller tilskuere, og hver gang nekter han for at han har noe med Jesus å gjøre, og han banner også på det.

Da galder hanen for andre gang, og Peter husker plutselig Jesu profeti om at han skulle fornekte ham tre ganger samme natt. Han bryter sammen og gråter. Her er den slående ironien – i slutten av rettssaken får Jesus bind for øynene, blir slått og får ordre om å «profetere»! Tanken var å gjøre narr av ham siden han ikke kunne se hvem som slo ham. Men samtidig som de gjør dette, fornekte Peter Jesus på gårds-plassen nedenfor og oppfyller dermed en av Jesu profetier. Når Peter fornekte Jesus, viser han altså at Jesus er Messias.

Hvilke håpets ord vil du gi til en som gjerne vil følge Jesus, men som ikke riktig klarer det? Hvem av oss har ikke sviktet det vi visste var Jesu vilje?

TIL FORDYPNING:

Ellen G. White: «For jødernes domstol» og «Judas» i *Slektenes håp*, s. 529–547.

«Peter hadde nettopp ytret de nedverdiggende forbannelsene, og det skingrende hanegalet klang ennå i ørene hans da Jesus snudde seg bort fra dommernes rynkede panner og rettet blikket mot den stakkars disippelen. Peters øyne ble dratt mot Jesus. I det milde ansiktet så han dyp medlidenhet og sorg, men ikke sinne.

Synet av det bleke, lidende ansiktet, de skjelvende leppene og blikket som var fullt av medlidenhet og tilgivelse, traff ham rett i hjertet som en pil. Samvittigheten våknet. Nå husket han det. Peter mintes det løftet han hadde gitt bare noen få timer tidligere, at han var beredt til å gå både i fengsel og død med sin Herre. Han husket også hvor vondt Jesu ord oppe på salen hadde gjort: at han ville fornekte sin Herre tre ganger den natten. Peter hadde nettopp bedyret at han ikke kjente Jesus. Nå innså han med bitter sorg hvor godt frelseren kjente ham, og hvor nøyaktig han hadde lest hans innerste vesen. Jesus visste om den falskheten som han ikke engang selv kjente til.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, s. 538.

Forslag til samtale:

1. Hvordan kan vi som leser det Jesus forutsa i Markus 14,9, se at en annen av Jesu forutsigelser – en høyst usannsynlig forutsigelse med tanke på omstendighetene den ble uttalt under – faktisk går i oppfyllelse?
2. Sammenlign Judas og Peter. Hvor like og hvor ulike var de i måten de handlet på i lidelseshistorien?
3. Snakk om hva nattverden betyr. Hvordan kan vi gjøre den mer meningsfylt i menigheten vår og involvere flere i feiringen?
4. Snakk om det at Gud sa «nei» til Jesu bønn i Getsemane. Hva betyr det når Gud sier «nei» til oss?
5. Selv om Peter sviktet Jesus stort da han fornektet ham, forkastet ikke Jesus ham. Hvilket håp kan dette gi deg?

14. september

OPPFYLLER EN DRØM OM TOFU (DEL 8)

Av Andrew McChesney

Far fikk problemer med magen, og mor og Anush bestemte seg for å følge nøye med på kostholdet hans. Anush var vegetarianer, og mor, som var utdannet biolog, visste hvilke matvarer som var sunne. Men de hadde ikke forsøkt å sette de sunneste matvarene på familiens bord. Mor og Anush begynte å gi far mest mulig plantebasert mat, og mageproblemene forsvant.

Så fikk far en ny drøm. Han så et sterkt lys i garasjen. Det var så sterkt at han ikke klarte å se på det. «Ikke vær redd», sa en stemme fra lyset. «Kom her. Ta denne bøtten med frø, og plant dem på dette bordet».

Far så en bøtte med frø ved siden av et bord i rustfritt stål. Men kommandoen ga ingen mening. Som universitetsstudent hadde han utdannet seg til landbruksforsker, så han kjente til planter. Men selv uten den kunnskapen visste han at frø ikke kunne spire på stål. «Frø må plantes i bakken», protesterte han. Stemmen vaklet ikke. «Gjør som jeg sier», sa den.

Fortsatt i drømmen gikk det en dag, og far så friske, fem centimeter lange skudd vokse opp fra bordet. Han ble sjokkert. «Hva er det som skjer?» sa han. «Hvordan kan frøene vokse på én natt og på dette bordet i rustfritt stål?»

«Du må trekke opp de grønne skuddene og selge dem», sa stemmen.

Faren fortalte familien om drømmen. Mens Anush lyttet, lurte hun på om Gud ba far om å lage tofu. Det fantes ikke noe selskap som produserte tofu i Armenia. Far var bedriftseier med landbruksutdanning, og Anush var sikker på at han kunne klare det. Men hun ville ikke prøve å tolke drømmen hans. Hun ba om at far skulle høre Guds kall direkte.

Så deltok Anush på en medisinsk misjonærkonferanse i Ukraina. De 300 deltakerne ble begeistret da de hørte om fars drøm. Året var 2019, og adventistene hadde blomstrende tofu-produksjonsanlegg og helsekostbutikker i landet. Da konferansearrangøren spurte hvem som kunne tenke seg å lære far å lage tofu, rakk alle opp hånden.

To måneder senere kjøpte far flybilletter til Ukraina. I likhet med Abraham og Sara reiste han og mor hjemmefra uten å vite nøyaktig hvor de skulle. Gud organiserte alt. Medisinske misjonærer fra konferansen møtte dem på flyplassen. Far og mor ble sammen med dem mens de besøkte adventistiske helsekostbutikker og tofu-fabrikker i 12 dager. Far så at kristne ikke bare kunne arbeide for penger, men også for Guds ære. Han ble imponert. Han dro hjem og åpnet Armenias første tofu-bedrift.

Anush var overlykkelig. Hun var forbløffet over at far en gang hadde brukt hennes vegetariske livsstil som en grunn til å nekte henne å gå i kirken, og nå solgte han tofu og fremmet en vegetarisk livsstil.

En del av det trettende sabbatofferet i forrige kvartal gikk til å åpne et innflytelsessenter for familier som familien til Anush, i Jerevan i Armenia. Takk for at du bidrar til å spre evangeliet med dine offergaver. Neste uke: Familien går sammen om å spre evangeliet i Armenia.

Dømt og korsfestet

Ukens tekster:

Mark 15; Luk 13,1; Sal 22,19; Joh 20,24–29; Joh 1,1–3; Dan 9,24–27.

Ukens vers:

Og ved den niende time ropte Jesus med høy røst: «Eloi, Eloi, lemá sabaktáni?» Det betyr: «Min Gud, min Gud, hvorfor har du forlatt meg?» (Mark 15,34).

Markus 15 er kjernen i lidelseshistorien. Her beskrives rettssaken mot Jesus, domfellelsen, soldatenes hån, korsfestelsen, og hans død og begravelse. Hendelsene i kapitlet gjengis i skarpe detaljer, trolig fordi forfatteren har latt fakta tale for seg.

Gjennom hele kapitlet spiller ironi en viktig rolle. Derfor må vi ha klart for oss hva ironi er.

Ironi inneholder ofte tre sider: (1) To betydningsnivåer, (2) de to nivåene er i konflikt eller kontrast til hverandre, og (3) noen ser ikke ironien og skjønner ikke hva som skjer, og vet ikke at det er han eller hun som må ta følgene.

Denne uken ser vi alt fra Pilatus' spørsmål «Er du jødernes konge?» til soldatenes spott og skiltet over korset og de religiøse ledernes hån «Andre har han frelst, men seg selv kan han ikke frelse!», til Josef fra Arimateas uventede opptreden. Kapitlet er fylt av smertelig ironi som likevel avslører viktige sannheter om Jesu død og hva den betyr.

ER DU JØDENES KONGE?

Les Mark 15,1–15. Hva slags ironiske situasjoner oppstår her?

Pontius Pilatus var stattholder i Judea fra 26–36 e.Kr. Han var ingen mild leder, og han vakte flere ganger bestyrtelse blant folket i landet (jf. Luk 13,1). Den jødiske rettssaken mot Jesus resulterte i en dødsdom for blasfemi. Men under romersk styre kunne ikke jødene henrette folk i de fleste tilfeller, og derfor brakte de Jesus til Pilatus for å få ham dømt.

Anklagen mot Jesus nevnes ikke, men det er mulig å finne ut hva anklagen gikk ut på ut fra det korte spørsmålet Pilatus stiller Jesus: «Er du jødenes konge?» (Mark 15,2). I gammeltestamentlig tid salvet Israel sine konger, så det er ikke vanskelig å se hvordan betegnelsen Messias («den salvede») kan fordreies til å gjøre krav på å bli hyllet som konge og dermed være keiserens rival. Overfor Rådet var anklagen derfor blasfemi, mens overfor stattholderen var det oppvigleri, som kunne føre til dødsstraff.

Det ironiske er at Jesus er både Messias og jødenes konge. Det var feil å dømme ham for blasfemi og oppvigleri, han burde i stedet ha blitt hyllet og tilbedt. Likevel opptrer Jesus på kongelig vis. Svaret til Pilatus, «Du sier det» (Mark 15,2), er uforpliktende. Han hverken benekter eller bekrefter tittelen. Svaret kan tyde på at han er en konge, men av et annet slag (jf. Joh 18,33–38).

Markus 15,6 tar frem skikken med å løslate en fange i forbindelse med påsken. I Mark 15,9 spør Pilatus om de vil han skal løslate «jødenes konge». Han kan ha ment det ironisk, men ironien virker mot ham.

Markus 15,9.10 er en studie i oppfattelse og misforståelse. Pilatus oppfatter at de religiøse lederne utleverte Jesus av misunnelse, men han oppfatter ikke at han gir dem vann på mølla ved å spørre folkemengden. De oppildner folket og krever at Jesus skal korsfestes. Pilatus nøler. Korsfestelse var en forferdelig måte å dø på, spesielt for en han mente var uskyldig. Det er ironisk at den hedenske stattholderen ville løslate Messias mens de religiøse lederne ville ha ham korsfestet.

Hva kan hindre deg i å følge mengden når den legger press på deg?

VÆR HILSET, DU JØDENES KONGE!

Les Mark 15,15–20. Hva gjorde soldatene med Jesus, og hva betyr det?

Romerne pisket fanger brutalt for å forberede dem til henrettelse. Offeret ble kledd naken, bundet fast til en påle og deretter pisket med lærpisker som det var knyttet biter av bein, glass, steiner og spiker til.

Etter at Jesus var pisket, fortsatte soldatene å ydmyke ham. De kledde ham i en purpurrød kappe, satte tornekrone på hodet hans og hånet ham som jødernes konge. Gruppen av soldater kalles en bataljon, i dette tilfellet mellom 200 og 600 mann.

Ironien er tydelig for leseren, for Jesus er virkelig kongen, og soldatenes spott forkynner sannheten. Deres opptreden var en parodi på hvordan soldatene hyllet den romerske keiseren med ordene «Vær hilset, Cæsar, keiser!» Det er altså en underforstått sammenligning med keiseren.

Soldatenes handlinger for å håne Jesus går ut på å «slå» hodet hans med et siv, «spytte» på ham og «knele» i hånlige hyllest. Alle tre handlingene uttrykkes med imperfektum på gresk. Her viser denne grammatiske formen til gjentatte handlinger. De fortsatte altså å slå ham, de fortsatte å spytte på ham, og de fortsatte å knele for ham i hånlige hyllest. Jesus tar imot alt dette i taushet.

Det typiske mønsteret for en romersk korsfestelse var at den dømte bar korset naken til henrettelsesstedet. Også dette mønsteret var ment å skulle ydmyke og føre skam over den dømte foran forsamlingen.

Men jødene avskydde offentlig nakenhet. I Markus 15,20 står det at de tok av ham purpurkappen og kledde ham i hans egne klær. Dette ser altså ut til å være en innrømmelse overfor jødene der og da.

Tenk på ironien her: De bøyde seg og hyllet Jesus som konge, alt sammen en hån, selv om Jesus virkelig var jødernes konge, og ikke bare jødernes konge, men også deres konge.

Disse mennene visste ikke hva de gjorde. Men hvorfor vil ikke deres uvitenhet unnskyldes dem på dommens dag?

KORSFESTELSEN

Les Mark 15,21–38. Hva er så grusomt ironisk i disse versene?

På dette tidspunktet i lidelseshistorien lider Jesus i taushet, kontrollert av mennesker som er ute etter å ta livet av ham. Gjennom hele evangeliet har han vært situasjonens herre. Nå handles det mot ham. Han var en robust omreisende predikant, men slagene og mangelen på mat og søvn slet slik på ham at en fremmed måtte bære korset for ham.

Ved korset ble klærne hans tatt av og ble soldatenes eiendom, og det ble trukket lodd om hvem som skulle få dem (jf. Sal 22,19). Korsfestelse var en nokså ublodig henrettelsesmetode. Naglene som festet en person til korset (jf. Joh 20,24–29), ble trolig slått inn i håndleddet bak håndflaten, der det ikke er noen store blodårer. (Både på hebraisk og gresk kan ordet for «hånd» vise til både hånden og underarmen). Selve håndflaten har ikke den strukturen som skal til for å bære kroppsvekten ved korsfestelse. Medianus-nerven går gjennom midten av underarmen og ble knust av naglene, noe som ga uutholdelige smerter oppover i armen. Det var vanskelig å puste. For å få luft måtte de korsfestede skyve mot de naglede føttene og bøye armene, noe som igjen medførte store smerter. Utmattelse og kvelning var en av dødsårsakene.

Jesus ble utsatt for hån og ydmykelse under korsfestelsen. Markusevangeliet har et åpenbarings-/hemmeligholdelsesmotiv der Jesus som regel maner til taushet om hvem han er. Derfor forekommer ikke de kristologiske titlene «Herre», «Guds sønn» og «Kristus» særlig ofte i fortellingen.

På korset er det annerledes. Han kan ikke skjules. Det er ironisk at det er de religiøse lederne som bruker disse titlene når de håner Jesus. Her fordømmer de seg selv!

Ett av de hånlige utsagnene deres skiller seg ut. I Markus 15,31 sier de: «Andre har han frelst, men seg selv kan han ikke frelse!» For å understreke poenget om hans hjelpeløshet på korset viser de til at han hjalp andre (det greske verbet kan bety «frelse», «helbrede», «redde»). Dermed innrømmer de ironisk nok at han er Frelseren. Ironien går lenger – grunnen til at han ikke kunne eller ville redde seg selv, var at han på korset reddet andre.

Les Joh 1,1–3 og tenk over hva teksten sier om Jesus, den samme Jesus som korsfestes her i Markusevangeliet. Hvordan kan vi forstå hva Kristi død betyr for oss?

FORLATT AV GUD

Les Mark 15,33–41. Hva er Jesu eneste ord på korset i Markus? Hva betyr Kristi død for oss alle?

Markusevangeliet fremstiller korset som et mørkt sted, både fysisk og åndelig. Et overnaturlig mørke senket seg over Golgata fra rundt middagstid denne fredagen til rundt klokken 15. «Da den sjette time kom, falt det et mørke over hele landet helt til den niende time» (Mark 15,33).

Når Jesus ber på korset, roper han til Gud og spør hvorfor han er forlatt. Han siterer fra Salme 22,2. Vi finner andre henvisninger til den samme salmen i Markus 15,24 og 29, noe som tyder på at Skriften oppfylles i Jesu død. Guds vilje oppfylles midt i menneskenes onde intriger.

Jesu ord fra korset gjengis på arameisk med oversettelse. Ordene «min Gud, min Gud» er Eloi, Eloi i verset (en transkripsjon av det arameiske *'elahi*). Det ville være lett å tro at Jesus ropte etter Elia (aramaisk *'eliyyah* som betyr «Min Gud er JHWH»). Det er denne feilen noen tilskuere gjør.

Avsnittet er en påfallende parallell til Jesu dåp i Markus 1,9–11.

Dåpen: Mark 1,9–11	Korset: Mark 15,34–39
Johannes doper Jesus	Jesu dåp (<i>se Mark 10,38</i>)
Johannes (Elias-figur, <i>se Mark 9,11–13</i>)	Rope på Elia
Himmelen delte seg	Forhenget revnet
Ånd (<i>pneuma</i>)	Jesus utånder (<i>expneō</i>)
Guds røst «min Sønn, den elskede»	Offiseren sier «Guds sønn»

Disse parallellene antyder at på samme måte som Jesu dåp i Markus 1 er begynnelsen på hans virke, slik det er profetert i Daniel 9,24–27, er det som skjer på korset i Markus 15 høydepunktet, eller målet for hans virke, når han dør som løsepenge for mange (Mark 10,45). Jesu død på korset oppfyller også en del av profetien i Daniel 9,24–27. Når forhenget i tempelet rives i stykker (Mark 15,38), peker det mot oppfyllelsen av offersystemet idet forbildet møter motbildet, og en ny fase i frelseshistorien begynner.

Til tross for menneskenes onde planer ble Guds hensikt oppfylt. Hvorfor burde dette hjelpe oss å lære at vi kan stole på Gud og vite at hans godhet vil seire til slutt, samme hva som skjer rundt oss?

LAGT TIL HVILE

Les Mark 15,42–47. Hvilken betydning har Josef av Arimateas inngripen, spesielt siden alle Jesu disipler var forsvunnet?

Etter all dramatikken kommer de mer «hverdagslige» tingene. For det første må døde mennesker alltid begraves. Men flere av faktorene i det som følger, er ganske rørende, og andre er ekstremt viktige historisk sett.

Her dukker Josef fra Arimatea opp for første og siste gang i Markusevangeliet. Han var et respektert medlem av Rådet og tilhørte det som kalles «by-eliten». Som en velstående og respektert mann hadde han en viss anseelse hos stattholderen, noe som forklarer hvordan han våget å henvende seg til Pilatus og be om Jesu kropp. Det er en gripende detalj at et medlem av Rådet viste slik interesse for Jesu begravelse. Men hvor var Jesu disipler i alt dette?

En historisk detalj som er svært viktig her, er bekreftelsen på Jesu død. Mark 15,43 forteller om Josefs anmodning om å få Jesu lik. Men Pilatus ble overrasket over å høre at Jesus allerede var død (Mark 15,44). Derfor tilkalte han offiseren som hadde ansvaret for korsfestelsen og spurte om Jesus alt var død. Offiseren bekreftet at det stemte.

Dette er viktig fordi noen senere hevdet at Jesus ikke døde på korset, men bare besvimte. Offiserens vitnesbyrd til den romerske stattholderen motbeviser påstanden. Romerne hadde tross alt rutine med å henrette forbrytere.

Josef tok med seg et linklede til å svøpe Jesus i og la kroppen hans i en grav som var hugget ut av stein. Graven var stor nok til at man kunne gå inn i den (Mark 16,5). Sammen med Josef nevner evangelisten to kvinner som så stedet – Maria Magdalena og Maria, mor til Jose. Disse to og Salome overvar korsfestelsen på avstand, og alle tre går til graven søndag morgen for å fullføre arbeidet med å balsamere Jesus (Mark 16,1).

Hvorfor nevnes de tre kvinnene? De skal bli vitner til den tomme graven i Markus 16, og er dermed viktige vitner til Jesu oppstandelse.

Det er ironisk at Jesu disipler glimrer ved sitt fravær mens et medlem av Rådet som fordømte Jesus, blir «helten» her. Hvordan kan vi være sikre på at ikke vi også glimrer ved vårt fravær i avgjørende tider?

TIL FORDYPNING:

Ellen G. White: «Fra Herodes til Pilatus», «Golgata» og «Korset i sentrum» i *Slektenes håp*, side 548–584.

«Pilatus lengtet etter å sette Jesus fri. Men han innså at han ikke kunne gjøre det og samtidig beholde sin stilling og ære. Heller enn å miste sin verdslige makt, valgte han å ofre et uskyldig liv. Hvor mange er det ikke som oppgir sine prinsipper for å unngå tap eller lidelse på lignende vis! Samvittigheten og plikten peker i én retning, mens egeninteressen peker i en annen. Strømmen går sterk i feil retning, og den som går på akkord med det onde, blir dratt inn i et tykt mørke av skyld.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, s. 562.

«All vår synd ble lagt på Kristus som vår stedfortreder og kausjonist. Han ble regnet som overtreder for at han skulle kjøpe oss fri fra lovens fordømmelse. Skylden som hvilte på alle Adams etterkommere, lå som en byrde på ham. Guds vrede over synd og den fryktelige åpenbaringen av hans mishag på grunn av synd og ondskap, fylte hans Sønnns sinn med forferdelse.

Hele sitt liv hadde Kristus kunngjort det gode budskap om Faderens barmhjertighet og tilgivende kjærlighet overfor en syndig verden. Han hadde forkynt frelse for selv den største av alle syndere. Men nå som han bærer den uendelige byrden av skyld, kan han ikke se Faderens tilgivende ansikt. At Guds ansikt ble skjult for Jesus i den tyngste angstens stund, fylte ham med en sorg som mennesker aldri fullt ut kan fatte. Så stor var denne angsten at han knapt merket den fysiske smerten.» – Side 573–574.

Forslag til samtale:

1. Se hvor sentral stedfortrederteologien var for Ellen G. White (og for Bibelen, se for eksempel Jesaja 53). Hvorfor er enhver teologi som nedtoner Kristi sentrale rolle som stedfortreder og død i vårt sted, der han betaler straffen for våre synder, en falsk teologi?
2. Hvem eller hva er «Barabbas» i vår tids verden som blir foretrukket fremfor Jesus?
3. Hva bør historien om Josef fra Arimatea si oss om ikke å dømme etter det ytre?
4. Se gjennom Dan 9,24–27. Hvorfor bør du kunne gi et bibelstudium om dette avsnittet til dem som spør? Kan du det?

21. september

Å BRINGE ARMENIA TIL KRISTUS (DEL 9)

Av Andrew McChesney

Mens Anush ba for faren sin, ba hun også for de andre 4.000 innbyggerne i byen sin i Armenia. Så begynte Gud å berøre hjerter.

Etter dåpen møttes Anush regelmessig med to andre unge kvinner for å be for byen. Deretter arrangerte de seminarer som tiltrakk seg flere titalls unge mennesker. Med hjelp fra Den euroasiatiske divisjon, chartret de deretter busser og tok med grupper på 50 ungdommer på sightseeingturer rundt i Armenia. Kirkens medlemmer hilste på og ble venner med ungdommene på hvert stoppested. Anush så at ungdommene ble mer oppriktige og åpne i sine spørsmål om Gud når de besøkte steder langt hjemmefra.

Etter hvert som interessen for adventistenes budskap vokste, begynte en pastor å besøke byen annenhver søndag for å holde foredrag om samliv, økonomi og andre praktiske spørsmål. Mange mennesker deltok på møtene over to år.

Far var innflytelsesrik og respektert, så da han ble syvendedagsadventist, ble det lagt merke til i hele byen. Folk begynte å snakke om troen og hans beslutning om å gå til en kirke som ikke var statskirken. Dåpen hans brøt isen. Byens menighet, som en gang besto av sju troende kvinner som møttes i et privat hjem, har nå flyttet inn i et leid lokale der flere titalls mennesker samles hver sabbat. Menighetsmedlemmer og andre møtes også på nettet for å be hver dag. Det foreligger planer om å kjøpe et kirkebygg.

I dag jobber far, som heter Armen Safaryan, sammen med kona Gayane Badalyan og datteren Anush Safaryan med å lage tre typer tofu i bedriften sin. Som det eneste tofu-selskapet i Armenia har de vært omtalt på riksdekkende TV, og far fikk anledning til å fortelle om sin tro da han ble spurt om hvorfor han lager tofu.

Far er forstander i menigheten og leder for familieavdelingen, og han og mor, som leder kirkens helseavdeling, er svært etterspurte i andre kirker. Far sees som et forbilde i et land der mange mødre og barn fortsatt går i kirken uten ektemenn og fedre. Det ønsker far, mor og Anush å endre på. «Se, denne vanlige armenske mannen er adventist», sier kirkeledere når de presenterer far på foredrag. «Menn, dere er ikke alene. Denne mannen går i kirken på sabbaten».

Anush forteller sin historie i kirker og på ungdomsleirer og sier: «Ikke vær fornøyd med at ektemennene og fedrene deres bare lar dere gå i kirken. Be Gud om at de skal gå sammen med dere».

En del av det trettende sabbatsofferet i forrige kvartal gikk til å åpne et innflytelsessenter for familier i Jerevan i Armenia. Takk for at du bidrar til å spre evangeliet med dine offergaver.

Jesus er stått opp

Ukens tekster:

Mark 15,42–47; Mark 16; Kol 2,10–12; 1 Kor 15,1–8; Dan 9,24–27; Joh 20,11–18.

Ukens vers:

Men han sa til dem: «Vær ikke forferdet! Dere leter etter Jesus fra Nasaret, den korsfestede. Han er stått opp, han er ikke her. Se, der er stedet hvor de la ham!» (Mark 16,6).

Jesu korsfestelse ble dødsstøtet for disiplenes håp og tro. Det ble en mørk helg for dem da de ikke bare måtte forholde seg til Mesterens død, men også fryktet for sitt eget liv (Joh 20,19). I det siste kapittelet i Markusevangeliet skal vi se på hva som skjedde etter Jesu død.

Først skal vi se på tidspunktet for oppstandelsen og hvorfor kvinnene kom til graven denne søndagsmorgenen. Adventister har noen ganger holdt seg unna oppstandelsesmorgenen fordi den har blitt brukt til å støtte søndagens hellighet. Vi skal i stedet se at vi kan glede oss over oppstandelsen søndag morgen til tross for den teologien som dessverre har vokst frem i kjølvannet av den.

For det andre forklarer studiet de første versene i Markus 16 og knytter dem til et tema som går igjen i hele boken. Mandag og tirsdag skal vi se nærmere på disse begrepene.

Som avslutning på uken vil vi onsdag og torsdag se nærmere på resten av Markus 16 og det oppdraget boken gir oss. Dette studiet avsluttes med en utfordring til leseren om å bringe evangeliet ut i verden.

GLEDE OVER OPPSTANDELSEN

Les Mark 15,42–16,6. Hva skjer, og hvorfor er denne historien så relevant for fortellingen om oppstandelsen?

Alle evangelieforfatterne er enige om at Jesus døde den dagen de kaller «forberedelsesdagen» (Matt 27,62; Mark 15,42; Luk 23,54; Joh 19,14.31.42). De fleste kommentatorer forstår dette som en henvisning til tiden fra solnedgang torsdag til solnedgang fredag. Jesus døde sent fredag ettermiddag og ble begravet før solnedgang.

På sabbaten hvilte han i graven, og alle Jesu disipler hvilte også. «På sabbaten holdt de seg i ro, som loven krevde» (Lukas 23,56), noe som er ganske merkelig hvis Jesus faktisk hadde lempet på plikten til å holde det fjerde bud.

Lørdag kveld kjøpte kvinnene krydder, og søndag morgen gikk de til graven for å fullføre den vanlige begravelsesprosessen. Men Jesus var ikke der!

Allerede i det andre århundret så de kristne betydning i at Jesus stod opp på søndagen. Dette ble grunnlaget for søndagens hellighet. Men er det dette NT lærer?

Les Kolosserbrevet 2,10–12. Hva er minnet om Jesu oppstandelse i NT?

Ingenting i Bibelen antyder at søndagen er et hellig minnesmerke over oppstandelsen. Dette minnesmerket er dåpen. «Vi ble begravet med ham da vi ble døpt med denne dåpen til døden. Og som Kristus ble reist opp fra de døde ved sin Fars herlighet, skal også vi vandre i et nytt liv.» (Rom 6,4).

Adventistene bør glede seg over Jesu oppstandelse søndag morgen til tross for teologien om søndagstilbedelse. Ved sin død og oppstandelse har Jesus seiret over døden, og ved hans oppstandelse har vi vissheten om vår egen.

«Lovet være Gud, vår Herre Jesu Kristi Far, han som i sin rike miskunn har født oss på ny til et levende håp ved Jesu Kristi oppstandelse fra de døde» (1 Pet 1,3). Se hvilken visshet Peter hadde om Jesu oppstandelse. Hvordan kan vi også ha denne vissheten?

STEINEN VAR RULLET BORT

Les Mark 16,1–8 og 1 Kor 15,1–8. Hva har disse avsnittene felles?

Vi finner historien om oppstandelsen i alle evangeliene. Evangelieforfatterne forteller historien fra hvert sitt ståsted, men alle inneholder de samme grunnbegrepene som også går igjen i 1 Kor 15,1–8.

Fire begrep går igjen – død, begravet, oppstått og sett. Hos Markus er den døde og begravde i kapittel 15. Den oppstandne og den som er sett, kommer i kapittel 16, men med en vri. Markus 16,7 taler om et møte i Galilea der de skal se ham (se Joh 21).

Noen synes det er ufattelig at kristne tror på en oppstanden Herre. Men bevisene for oppstandelsen er sterke og i tråd med fornuften.

Man trenger bare å tro på Gud som Skaperen (se 1 Mos 1 og 2), så blir tanken på oppstandelsens mirakel rimelig. Den Gud som skapte universet og livet på jorden, kunne helt sikkert reise opp Jesus hvis han ville. Guds eksistens gjør ikke Jesu oppstandelse uunngåelig, bare rimelig.

Dessuten var graven tom. Selv ateistiske historikere aksepterer dette faktum. Hvis graven ikke hadde vært tom, ville påstanden om Jesu oppstandelse ha slått feil helt fra starten av, siden det at liket lå der, ville ha veltet alle påstander om at han hadde stått opp.

Forklaringen om at disiplene stjal liket, holder ikke. Disiplene kunne ikke ha kommet seg forbi vaktene. Og om de likevel hadde gjort det og fått tak i liket, hvorfor ble de aldri arrestert for å ha stjålet det? Svaret er at de religiøse lederne visste at disiplene ikke hadde gjort det.

Dessuten vitnet mange mennesker om at de hadde sett den oppstandne Kristus. Mange, også disiplene, trodde først ikke på ham. Og en meget sterk motstander, Paulus, hevder ikke bare å ha sett den oppstandne, men også at denne opplevelsen ga hele hans liv en radikalt ny retning.

Og til slutt (enda det finnes mange andre grunner): Hvordan forklarer man fremveksten av den kristne menighet, som ble grunnlagt av mennesker som påsto at de hadde sett den oppstandne? Hvorfor skulle de være villige til å dø for noe de visste var en løgn? Deres konsekvente vitnesbyrd, både rett etter hans død (Apg 3,15) og mange år senere (1 Pet 1,3) er bevis på hans oppstandelse.

Hva ville du ha sagt hvis noen spurte deg: Hvordan beviser du Kristi oppstandelse?

KVINNENE VED GRAVEN

«Kvinnene som hadde stått ved Kristi kors, ventet og våket mens sabbatens timer svant. Meget tidlig den første dag i uken gikk de ut til graven med kostbare salver for å salve Jesu legeme. De tenkte ikke på at han skulle stå opp fra de døde. For dem var håpets sol gått ned, og det var natt i deres sinn. Mens de gikk der, snakket de sammen om Kristi barmhjertighetsgjerninger og hans trøstende ord. Men de husket ikke at han hadde sagt: ‘Jeg skal se dere igjen’ Joh 16,22.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, s. 601.

Les Mark 16,1–8. Hva skjedde, og hvordan reagerte kvinnene i første omgang?

Fra evangeliets begynnelse vet leseren at Jesus er Messias. Men i selve teksten er Peter den første som ikke er besatt av demoner da han erklærer ham som Messias, i Markus 8,29. Og denne bekjennelsen kommer ikke før halvveis ut i boken!

Gjennom hele Markusevangeliet ber Jesus folk om å tie med hvem han er eller om en helbredelse han har utført for dem. I Markus 1,44 ber han en spedalsk om ikke å fortelle noen om helbredelsen. I Markus 5,43 ber han Jairus og hans kone om ikke å fortelle noen om datterens helbredelse. I Markus 7,36 ber han en gruppe om ikke å fortelle om helbredelsen av en døvstum mann. Og så befaler han disiplene sine ikke å fortelle folk at han er Messias (Mark 8,30, se også Mark 9,9). Hovedgrunnen til at Jesus ba dem tie, var sikkert at han ville ha tid til å fullføre sin gjerning i tråd med tidsprofetiene i Daniel 9,24–27.

I denne scenen, selv etter at de hadde fått vite at Jesus hadde stått opp, flyktet kvinnene redde og forbløffet fra graven og snakket ikke til å begynne med om det som hadde skjedd.

Men tausheten varte ikke lenge. Når vi kommer til slutten av Markusevangeliet, leser vi dette: «Men de gikk ut og forkynte overalt, og Herren virket med og stadfestet Ordet gjennom de tegn som fulgte» (Mark 16,20).

Dermed er det slutt på temaet om å tie om Jesus og om hvem han er og hva han har gjort. Boken slutter med at de forkytter «overalt».

Hvorfor må vi ikke tie om Jesus og det han har gjort? Hvem kan du fortelle om Jesus og frelsesplanen i dag?

VISER SEG FOR MARIA OG ANDRE

Les Mark 16,9–20. Hva bidrar disse versene med til oppstandelseshistorien?

Nesten hele Markus 16,9–20 har paralleller til andre steder i NT – Maria Magdalena ser Jesus ved graven (Matt 28,1.9.10; Joh 20,11–18; jf. Luk 8,2); to menn ser ham på landsbygda (Luk 24,13–35); de elleve får misjonsbefalingen (Matt 28,16–20; Luk 24,36–49; Joh 20,19–23).

Den første som så Jesus i live, var Maria Magdalena (Joh 20,11–18). Andre kvinner så ham også (Matt 28,8–10). Det er verd å merke seg at de første som så den oppstandne, var kvinner. Hvis historien hadde vært oppdiktet, ville man nok ha sagt at de første vitnene var menn, for kvinner hadde ikke høy status som vitner i oldtiden. Men det er ikke menn, ikke de elleve, men en kvinne. Hun går og forteller den gode nyheten til disiplene, men de tror henne ikke, trolig fordi det virket fantasi-preget, men dessverre også fordi Maria var kvinne.

Apologeter for historien om Jesu oppstandelse har brukt dette at kvinner er de første som har sett Jesus, som et sterkt bevis for at historien er sann.

Hva skjer i Markus 16,14 som ikke gir mening hvis historien var oppspinn?

Hvorfor skulle de da ha stilt seg selv i et så dårlig lys hvis de hadde diktet opp historien? Jesus måtte irettesette dem for deres «harde hjerter». Jesu følgesvenner fremstilles i et negativt lys i evangeliene, helt fra da Jesus ble pågrepet og frem til han dukket opp etter oppstandelsen: De flyktet, fornektet, var vantro og så videre. Dette gir ingen mening hvis historien var oppdiktet.

Derimot er deres senere frimodige og urokkelige forkynnelse av den oppstandne Kristus, og håpet det gir alle, et sterkt bevis på at det var hold i det de sa.

Hvordan kan vi beskytte oss mot å gå i tvilens og vantroens felle? Hvorfor må vi hver dag ha kontakt med den oppstandne Kristus?

UT I ALL VERDEN

Les Mark 16,14–20. Hva sa Jesus til disiplene da han viste seg for dem, og hva betyr disse ordene for oss i dag?

Det første Jesus sier til disiplene sine, er nedtegnet som indirekte tale i Markus 16,14. Han irettesetter dem for deres mangel på tro og harde hjerte. Dette med vantro er ikke et moderne problem. Jesu disipler slet med troen (Matt 28,17; Joh 20,24–29), og *de* var sammen med Jesus i levende live og så miraklene gang på gang.

Men med ulike bevis viste han at oppstandelsen var en realitet. Vitnesbyrdet deres og bevisene som er oppsummert i mandagens studium gir et godt grunnlag for tro.

Deretter gir Jesus disiplene i oppdrag å bringe evangeliet ut i verden. Befalingen favner vidt. De skal gå ut i hele verden og forkynne evangeliet for alt som er skapt. Deretter forklarer Jesus hva deres arbeid vil føre til av godt og vondt – troende vil bli frelst, ikke-troende vil bli fordømt.

Jesus beskriver også tegn som skal følge disiplenes arbeid – utdrivelse av onde ånder, tale nye språk, beskyttelse mot skade og helbredelse av syke. Noen har feiltolket Markus 16,18 som en oppfordring til kristne om å vise sin tro ved å plukke opp giftige slanger. Her gis det ikke tillatelse til slike overmodige handlinger. Det Jesus beskriver, er beskyttelse når man er involvert i misjon, slik som Paulus i Apg 28,3–6.

Bibelen lærer selvsagt ikke at kristne alltid vil bli beskyttet mot skade. Noen ganger gjør Gud et mirakel for å fremme evangeliets sak. Men iblant må kristne lide på grunn av sitt vitnesbyrd. I slike tilfeller er deres tålmodige utholdenhet et tegn på troens kraft for dem som ikke tror.

Og så, etter å ha gjort alt det han gjorde her, «ble han tatt opp til himmelen og satte seg ved Guds høyre hånd» (Mark 16,19). Jesus steg opp for å sette seg ved Guds høyre hånd, stedet for den høyeste makt, for Jesus hadde beseiret alle ondskapens krefter.

Legg merke til det siste verset. Selv om de gikk «overalt» og forkynnte evangeliet, gikk de ikke alene. «Herren virket med og stadfestet Ordet gjennom de tegn som fulgte» (Mark 16,20). Han var med dem da, og han lover å være med oss nå når vi fortsetter det arbeidet de startet.

«Jeg er med dere alle dager inntil verdens ende» (Matt 28,20). Hvilken trøst kan og bør vi hente i dette løftet når også vi forsøker å forkynne evangeliet «overalt»?

TIL FORDYPNING:

Ellen G. White: «Han åpnet dødsrikets porter» 595–600 og «Over alle grenser» 624–633 i *Slektenes håp*, side 595–717.

«For den troende er Kristus oppstandelsen og livet. Det livet som gikk tapt ved synden, er gjenopprettet i ham. For han har liv i seg selv for å gi liv til hvem han vil. Han har fått rett til å gi oss udødelighet. Det livet han ga som menneske, tar han igjen og gir det til menneskeheten. 'Jeg er kommet for at dere skal ha liv og overflod'. 'Den som drikker av det vannet jeg vil gi, skal aldri mer tørste. For det vannet jeg vil gi, blir i ham en kilde med vann som veller fram og gir evig liv'. 'Den som spiser min kropp og drikker mitt blod, har evig liv, og jeg skal reise ham opp på den siste dag.' Joh 10,10; 4,14; 6,54.

For den troende er døden en bagatell. Kristus omtaler den som noe ganske uvesentlig. 'Den som holder fast på mitt ord, skal aldri i evighet se døden.' For en kristen er døden bare en søvn, et øyeblikks stillhet og mørke. Livet er skjult med Kristus i Gud, og 'når Kristus, deres liv, åpenbarer seg, da skal også dere bli åpenbart i herlighet sammen med ham'. Joh 8,51.52; Kol 3,4.» – Ellen G. White: *Slektenes håp*, s. 599.

Selv ateistiske historikere, de som ikke kan godta at oppstandelsen er en realitet, innrømmer ikke bare at Jesus ble drept, men også at mange mennesker etter hans død hevdet å ha sett den oppstandne Kristus, og at de dermed dannet kjernen i det som ble den kristne kirke. I et forsøk på å forklare hvorfor de hevdet dette, sa noen at Jesus hadde en tvillingbror, eller at de første disiplene hallusinerte og trodde at de så Jesus. Andre hevdet at Jesus egentlig ikke døde, men bare besvimte og senere ble vekket til live igjen. En annen hevdet at romvesener kom ned og tok liket. For en gjennomgang av alle disse argumentene, og hvorfor de ikke fungerer, se f.eks. Clifford Goldstein: *Risen: Finding Hope in the Empty Tomb* (Nampa, Idaho: Pacific Press, 2021).

Forslag til samtale:

1. Hvorfor skulle disiplene ha løyet om Jesu oppstandelse? Så vidt vi vet, ble de utsatt for hat, fremmedgjøring og forfølgelse på grunn av sin tro. Hva ville de ha tjent på å dikte opp denne historien?
2. Hvilke bevis på Jesu oppstandelse synes du er mest overbevisende? Del dine tanker med resten av gruppen.
3. Bruk tid på det store håpet som Jesu oppstandelse gir oss. Les 1 Kor 15. Hvor stor vekt legger Paulus på Jesu oppstandelse?

28. september

EN KIRKE BYGGET PÅ SØPPEL

Av Andrew McChesney

Purna sto overfor en tilsynelatende umulig oppgave. Han hadde meldt seg frivillig til å plante en menighet i en ukjent bydel i en større sørsiatisk by, og han visste ikke hvor han skulle begynne. Han hadde flyttet til distriktet etter å ha meldt seg frivillig som pioner i Global Missions. Men hvordan kunne han dele sin kjærlighet til Kristus med sine ikke-kristne naboer? «Gud, vær så snill, hjelp meg», ba han.

Purna ba i en uke, men visste fortsatt ikke hvor han skulle begynne. Men én ting visste han. Han orket ikke stanken på veien utenfor huset sitt. Sjøppehauger og pytter med skittent regnvann blandet seg på veien. En morgen så han at søppelet hadde blokkert slukene, og det skitne vannet rant ut på veien. Han bestemte seg for å gjøre noe. Han tok en lang bambusstang og begynte å plukke bort søppelet fra grøftene.

Naboene la merke til at han jobbet.

«Har bystyret sendt deg for å rengjøre veien?» var det noen som spurte.

Purna svarte at han ikke var ansatt for å rengjøre veien, men at han bare bodde på den. Naboene ble imponert. Ingen hadde noen gang rengjort veien før. «Du er en god mann», sa en nabo. «Vi trenger deg her».

«Du må aldri dra herfra», sa en annen.

Etter hvert som han rengjorde veien, ble Purna en lokal kjendis. Alle kjente ham og snakket om ham. Folk inviterte ham hjem til seg.

Da han møtte naboene, fikk han vite at en av dem var lam i venstre side. Purna, som hadde gjennomført kurs i massasje, tilbød seg å hjelpe. Mannen takket ja, og Purna begynte å gi massasje. Hver gang de møttes, ba Purna og ga deretter massasje. Mannen ble helt frisk.

Naboene ble forbløffet over å se at mannen var så frisk.

«Hvem har gjort deg frisk?» spurte de.

«Å, det var den gode mannen som rengjør veien vår!» svarte mannen.

Da ønsket naboene virkelig å bli kjent med Purna. De begynte å be ham om bønn og massasje.

I dag har Purna klart det tilsynelatende umulige og plantet en menighet. Elleve personer er døpt, og 20 andre studerer Bibelen. «Vær så snill å be om at Gud skal hjelpe oss å tjene ham mer og mer», sier Purna. «Selv i dag rengjør jeg veien. Hvis jeg ser søppel i avløpene, rydder jeg det opp».

Purna bor i et lukket land som Adventistkirken ikke vil identifisere for å beskytte arbeidet hans blant en befolkning som ofte er fiendtlig innstilt til kristendommen. Les mer om Global Missions pionerer på Adventistmisjonens nettside: bit.ly/GMPioneers.

K-STUD

Kristelig studieforbund

Kristelig studieforbund er et ideelt, demokratisk og offentlig godkjent studieforbund. Våre medlemmer er kristne trossamfunn, ideelle organisasjoner og institusjoner. Enkeltstående, lokale organisasjoner kan være tilsluttet oss gjennom en samarbeidsavtale.

Vår visjon er å skape gode læringsarenaer for troen og livet.

Formålet er A) å fremme og styrke livslang læring i medlemsorganisasjonenes menigheter, organisasjoner og institusjoner og B) å bidra til å gi alle mennesker lik adgang til kunnskap og kompetanse ved å fremme den enkeltes menneskelige og åndelige utvikling og møte behovene i samfunns- og arbeidsliv i henhold til voksenopplæringslovens overordnede mål for studieforbundenes virksomhet.

Virksomheten drives i tråd med voksenopplæringsloven, og finansieres med medlemskontingent og bevilgninger fra Kunnskapsdepartementet. Vi bygger virksomheten på disse verdiene:

- Frivillighet
- Menneskeverd
- Utvikling
- Økumenikk
- Samfunnsansvar

Å fordele tilskudd til opplæring, arrangere Årets kurs for lokale ressurspersoner, gi pedagogisk veiledning, være en pådriver for utvikling av studiemateriell og pedagogiske arbeidsformer og drive interessepolitisk arbeid overfor myndighetene er blant våre kjerneområder.

<http://k-stud.no/>

Adventistkirken er medlem og bibelgrupper kan derfor søke om tilskudd her:

<http://minekurs.studieplaner.no/k-stud/>

SOLNEDGANG FREDAG KVELD I 2024

	DATO	OSLO	KRISTIANSAND	BERGEN	TRONDHEIM	BODØ	HARSTAD	TROMSØ	HAMMERFEST
Januar	5	15.28	15.53	15.45	14.51	13.16	–	–	–
	12	15.41	16.05	15.59	15.08	13.49	12.46	–	–
	19	15.57	16.20	16.15	15.28	14.21	13.39	13.02	–
	26	16.14	16.36	16.33	15.50	14.53	14.20	13.54	13.08
Februar	2	16.32	16.52	16.51	16.12	15.23	14.56	14.35	13.59
	9	16.51	17.09	17.10	16.34	15.52	15.30	15.11	14.40
	16	17.09	17.06	17.29	16.57	16.20	16.01	15.45	15.17
	23	17.27	17.45	17.48	17.18	16.47	16.31	16.16	15.51
Mars	1	17.45	17.59	18.06	17.39	17.13	16.59	16.46	16.23
	8	18.03	18.15	18.24	18.00	17.38	17.26	17.15	16.54
	15	18.20	18.31	18.41	18.20	18.03	17.53	17.43	17.23
	22	18.37	18.47	18.59	18.40	18.27	18.20	18.11	17.53
29	18.54	19.03	19.16	19.00	18.52	18.46	18.39	18.23	
April	5	20.11*	20.18*	20.34*	20.20*	20.16*	20.13*	20.07*	19.53*
	12	20.28	20.34	20.51	20.41	20.42	20.41	20.37	20.25
	19	20.45	20.50	21.09	21.02	21.08	21.11	21.08	20.59
	26	21.03	21.06	21.27	21.23	21.35	21.42	21.42	21.36
Mai	3	21.20	21.22	21.44	21.44	22.04	22.15	22.19	22.20
	10	21.37	21.37	22.02	22.06	22.35	22.54	23.05	23.23
	17	21.53	21.52	22.19	22.27	23.10	23.45	00.11	–
	24	22.09	22.05	22.35	22.48	23.51	–	–	–
31	22.22	22.17	22.49	23.07	–	–	–	–	
Juni	7	22.33	22.27	23.00	23.23	–	–	–	–
	14	22.40	22.33	23.08	23.33	–	–	–	–
	21	22.43	22.36	23.11	23.38	–	–	–	–
	28	22.42	22.35	23.09	23.34	–	–	–	–
Juli	5	22.36	22.31	23.03	23.25	–	–	–	–
	12	22.27	22.23	22.53	23.10	–	–	–	–
	19	22.15	22.12	22.40	22.52	23.48	–	–	–
	26	22.00	21.58	22.25	22.32	23.10	23.39	00.22	–
August	2	21.43	21.43	22.07	22.10	22.37	22.54	23.02	23.12
	9	21.24	21.27	21.49	21.48	22.06	22.16	22.18	22.17
	16	21.05	21.09	21.29	21.24	21.36	21.41	21.40	21.34
	23	20.45	20.50	21.09	21.01	21.06	21.08	21.05	22.55
30	20.25	20.31	20.47	20.37	20.37	20.36	20.31	20.19	
September	6	20.04	20.11	20.26	20.13	20.08	20.05	19.58	19.44
	16	19.33	19.43	19.55	19.38	19.27	19.20	19.12	18.55
	20	19.21	19.31	19.43	19.24	19.10	19.03	18.54	18.36
	27	19.00	19.12	19.21	19.00	18.42	18.33	18.22	18.03
Oktober	4	18.39	18.52	19.00	18.36	18.14	18.02	17.51	17.29
	11	18.18	18.32	18.39	18.12	17.46	17.32	17.19	16.56
	18	17.58	18.14	18.18	17.49	17.17	17.01	16.47	16.22
	25	17.39	17.55	17.58	17.26	16.49	16.31	16.14	15.47
November	1	16.20*	16.38*	16.39*	16.04*	15.21*	14.59*	14.41*	14.10*
	8	16.03	16.22	16.22	15.43	14.54	14.27	14.06	13.30
	15	15.47	16.08	16.05	15.23	14.26	13.54	13.28	12.44
	22	15.33	15.56	15.51	15.05	13.58	13.17	12.41	–
29	15.22	15.46	15.40	14.49	13.31	12.31	–	–	
Desember	6	15.14	15.40	15.32	14.38	13.04	–	–	–
	13	15.11	15.37	15.28	14.31	12.39	–	–	–
	20	15.11	15.38	15.28	14.31	12.24	–	–	–
	27	15.17	15.43	15.34	14.37	12.40	–	–	–

Solnedgangstabellen er basert på følgende nettside:

<https://www.timeanddate.no/astronomi/sol/norge/>

*Tabellen tar hensyn til sommertid mellom 31. mars og 27. oktober

BIBELSTUDIEMATERIELL FOR BARN OG TENÅRINGER

Vi minner om at det er mye fint bibelstudiemateriell tilgjengelig for barn og tenåringer.

GraceLink-materialet finnes i følgende aldersgrupper på norsk, både som elevhefte og lærerhefte:

Minsten, 0–2 år

I 2024 brukes årgang A

Smårollingene, 3–5 år

I 2024 brukes årgang A

Miniorene, 6–9 år

I 2024 brukes årgang A

Power Points, 10–13 år

I 2024 brukes årgang A

Real Time Faith, 14–16 år

I 2024 brukes årgang B

Lærerheftet er på engelsk.

Ta kontakt med
Norsk Bokforlag
for bestilling på
ordre@norskbokforlag.no
eller til ordrekontoret
på tlf. 32161560.

BIBELSTUDIER FREMOVER

4. kvartal 2024

Tema: Johannes evangelium

1. studium: Tegn som viser vei

Nøkketekst: Joh 20,30.31.

Andre bibeltekster: Joh 2,1–11; 4,46–54; 5,1–16; Mark 3:22, 23; Matt 12,9–14; Joh 5,16–11,47.

2. studium: Tegn på guddommelighet

Nøkketekst: Joh 18,25.26

Andre bibeltekster: Joh 6,1–15; Jes 53,4–6; 1 Kor 5,7; Joh 6,26–36; 9,1–41, 1 Kor 1,26–29, Joh 11.

1. kvartal 2025

Tema: kjærlighet og rettferdighet i Bibelen

2.kvartal 2025

Tema: Allusjoner, bilder og symboler: hvordan studere bibelske profetier

3.kvartal 2025

Tema: 2. Mosebok

Endringer kan forekomme.

TIPS OG RESSURSER TIL BIBELSAMTALENE

Takk, for at du har påtatt deg den viktige oppgaven som gruppeleder/tilrettelegger for bibelstudier i din menighet! Bibelstudieheftet du holder i hånden er laget av Adventistkirkens sabbatsskoleavdeling ved hovedkontoret i Washington. Som et supplement til dette har teologer og lekfolk fra Adventistkirkene i Norge og Danmark laget et mer skandinavisk tilpasset bibelstudiumsmateriale. I motsetning til «bibelstudier» (som er det offisielle bibelstudieheftet du holder i hånden nå), kaller vi dette studieopplegget «bibelsamtaler». «Bibelsamtaler» er basert på de samme temaene, og med et utvalg av de samme tekstene som du finner i «bibelstudier». «Bibelsamtaler» er laget som en respons på tilbakemeldinger og en stor spørreundersøkelse som ble gjort i 2019. Du finner «bibelsamtaler» både i et eget heftes som kommer sammen med «bibelstudier» og på <https://www.adventist.no/liv/sabbatsskolen/>.

«Bibelsamtaler» er et fleksibelt materiale da det lett kan brukes i kombinasjon med «bibelstudier» eller alene. Om de som møter i bibelstudiegruppa har brukt bibelstudieheftet eller det supplerende materiellet i sine forberedelser vil de kjenne seg igjen i samtalen og kunne delta. «Bibelsamtaler» kan også brukes av leder for bibelstudiegruppa som en forberedelseshjelp.

Her er prinsippene som ligger til grunn for utarbeidelsen av «bibelsamtaler». De kan like gjerne brukes når man tar utgangspunkt i «bibelstudier»:

- Når vi møtes leser vi bibeltekstene sammen.
- Alle skal i utgangspunktet kunne lede en bibelsamtale. Bibelstudier har hver uke bare fire sider.
- Det vil alltid være flere bibeltekster å velge mellom, det er derfor opp til gruppen å velge hva man skal fokusere på.
- Det er ingen forutsetning for å delta i bibelsamtalen at man har lest bibeltekstene og materiellet på forhånd, men det er en fordel. Spesielt for den som skal være gruppeleder.
- Formuleringer, spørsmål og refleksjoner har en personlig vinkel, slik at det blir personlig og praktisk, og ikke bare teori. Ønsket er at det som skjer i bibelsamtalen lett skal kunne omsettes til levdt liv.

Bibelstudieheftene på andre språk

Hvis du er interessert i å finne bibelstudieheftet på et annet språk eller finne hjelpemateriell for gruppeledere kan du finne det på dette nettstedet (det er ikke en offisiell «adventistsside», men de som driver den har samlet mange ressurser på ett sted): www.ssnet.org

Misjonsfortellingen som film – Mission Spotlight

Hvert kvartal er alle misjonsfortellingene tilgjengelige som film, med norsk tale. Du finner fortellingene til dette kvartalet, og andre kvartalet, her: <http://www.hopechannel.no/on-demand/episoder/ml/mission-spotlight-1q23/>

Bibelstudiet som video/podcast

Hope Channel i Norge produserer hvert kvartal en video/podcast til bibelstudiet for hver uke. Du finner videoen på www.hopechannel.no.

En nettside for alle ressurser til voksensabbatsskolen

Om du leter etter ressurser til voksensabbatsskolen, er det nå opprettet én nettside som har samlet alle ressursene på et sted. Nettstedet er lett å huske: www.sabbatsskolen.no

Sabbatsskolens Facebook-gruppe

For å tilrettelegge at gruppeledere kan utveksle idéer og/eller spørre hverandre om saker, er det også opprettet en Facebook-gruppe. Også denne gruppen har et lett navn å huske. Du kan søke etter «Bibelstudielederen» på Facebook eller bruke denne lenka: <https://www.facebook.com/groups/221198201791009>

Innspill eller idéer?

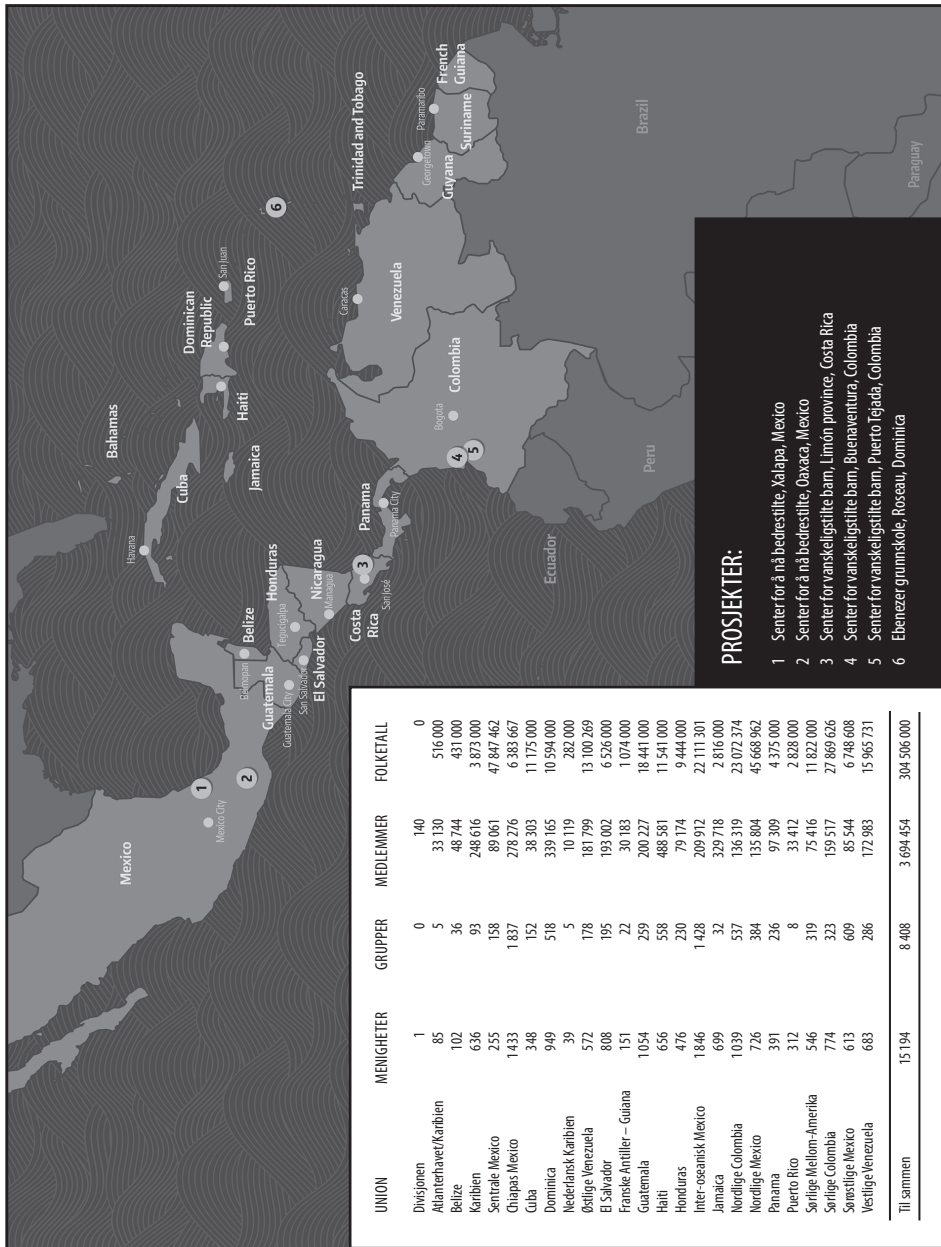
Hvis du har noen ideer til sabbatsskoleavdelingen, hører jeg gjerne fra deg. Jeg bidrar også gjerne til en inspirasjonssamling om sabbatsskolen/bibelstudiene i din kirke. Hvis din menighet kunne tenke seg å være vertskap for en kursdag for flere menigheter, kan jeg eventuelt bidra med å skaffe en eller flere egnede kursholdere. Ta kontakt med meg på e-post eller telefon.

Vidar Hovden, leder for sabbatsskoleavdelingen

E-post: vidar.hovden@adventist.no

Tlf. 412 22 118

DEN MELLOMAMERIKANSKE DIVISJON

PROSJEKTER:

- 1 Senter for å nå bedrestille, Xalapa, Mexico
- 2 Senter for å nå bedrestille, Oaxaca, Mexico
- 3 Senter for vanskeliggjatte barn, Limón province, Costa Rica
- 4 Senter for vanskeliggjatte barn, Buenaventura, Colombia
- 5 Senter for vanskeliggjatte barn, Puerto Tejada, Colombia
- 6 Ebenezer grunnskole, Roseau, Dominica

UNION	MENIGHETER	GRUPPER	MEDLEMMER	FOLKETALL
Divisjonen	1	0	140	0
Atlanterhavet/Karibien	85	5	33 130	516 000
Belize	102	36	48 744	431 000
Karibien	636	93	248 616	3 873 000
Sentralt Mexico	255	158	89 061	47 847 462
Chiapas/Mexico	1 433	1 837	278 276	6 383 667
Cuba	3 488	152	38 303	11 175 000
Dominica	949	518	339 165	10 594 000
Nederlands Karibien	39	5	10 119	282 000
Østlige Venezuela	572	178	181 799	13 100 269
El Salvador	808	195	193 002	6 526 000
Franske Antiller – Guiana	151	22	30 183	1 074 000
Guatemala	1 054	259	200 227	18 441 000
Haiti	656	558	488 581	11 541 000
Honduras	476	230	79 174	9 444 000
Inter-oseanisk Mexico	1 846	1 428	209 912	22 111 301
Jamaica	699	32	329 718	2 816 000
Nordlige Colombia	1 039	537	156 319	23 072 374
Nordlige Mexico	726	384	135 804	45 668 962
Panama	391	236	97 309	4 375 000
Puerto Rico	312	8	33 412	2 828 000
Sørlige Mellom-Amerika	546	319	75 416	11 822 000
Sørlige Colombia	774	323	159 517	27 869 626
Sønlige Mexico	613	609	85 544	6 748 608
Vestlige Venezuela	683	286	172 983	15 965 371
Til sammen	15 194	8 408	3 694 454	304 506 000

Innhold

1 6. JULI	Evangeliets begynnelse	8
2 13. JULI	En dag i Jesu virke	16
3 20. JULI	Strid	24
4 27. JULI	Lignelser	32
5 3. AUGUST	Mirakler ved sjøen	40
6 10. AUGUST	Opp ned	48
7 17. AUGUST	Jesus lærer opp disiplene: Del 1	56
8 24. AUGUST	Jesus lærer opp disiplene: Del 2	64
9 31. AUGUST	Konflikter i Jerusalem	72
10 7. SEPTEMBER	Den siste tid	80
11 14. SEPTEMBER	Pågrepet og dømt	88
12 21. SEPTEMBER	Dømt og korsfestet	96
13 28. SEPTEMBER	Jesus er stått opp	104
	Solnedgangstabell	113